

Batta Imre

DLA ÉRTEKEZÉS

Budapest, 2008

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

-

A *Doctor of Liberal Arts* cím elnyeréséhez a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemhez benyújtott mestermű kísérő értekezése.

-

Mestermű: háromszintes családi ház Budapesten.

-

Művészeti ág: építészet.

-

Tartalomjegyzék

Mestermű ismertetése (5)

Megjegyzések (19)

Összefoglaló és tézisek (45)

Műjegyzék (51)

Tervek (57)

Mestermű ismertetése

A mestermű háromszintes, lapos tetős, 500 m² alapterületű családi ház, Budapest II. kerületében, a Csalán utca 13-ban. Tervezése 1998-ban kezdődött, építése 2002-ben fejeződött be.

Környezet

Az építési telek a Budán, a Pasaréti völgy peremén, a Bartók emlékház közelében, a Nagybányai út és a Csalán utca találkozásánál található, a budai hegyek felé néző szép délnyugati panorámával. Déli fekvésű, szabálytalan négyszög alakú, észak felé átlagosan 18 %-os emelkedésű. Szomszédos telek két oldalról határolja, harmadik (nyugati) oldalon húzódó út a felső telekhez tartozik. A Csalán és a Nagybányai utcának ezen a részén nincs egységes építési vonal, a környező épületek többsége a múlt század 60-as, 70-es éveiben készült lapos tetős, modern megjelenésű társasház.

Megvalósítható követelmények

Az építtető dr. L. A. és felesége dr. P. S. értelmiségi szakmájukat anyagilag is sikeresen művelik, így három leánygyermeküknek is otthont adó háromszintes családi ház építésére vállalkoztak. A családi ház megvalósítását illetően az alábbi kielégíthető követelményekben jutottunk egyetértésre.

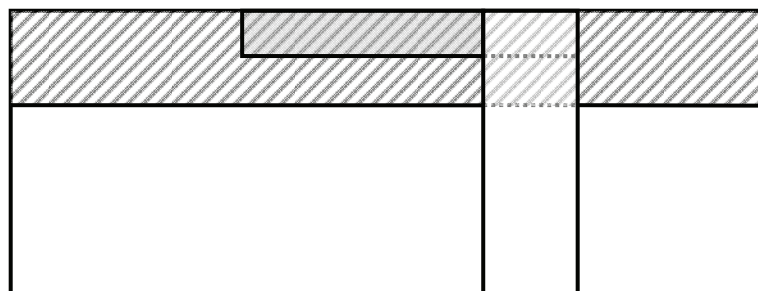
- Legyen egymástól elkülönítve a közös (nappali-vendégfogadó) és a személyes tércsoport (hálószobák és gyermekek közös területe). Az emeletre kerülő személyes tércsoport alapterülete ne legyen kisebb, mint a közös tércsoporté. (Ebből következik, hogy az egymás feletti térfogatok visszalépcsőzve nem csökkenthetők. A beépítési előírások miatt 500 m² alapterület szinteltolások, lépcsőzetes tömegekkel nem lett volna megvalósítható.)

- A közös tércsoport egy része legyen elkülönülő, a gondoskodásra szoruló nagyszülők befogadására alkalmas terület. Az emeleten a szülői hálószoba és gyermekszobák is legyenek egymástól elkülönítve. A három gyerekszoba egy közös használatú, játszó-tanuló tevékenységre alkalmas méretű térre nyíljon.
- Legyen a családi háznak a nagyságrendjéhez méltó, vendégek fogadásra alkalmas előszobája.
- Legyen a családi háznak két bejárata, az egyik reprezentatív jellegű, ahonnan megközelíthető a nappali-vendégfogadó tércsoport. A másik bejárat szolgáljon mindennapos használatra, és a gépkocsival történő közlekedésre tekintettel nyíljon a garázból.
- A családi házon tetőterasz nem létesíthető, mert a felső szomszéd telken álló társasházból rálátható, és mert a közeli Kapy utca erős személygépkocsi forgalma miatt a légtér a tető magasságában zajos.

Funkció

Az épület lapos tetős, háromszintes épület, az emeleten hálószobákkal, a földszinten a nappali-vendégfogadó terekkel. A pinceszinten gépkocsi-tároló, tornaterem és csatlakozó szauna, WC-mosdó, zuhanyozó és öltöző helyiségek, továbbá raktárhelyiségek és a kazánnal egyterű mosókonyha található.

Az építetővel egyetértésben meghatározott követelmények szerint az alábbi kétsávos elrendezés adódott. Az utca oldali déli sávban a szobák, a hátsó északi sávban a kapcsolódó helyiségek, tehát a közlekedők, lépcsők, fürdőszobák helyezkednek el. A két sáv között megkettőzött falat az épületgépészeti berendezések töltik ki.

A hosszirányú elrendezés kulcsa a két szint belmagasságú előszoba, mely aszimmetrikus helyen metszi át a keskeny, hosszú alaprajzot, ezáltal egy nagyobb és egy kisebb részre osztja a házat, s egyúttal híddal kapcsolja össze az emeleten elkülönülő részeket. A földszinten az előszobától balra található az egybenyíló nappali és étkező, étkezőhöz kapcsolódóan a hátsó sávban a konyha, és előtte az emeletre és a pincébe vezető egykarú lépcső és közlekedő. Az előszobától jobbra található dolgozószoba-vendégszoba, és csatlakozóan a hátsó sávban a WC-mosdó, fürdőszoba, valamint a vendégek számára szolgáló garderober. Ez utóbbi az emeletre vezető lépcsővel szemben található. Az emeleten az előszobától balra, a közös használatú térből nyílóan a gyermekszobák sorakoznak. Az előszobától jobbra pedig a szülői hálószoba és a csatlakozó előtér-garderober és a fürdőszoba helyezkedik el.

A nappali és az étkező déli fala, majdnem teljes szélességben kialakított tolóajtóval, a fenyőpalló burkolatú teraszra nyílik. A dolgozó-vendégszoba viszont a terasz felé zárt, ablakával a csendes oldalkert felé fordul. Az emeleti hálószobák előtt az épület teljes hosszában virágerkély húzódik, ahová a hálószobák előtti szakaszokon ki lehet lépni.

A családi ház megközelítése és belső közlekedése két útvonalra épül. A reprezentatív személybejárat a kertkapunál indul és a tereplépcsőkön a főbejárat-hoz illetve az előszobához vezet. Az előszobától balra egykarú lépcső indul fölfelé az emeletre, és lefelé a lépcső mellett húzódó közlekedőből nyílóan, egykarú lépcső vezet a pinceszintre. A mindennapos használatra tervezett másik bejárat a pinceszinten a garázból nyíló alsó előszoba. Ez a helyiség a napkezdés helye, innen nyílik a tornaterem, kazán-mosókonyha és a raktárak. A földszintre vezető egykarú lépcső alul nyitott, de már zártan érkezik a földszinti közlekedő végébe, a konyha elé, ahonnan az emeletre vezető közlekedés a reprezentatív lépcsővel folytatódik.

Említendő még az épület előtti, földbe süllyesztett borospince, amelynek bejárata a gépkocsi lejáróból nyílik. A borospince két helyiségből áll, az egyik a

palackos bortároló, amelyet az állandó hőmérséklet biztosítása végett 4 m föld borít, másik a borozó.

Forma

A családi ház tervezését a kielégíthető követelmények teljesítése mellett a következő alkotói elképzelések irányították.

(1) Az építészeti (művészeti) szándék az épületszerkezethez képest kevésbé erőszakos, s a funkciók kellőképpen rugalmasak ahhoz, hogy az építészeti szándék szerint legyenek elrendezhetők. Ebből az elvből kiindulva a családi ház tömege egyszerű, hosszú és karcsú doboz. Az egyszerűség feltűnő, de hiteles, ha részleteiben arányos és a felületek anyaga változatos. A megjelenést meghatározó homlokzati felületek a mészkő, cédrus, színezett üveg, rozsdamentes acél illetve alumínium. A felületek találkozási közötti nyitott rés a formálás része. A rés kiemeli a felületek (anyagok) szépségét, ha két anyag, ezen az épületen kő, cédrus és alumínium közé ékelődik.

(2) A ház hosszával az utca felé fordul, talán nagyobbnak látszik, mint amekkorára, de a lehetőséget ad az egyszerűség kifejtésére. Az egyszerűség: zártság és keménység, eltakarja az összetettséget, az ellentmondást és az esetlegességet. A virágerkély nyílása szándékolatlan váratlan, a zártsággal ellentétes. A nyílás mélyéről konzolosan kinyúló árnyékoló, és a szabálytalan növénykontúr mögött egymást váltó ablakok és cédrus panelek a zártság mögé engednek látni. A virágerkélyről leomló növényfüggöny, ha megnő, a keménységet csökkenti.

(3) A karcsú, keskeny ház kívülről elrejt, belül láthatóvá teszi a funkciókat. A karcsú végfal mindig rejtélyes. A keskeny térfogat belülről nézve áttekinthetővé teszi az épületet, mert a tereket (szobákat) egyszerre több, akár átellenes, külső fal veszi körül. A karcsúságot, keskenységet vizuálisan növeli elől az árnyékoló szerkezet, hátul a függesztett terasz, mert olyan szerkezeteknek látszanak, amelyek kényszerűen szorultak ki az épületből és kívülről egészítik ki a belső funkciókat.

(4) Az épületnek kapcsolódnia kell a környezetéhez, ezért a támfalak két irányban folytatják az épületet. Az utcai támfal íves görbülete szerencsésen oldja az így kialakuló derékszögű geometriát. Az épület homlokzataira, a ker- ten belüli és az utcai támfalakra ugyanaz a mészkő burkolat került, de a lap- méretek fokozatosan csökkennek. (Eredetileg az utcai támfalra a mészkőla- pok lapjával, tördelt élekkel kifelé rakva kerültek volna.)

(5) Manapság a családi házakhoz szélfogókat terveznek előszobaként, holott az előszoba egy családi ház fontos része: meghatározza a belső terek sorrend- jét, és lehetőséget ad a belső térrend érzékeltetésére. Ahogyan a funkció feje- zet említi, a két szint belmagasságú előszoba aszimmetrikus helyzeténél fog- va egy nagyobb és egy kisebb részre osztja a házat, s egyúttal híddal kapcsol- ja össze az emeleten elkülönülő részeket.

Belsőépítészeti megoldások

A formai törekvések a belső térben hasonlatosak a külsőhöz: nagy felületek, s a felületek peremén szintben tartott, illeszkedő mives fémszerelvények. Sem- leges (fehér színű) felületekhez csatlakozó fa- és egyszínű felületek. Az ural- kodó színek fehér falak, meleg világos jávor padlóburkolat, egészen világos pasztellszínű textilfüggönyök. A vendégfogadó-nappali terek megjelenése: fehér falak, jávor burkolatú padló és jávor burkolatú ajtók (tok és lap), alu- mínium vagy rozsdamentes acél szerelvények (ablaktok, padlórács, fogan- tyúk, lépcsőkoriát), üveg koriát.

Az egyedi tervezésű beépített bútorok (épületberendezések) a következők: a teraszt megvilágító kültéri lámpák (5 db), tolóajtó a konyha és az étkező kö- zött, egykarú lépcső a földszint és az emelet között, kandalló a nappaliban, valamint a beépített szekrények.

A kültéri lámpa a homlokzati árnyékoló elemek középpontjába irányuló aszimmetrikusan felfüggesztett, ellensúllyal kiegyensúlyozott szerkezet. Hogy az izzócseréhez lehajtható legyen, a forgópontnál kialakított kulisszával két

állításban rögzíthető. A tolóajtó 5 cm vtg. hasáb, a két oldalán a burkolat egyszínű melamin dekorlemez, az élek lezárása jávor. Felfüggesztő-vezető sínrendszere az álmennyezetbe süllyed, így egy újjal eltolhatóan lebeg a mennyezet és a padló között. Az egykarú lépcső – látványában – a lépcsőző fehér falra ráültetett fellépőkből áll. A korlát L alakú rozsdamentes acélkeret, tetején végigfutó henger alakú fa kézfogóval, a befoglalt mezőben (több részből illesztett) üveglappal, amely épphogy bemetszve a lépcsőfokokat, súlyával a lépcsőre terhelődik. Lehajlás ellen az üveglap tartja az L alakú keretet, kidőlés ellen a keret tartja az üveglapot. A kandalló és a két oldalt csatlakozó polcrendszer a két helyiségsáv között megkettőzött falból formált kiszögellés és süllyesztés. Szándék szerint vizuálisan megnövelik a nappali mélységét, és egyúttal elrejtik az épülettartozékokat (a pilléreket, a kéményeket, a nappali klímaberendezéseit és a központi épületirányító szekrényt). A lakószobák árnyékolása függönnyel történik. Minden függönysín süllyesztett.

Épületszerkezetek

A családi ház hátfala a ház méretéhez képest nagy felületen érintkezik a hegyoldallal. Ezért az alapozást adó vasbeton lemez az alján talpgerendaráccsal kapaszkodik a talajba, hogy a házat az oldalirányú földnyomás el ne tolja. A felmenő tartószerkezetek már szokványosak: a határoló falak a pince-szinten utólagosan kibetonozott zsalukövekből, a lakószinten üreges falazóelemből épültek. A födémek 20 cm vastagságú monolit vasbeton lemezek. A középső sávban vasbeton oszlopok támasztják alá, hogy a kertre és panorámára néző déli homlokzat, az emeleten teljes hosszában, a földszinten kétszer 5.4 m-es szabad fesztávval gerenda nélkül megnyitható legyen.

A tornaterem bevilágítását és szellőztetését szolgáló angolakna a pincétől szerkezetileg független U alakú (talpas) vasbeton elem, a tetején tüzihorganyzott taposóráccsal, alján kavicsfeltöltésből kialakított szivárgóval.

A talajnedvesség, rétegvíz elleni szigetelés kétrétegű bitumenes vastaglemez szigetelés, kisméretű téglavédőfalazattal. A rétegvíz okozta hidrosztatikus

nyomás megszüntetése céljából szivárgó-rendszer épült, amelynek ellenőrzését és tisztítását a ház négy sarkán elhelyezett kutak biztosítják. A tetőszigetelés fordított rétegrendű, a polisztirolhab lemez hőszigetelés a csapadékvíz elleni bitumenes lemezszigetelés felett helyezkedik el, kavicsréteggel leterhelve felúszás és szélszívás ellen, UV-sugárzástól és mechanikai károsodástól védve. A hőszigetelés és a kavicsréteg között elhelyezett geotextília réteg véd a kavicszomrok és a nagyvárosi por bemosódása ellen. A hőszigetelés a föld alatt, a tornaterem-szauna helyiségek határoló falain a talaj felőli oldalon extrudált polisztirol hab, a föld felett, a homlokzati felületeken a kőburkolat alatt légrés és ásványgyapot.

A külső nyílászárók a külső homlokzati (kőburkolat) síkon elhelyezett hőhídmentes alumínium tokszerkezetű nyílászárók háromrétegű hőszigetelő üvegezéssel. Az előszoba, nappali és étkező előtt összefüggő üvegfal készült, amelynek a nappalinál lévő része négyrészes tolóajtó, így a nappali a terasz előtt teljes hosszában megnyitható. A belső nyílászárók a földszinten jávorfurnér, pinceszinten egyszínű dekorlemez burkolatúak. A belső padló- és falburkolatok svédpadló, kőporcelán járólap, üvegszövet tapétán festés, a hálószobákban tapéta, a vizes helyiségekben csempe.

A házhoz csatlakozó függesztett hátsó terasz és a déli árnyékoló acélszerkezete tüzihorganyzott Euro I acélprofilokból készült. Az emeleten kialakított virágerkélyre a rozsdamentes acéllemezből készült tartályok kerültek, amelyeknek vízlevezetésére a homlokzati kőburkolat alatti rejtett gyűjtővezeték szolgál. A kültéri korlátok anyaga rozsdamentes acélprofilok.

A lejtős terep kiegyenlítéséhez és a pinceszinten elhelyezett garázs megközeletése miatt kialakuló bevágás megtámasztásához monolit vasbeton (L alakú) szögtámfalak készültek, a látható oldalon kőburkolattal. A támfal mögött fel-torlódo rétegvíz elvezetése-kiszáritása kavicsfeltöltéssel illetve a támfalon elhelyezett folyókákkal történik.

A déli homlokzat előtti teraszburkolat a földtől eltartott gerendarácsra hézagosan rakott vörösfenyő pallókból áll. Egyéb kerti térburkolatok: zúzalékágyzatba helyezett beton kötőanyagú térkő, kőporcelán járólap, gyephézagos burkolat.

Épületgépészeti és elektromos rendszerek

A lakás- és épületberendezések (lakásvilágítás, térvilágítás, hűtés-fűtés, biztonságtechnika, kertkapu beengedő rendszer, kerti öntöző rendszer stb.) elektromos távvezérlése az előszobából nyíló földszinti folyosó elején kialakított szekrényből történik.

Az épület fűtését és használati melegvíz ellátását a pinceszinten elhelyezett gázkazán és vele egybeépített keringtető szivattyús víztároló biztosítja. A hőleadóként a földszinten padlóba süllyesztett fűtőtestek, a tornateremben, a konyhában és a fürdőszobákban padlófűtés, másutt lapradiátorok szolgálnak.

Valamennyi lakószoba klimatizált. A hűtő/fűtő beltéri klímaberendezések a szobák belső falán, fal mögé, illetve a beépített szekrényekbe rejtve lettek felszerelve. A kültéri egység a lapostetőre került. A pinceszinten kialakított kazán és más zárt helyiségek szellőztetése illetve levegő utánpótlása szabadáramlású (gravitációs) szellőzőcsatornákkal történik a hátsó homlokzaton, illetve a tetőn kivezetve.

A szennyvíz és a belső elvezetésű csapadékvíz csatorna-gyűjtővezetékek vízszintes szakaszának padló alatti lesüllyesztése céljából az alaplemezből kialakított padlócsatorna készült. A két csatorna vize a garázs előtt kialakított páros ellenőrző-tisztító bukóaknába ömlik, a csatornák innen is külön folytatódnak, és a bejárat előtti közös tisztítóaknába csatlakoznak. Minthogy a szintkülönbségek miatt fennáll annak a veszélye, hogy a csapadékvíz heves záporosó esetén a lejtős Csalán utcáról beömlik a pincébe, a garázs előtt nagy elnyelő képességű vonalas vízelvező rendszer épült, és a gépkocsifelhajtó rámpa túlelemelésével az utcai gépkocsi kapu előtt küszöb létesült.

Az elektromos hálózatok számára a vezérlőszekrény mögött kialakított függőleges akna és a vasbeton födémbe elhelyezett vízszintes átkötő csatornák szolgálnak. Az elektromos vezetékek terítésére a földszint feletti födém alatt 7 cm vtg. magas álmennyezet készült gipszkarton borítással. E megoldások ellenére az a tanulság, hogy a hagyományos téglából készült válaszfalak egy XXI. században épült családi házhoz szükséges elektromos vezetékmenyiség beépítésére (befogadására) már nem képesek.

Kertészeti megoldások az építészetiileg fontos helyeken

Virágkerékly: Lila akác csüngően, Cipruska – ezüst, zöld, Levendula, Zsálya, Jázmin – dupla, szimpla, Gömb alakú tuják. *Hátsókert:* Tujasor (kerítés mellett), Birsalma (függőterasszal szemben), Cserszömörce (függőterasszal szemben), Klematisz, Orgona, Ginko Biloba vagy Japán cseresznye (előszoba tengelyében), Diófa (északkeleti sarok). *Hátsó függőterasz alatt:* Borostyán, Orbánczfű, Szagos müge, Vinka minor sárga-zöld (futó). *Nyugati elefántfül (konyhaablakkal szemben):* Magnólia (felső láda), Zsálya, Levendula, Egyéb fűszernövények, Fügefa (sziklakertben). *Utcai kerítéssel párhuzamos vizuális védősáv:* Japán cseresznye (garázs lejáró mellett), Mandzsu fűz (kukatároló felett), Paulovnia (kukatároló felett), Tiszafa (surruló lépcső mellett), Cserszömörce, Berberis, Ilex, Kecskerágó, Kányabangita, Klematisz. *Nyugati kerítés:* Tűztövis (alsó szakaszon).

Átalakítások

Időközben az építető eladta házat. Az új tulajdonos az emeleti szintet átalakította, a terasz előtt úszómedencét épített, és kicseréltette az utcai támfalban a kerítés betéteket.

Közreműködő tervezők

Bécsér Pál okl. építőmérnök (tartószerkezet), Korbai Béla okl. gépészmérnök (épületgépészet), Révhegyi Ferenc okl. villamosmérnök (épületvillamosság), Jahoda Maya belsőépítész (ezúttal mint kertészeti tanácsadó).

Megjegyzések

A mestermű bemutatásához fűzött megjegyzések azokat az 1850 és 1950 közötti időszak alatt keletkezett, azóta modernnek nevezett művészeti törekvéseket ismertetik, amelyeket tanulmányaim során elsajátítottam, kezdetben hittem, majd az építészeti munkásságommal folytatni és egyúttal azokon túl lépni törekedtem.

Változások és választások

"Mert valamennyi igazság egymásból következik, és kölcsönös kötelék tartja őket össze."

René Descartes

A Bauhaus a modern művészet fordulópontja. Előtte minden mű előkészület, utána minden mű eredmény. A németországi Weimarban 1919-ben megalapított művészeti iskolában fogalmazódik meg elsőként, hogy a művészetnek részt kell vennie a mérnöki szerkezetek és a tömegtermékek megformálásában. A tömeggyártás művészeti feladatainak felvetését nem egyszerűen politikai célok, a tömegigény szociáldemokrata elismerése motiválta, hanem a művészet és a gyakorlat összekapcsolásának eszméje. Az iskola alig 14 évig működött, de a modern művészetet megváltoztató célkitűzést a tanárok és diákok, köztük Josef Albers, Breuer Marcel, Lyonel Feininger, Naum Gabo, Walter Gropius, Johannes Itten, Wassily Kandinsky, Paul Klee, Hannes Meyer, Moholy-Nagy László, Piet Mondrian, Ludwig Mies van der Rohe, Oskar Schlemmer és mások, többségük emigrációban, elterjesztették a világban.

A művészet létjogosultsága a mindennapok világában nem volt vita tárgya addig sem, de a művészi igényességgel megformált tárgyak körének kiterjesztése csak jóléti feladatnak számított. Elismerték, hogy a feltörekvő polgárságnak, és később a munkásosztálynak joga van szép tárgyakra, de a művészet hozzájárulását gazdasági és politikai kérdésnek tekintették, amely a művészet céljaira és eszközeire nem lehet hatással. A fenntartások mögött számos jól érthető ok állt. Így például a művész és a megrendelő közötti személyes kapcsolat megszűnése, azután a sorozatgyártás (futószalag, norma), a munkafolyamat szétdarabolása következtében elértéktelenedő mesterségbeli tudás, vagy a gépesített termeléssel előállított termék tökéletlen minősége. A fenntartásokhoz hozzájárult a változásokkal szembehelyezkedő konzervatív szemlélet is, amely az elitkultúra minőségét féltette a szabványosított, vagy csak egyszerűen igénytelen tömegtermékektől. Tény, hogy miközben használati tárgyak egyre szélesebb köre vált elérhetővé egyre szélesebb néprétegek számára, a piacot

előntötték a művészileg silány, ízléstelen termékek, és az építészet sem marad érintetlen. A feltörekvő társadalmi rétegek igénytelen ízlése idegen minták átvételét eredményezte, a polgárság lakóházait kis palotáknak, a munkáslakásokat polgári házaknak, a hasznossági épületeket középületeknek tervezték.

Mindezek ellenhatásaként az iparművészet, amely ebben az időben élte virágkorát, az akkor még gazdaságilag jelentős kisműhelyek és manufaktúrák egyedi tárgyak vagy kissorozatok gyártására alkalmas technológiájára épült. Az irányadó angol Arts and Crafts mozgalom a mesterségbeli tudást, a kézügyességet, kézművességet állította szembe a mindennapi tárgyi világot átható képmutatással és az ipari termelés gépiességével szemben. Ez ugyan elutasítás, de mégiscsak az első lépés a technológiából származtatható új formavilág felé. Az *Arts and Crafts* szinonim angol szavak, jelentésük *művészetek és művességek*. A művészet szót először a romantika használta, az *ars* (latin), az *art* (angol, francia), vagy a *kunst* (német) jelentése eredendően ügyesség. A *Craft*, erő, képesség többszámra a *Crafts* jelentése mesterség, szakma, ipar, művesség, a *craftsmen*, kézműves, iparos, a *handcraft*, kézműves. A mozgalom elnevezésében a művészet és a (kéz)művesség összekapcsolása az egyéniség, az őszinteség, a belső tartalom akadálytalan művészi kifejezését jelenti. A kifejezés még irányított, a témák, motívumok mondanivalója a kornak megfelelően historizáló, de a választott történeti stílusok, amelyeknek megformálásához a kézművesség alkalmas lenne, már visszautalnak a kifejezés eszközére. A neoromán stílus a dísztelenséggel (a tagolt robusztus formákkal, az ornamentika hiányával, a megmunkálatlan felületekkel), majd a neogótika a szerkezettel történő díszítéssel (az áttörtséggel, a nyújtottsággal, karcsúsággal) magát a létrehozás módját magasztalják.

§

A Bauhaus az Arts and Crafts által kijelölt úton indult el. Bár kezdettől fogva a tömeggyártás számára képzett formatervezőket, 1926 végéig, a Bauhaus főiskolai szintre történő emeléséig a kézműves céhek szervezeti felépítését tükröző elnevezések (tanonc, mesterlegény, ifjúmester és mester) megjelölések voltak érvényben. Ettől függetlenül a kézművességet az oktatásra és a tervező munka kiegészítésére

korlátozta. Pedagógiai programja szerint a tömeggyártásra szánt tárgyat előbb kézműves technológiához kell megtervezni, s a művész részvételével vagy felügyelete alatt kell kivitelezni. Gunta Stölz, a textilműhely tanára írja, hogy „csak a szövőszéken végzett munka biztosít kellő teret az elgondolások kísérletező továbbfejlesztésére, amelynek eredményeképpen a mintadarabot gépi előállítás céljából átveheti az ipar.”

A Bauhaus a kézművességet a gyakorlati és művészeti célok egymást kiegészítő eszközének tekintette. Egyrészt a művészet és az ipari termelés közötti folytonosságot szolgáló technológia, azaz olyan megtanulható és alkalmazható gyártási eljárás, amely biztosítja a művészet (művész) érvényesülését az ipari termelésben. Másrészt művészeti módszer, melynek értelmében a kézművesség fogásaiban, az évszázadok során felhalmozott munkatapasztalatok és a kiforrott szerszámok segítségével a belső anyagi konstrukciós tulajdonságok és törvényszerűségek akadálytalanul törnek elő. Johannes Itten, a formatanára szerint a „kézművesség egyfajta automatizmus”, a manuális készségek és kézműves technológiák vezetik a művész kezét, aki maga is eszköz, amikor a megformálásra váró anyagból művészi minőséget teremt.

§

Ugyanakkor a Bauhaus fenntartotta gyakorlat és a művészet különállóságát, nincs arról szó, hogy az iskola a gyakorlati kivitelezés kérdéseit, beleértve a tömeggyártás technológiai szempontjait tudatosan bevonta volna a formaképzésbe. Ellenkezőleg, a kézművesség a formálás szabadságának eszköze. Az iskolában alkalmazott anyagok a fém, a festék, a modellkészítéshez a gipsz, az építészetben az acél és a monolit vasbeton, minthogy ezek az anyagok technológiai kötöttségektől mentesen formálhatók. A művészi hatást a végleges, befejezett formától várják, a megmunkálásra utaló nyomoktól a kész tárgyat gondosan megtisztították. A jellemző felületképző technika a polírozás, a kő, fa és fém felületek felfényezése, valamint az olyan alapszíneket használó festés, mint a fehér, fekete és a vörös, amelyek a formát elvonttá és anyagtalanná teszik.

Az anyagtól az építészetig című művében Moholy-Nagy László, 1922-től a Bauhaus tanára, négy meglehetősen bizarr fényképpel mutatja be a textúrát, melyet a „struk-

túra szervesen keletkezett zárófelületeként” határoz meg, azaz mesterséges beavatkozás nélkül, a belső anyagi erők hatására képződött felületként. Az első példa egy macska szőrméje (negatív), a második egy 130 éves amerikai férfi barázdált képmása, a harmadik egy rothadt, penészes alma, a negyedik bélésselyem anyagminták. Ezzel szemben a természetből, az iparból és a mezőgazdaságból, a művészetből és a hallgatók munkáiból választott példák sokaságával részletesen elemzi a faktúrát, amely Moholy-Nagy szerint az alkotói folyamat megjelenési formája, érzékletesen követő megnyilvánulása, az anyag külső hatásra megváltozott felülete. Csak a második világháború után merül fel az a gondolat, hogy a formát nemcsak funkció és a konstrukció, hanem az anyaga és a gyártás módja is formálja, eképpen a formának lényeges része a felülete is. Ekkortól használják a műveletek felületképző hatásának erősítése érdekében a szándékoltan egyszerű kézműves technológiákat. A kőmunkálásában a véső és kalapács, a lakástextilben a kézzel sodrott fonal és az egyszerű szövési eljárások, az építészetben a burkolat nélküli falazótégla, monolit vasbeton és fa, kiegészítve olyan eljárásokkal, mint a vakolatlan fal meszelése, a fafelület beégetése, a matt lakk, az üveg maratása savval vagy homokkal stb., mind olyan beavatkozások, amelyek feltárják a tárgyak felszín alatti anyagi tulajdonságait.

§

A modern alatt, vagyis a 1850-től kezdődő és 1955-ben végződő időszakban a világ megváltozott. Visszatekintve a XXI. századból az átalakulás rendkívül rövid idő alatt ment végbe. A változások címszavakban: az életszínvonal általános emelkedése, a technika robbanásszerű fejlődése, a motorizáció, a tömegtermelés, a tömegközlekedés és a tömegkommunikáció elterjedése, a megapoliszok kialakulása, migráció a nagyvárosokba és migráció a kontinensek között, a tömegek gyors elnyomrodása, a hagyományos falusi életforma hanyatlása, a háztartás és az üzem szétválása, a bér-munka és vele együtt a szabad munkavállalás elterjedése, a munkafolyamatok felbontása részekre, futószalag az ipari termelésben, a közhivatalnoki karra alapított állam- és jogrend kiépülése, a társadalmi osztályok politikai és szakszervezeti mozgalmakba szerveződő érdekérvényesítése, a születési-származási rangkülönbségek lebontása, az állampolgári jogegyenlőség és a női emancipáció, a politikai és nemzeti

ideológiák kibontakozása, nemzetek megkésett önállósulásával átrendeződő országhatárok Kelet-Európában.

Ahogy a változások kibontakoztak, s mozgások tehetetlensége következtében élesedtek a társadalmi ellentétek, és tisztázódott az ellentétek természete, a művészet számára tarthatatlanná vált az a szellemi magaslat, amelyről úgy hitte rálát a társadalmi ellentétekre, s képes arra, hogy a művészet a társadalom számára érvényes célokat, megoldásokat, példákat mutasson fel, sőt, hogy a művészet a társadalmat önmagához felemelje és esztétikai törvényekkel szabályozza. A századfordulón levont következtetések újdonsága nem abban állt, hogy kétely támadt volna a művészet hasznosságát illetően. A XIX. század és a XX. század első fele egyaránt közvetlen hatást várt el a művésztől. Ami megváltozott, az a szép és a helyes szétválása. A modern művészet a szépet nem a helyesre, hanem az igazra vezeti vissza. Az igazság, amely megfelelés tárgy és állítás között, a racionális gondolkodás értelmében a valóság megértésének eszköze és eredménye egyszerre. Az igazság mindig lényeges, a lényegtelennek nincs igazsága. Minden, ami a valóságban lényeges, az igaz is, ezért az igazságra a művészet is igényt tart. A magas erkölcsi tartalmakat ábrázoló romantikus művészet az igazságot a valóságon kívül kereste, s valóságtól fölé emelkedő, elvont igazságeszményt teremtett, amely távol tartotta a művészetet a gyakorlati élettől és társadalom átalakító forradalmi célkitűzéseinek kiüresedéséhez vezetett. Megfordult az irány, az erkölcsi tartalmak előre nem adottak, a modern művészet azt a feladatot tűzi maga elé, hogy az igazságot a valóságban keresse.

A modernitás kritikusainak ellenvetései Lukácstól Derridáig az, hogy az igazság keresés racionális előrelátásra, a bekövetkező kiszámítására, pusztá haszonszerzésre, ideologikus kisajátításra silányul, zárójelbe kerül, ha a művészet utat talál a gyakorlathoz, s a művészetben tételezett igazság keresést a gyakorlati, mondhatni a mindennapi cselekvés egyik dimenziójaként „alkotásként” értelmezi. A műalkotás azáltal lesz példamutató, zászló, érték, hogy éppen olyan, mint bármely más, a végeredményét tekintve tárgyiasult gyakorlatias tett, amelynek az indítéka és célja, szándéka és eredménye igazodik a valóság helyes értelmezéséhez. Ugyanakkor saját szabad közegében a művészet önmagát irányítja, önmaga választhatja meg indítékát és cél-

ját, így az igazság elfogadására (megértésére és megfogalmazására) a világhoz igazodó gyakorlat lassú előrehaladásához mérve itt és most képes.

A gyakorlat és művészet egyesítésének eszméje nem véletlenül először Kelet-Európában merül fel, ahol egyrészt a Nyugat-Európához viszonyítva megkésett iparosítással szemben nem alakult ki jelentős ellenérzés, másrészt a több vonatkozásban megrekedt gazdasági és szociális állapotok és a nemzetiségi ellentétek nyomása alatt a romantikus művészet radikális irányba fordult. A szovjet-orosz LEF művészeti mozgalom a követeléseiben odáig ment el, hogy a művészetnek fel kell hagynia tisztán kísérleti, játékjellegével, és az igazság, az érzelmek és a forradalom által feltámasztott eszmék kifejezőjének kell lennie. A politikai eszméknek a művészet útján történő népszerűsítésén túlmenően arra szólította fel a művészeket, hogy közvetlenül hasznos tevékenységnek szenteljék magukat. Olyan műfajokat válasszanak kifejezőeszközzül, mint a reklám, a tipográfia, az építészet és az ipari formatervezés, amelyek valamilyen módon közvetlen kapcsolatban állnak a gyakorlattal. Ez a program elment egészen odáig, hogy a művészetet, mint értékteremtő munkát az ipari termeléssel azonosította, a művészt pedig az ipari munkással.

A művészetben a gyakorlat felértékelődéséhez hozzájárult, hogy iparszerű technológián alapuló új műfajok jelentek meg a tömegszórakoztatásban, mint például a film, a hanglemezen, rádión hallgatható jazz, a divattervezés, a plakát. Egyáltalán, azoknak a változásoknak következtében, amelyeket a technika vagy technológia új termékei és szolgáltatásai idéztek elő, a hétköznapi élet újdonságként vált élménnyé. A művészet tartalmi kérdéseit illetően mindez csak az egybeesések szinergiája, a történet kíméletlen vége a kimondottan gyakorlati célok szolgálatába állított művészet önmagát feladó megsemmisülése. A kialakuló diktatúra bizalmatlan légkörében a szovjet művészetpolitika egyre több olyan művészetellenes adminisztratív korlátot emel, amelyet a LEF korábban javasolt, vagy javaslataiból is következett. Hasonló sors várt a Bauhausra is, amelytől először a pénzügyi támogatást vonta meg a konzervatív jobboldal irányítása alá került Thuringiai állam, majd az egyre nagyobb politikai nyomás miatt az iskola Weimarból Dessau-ba, majd onnan Berlinbe költözött, és végül a nemzeti szocialisták hatalomra jutásával egyidőben, 1933-ban az iskola megszűnt.

§

„A művészet – mondja Camus – a valóság nélkül semmi, s amely nélkül nem sokat ér valóság.” Lényege szerint a művészet a gyakorlathoz hozzáadott érték, szabad és járulékos szépség, és nem a gyakorlat belső része. A művészek még az építészetben és az iparművészetben is csak bizonyos feltételek teljesülése esetén lehet gyakorlati rendeltetése. Mindenesetre a politikai represszió is hozzájárult ahhoz, hogy a modern művészet hamar feladta a közvetlen gyakorlati hasznosulás iránti naív vonzalmát, és a feladatait a formaalkotás elvont világába vezette vissza. A művészetet Klee megfogalmazásában lehetett tovább fejleszteni, miszerint „a művészet a teremtés hasonlata”, azaz a létrehozás komoly vagy játékos, reflektív vagy újat kitaláló utánzása. A formák elvont világa a modern művészet számára épp oly valóságos, mint a művészetten túli mindennapi világ, és törvényei is azonosak. A LEF túlzó megnyilvánulásaiban csalódott testvérpár, Gabo és Pevsner a Realizmus kiáltványában programszerűen hirdeti, hogy a művészetben éppen úgy megvan a lehetőség az építésre, új formák megalkotására, mint az életben, de csak akkor, ha a valóság törvényeit követik a műalkotásokban is. A mérnök alakja jelképezi a két világrész, a művészet és a valóság törvényeinek azonosságát. „Függővel a kezünkben, szemünk egyenest irányoz, mint vonalzó, szellemünk a körzónkkal együtt feszül, és úgy alkotjuk a műveinket, mint a világ a maga teremtményeit. Mint mérnök a hidat, mint matematikus az égi pálya formuláit.”

§

Egy pillanatra sem feledkezhetünk meg arról, hogy a gyakorlati cselekvés modern programja a megismerésre épül. A létrehozás, az előállítás, a gyártás, és általában minden alkotó tevékenység alapkérdése: hogyan lehet az érdekeket egy általános rend elfogadására rávenni, egyáltalán hogyan teremthető összhang a világban. Ha az egyetértés nem hozható létre külső igazságok irányítása alatt, ha a szétszóródott, önállóvá lett és elkülönült érdekek nem hajlandók követni a mégoly igazságos, de egymásra hatásuk és belső mozgásuk iránt közömbös vezérlő elveket, akkor a dolgokban adottságként benne rejlő irányultságokat, erőket, a Törvényeket kell feltárni,

s az összhang a megértett, átélt belső irányultságokhoz igazodó cselekvésekben mintegy magától létrejön.

A háttérret a racionális gondolkodás szolgáltatta, amelynek kibontakozása Descartes kérdésével vette kezdetét: „Hogyan találjunk mindig olyan igazságokat, amelyekről annyira meg lehetünk győződve, mint létezésünkről?” A racionális gondolkodás szerint a természeti, és a természeti törvényszerűségekből levezetett társadalmi törvényszerűségek azok, amelyek az emberi cselekedetek igazságát meghatározzák. A megismerésnek e törvényszerűségek megismerését kell célul kitűznie. Lukács megfogalmazásában a módszertani elképzelés az, hogy mindenütt ahol kivételbe ütközünk, található egy általánosabb összefüggés, amely a kivételt is magában foglalja, s így lehetőséget ad a logikus értelmezésre. Az ésszerű törvény nem előír, hanem magyaráz, olyan általános formarendszereket szerkeszt, amelybe beilleszthetők az ellentmondó, látszólag véletlenszerű jelenségek is. Ésszerűnek lenni, az észre hivatkozni tehát nem azt jelenti, hogy száműzni kell azokat a jelenségeket, amelyek ellentmondanak valamely törvényszerűségeknek, hanem azt, hogy a jelenségek véletlenszerűsége, a kivételek és a szabálytalanságok mögött egy rejtett okot, mélyebb törvényszerűséget kell feltételezni, amelyet az ész előbb vagy utóbb képes lesz megérteni.

A racionális megismerés ideálja a matematika, amely a létezés összes formális lehetőségét, viszonylatát magában foglalja, amelyek segítségével minden számunkravalót, függetlenül annak anyagi-dologi megjelenési formájától, valamiféle egzakt számítás tárgyává lehet tenni. A matematika és általában minden olyan természet-tudomány, amely a vizsgált jelenségek egymásra hatását törvényszerűségekből tudja megfogalmazni, és a törvényszerűségekből olyan ellentmondásmentes rendszert tud felépíteni, amelyből minden egyes elem helye és viselkedése előre kiszámítható, nemcsak a megismeréshez nyújt módszertani mintákat, hanem a gyakorlati cselekvés módját és eszközeit, és ami ennél is lényegesebb, a célját is meghatározza.

§

Ennek megfelelően a modern művészet egyre tudatosabban abba az irányba törekszik, hogy a következtetéseiből minden szubjektív mozzanatot kiiktasson, a dolgok

létrejöttének egymásutániségában olyan mértékű közvetlenséget létesítsen, amely szükségtelessé tesz mindenfajta beavatkozást, áttételt és értékelést. Így áll elő a modern művészet lényege, amelyet Heidegger a művészet egész történetére általánosított: „a létező igazságának magát működésbe hozó maga-magát megvalósító magát-művé változtatása.”

§

Ahhoz, hogy a művészet akár közvetlen, akár közvetett módon gyakorlati cselekvésként megnyilvánulhasson, el kellett utasítania az ábrázolást mint kifejezési módot. Az ábrázolás megfigyelés, szemlélődés (kontempláció), a világ elfogadása, a beavatkozás elhárítása, végső soron a gyakorlat elutasítása. Ennek a felismerésnek az eredménye az absztrakt művészet végletes elvonatsága: ha ugyanis az ábrázolást a ki akarja küszöbölni a műalkotásból, ekkor ezt csak a konkrét tárgyiasság eltüntetése útján képzett formaelemekkel lehetséges elérni, formákkal, amelyeknek eredete már nem felismerhető, vagy a mű összefüggéseit tekintve érdektelen. Az elvonatkoztatáshoz szükséges transzcendencia, amely az eredet szükségképpen rátekintő mozzanatait az érzéki tapasztalat határain kívül tartja, nem a művészi kifejezés tárgya, mint a szimbolizmusnál alig néhány évtizeddel korábban, hanem csak azt az ellentmondást hidalja át, amely az alapformákat a maga által elgondoltként akarja megalkotni. Az absztrakt művészet módszere ugyanis nem a valóság átírása, egyszerűsítése, részek elhagyása, kiemelése, hanem az újraalkotás, pontosabban „az alkotás”. Amikor Klee a naplójában azt javasolja, hogy „tágítsuk ki a törvényszerűség megsejtéséig gondolkodásunk horizontját, hogy onnan jussunk el az egyszerűséghez,” akkor nem áll szándékában a metafizika homályába vinni a művészi alapformák megtalálását. Ellenkezőleg, a művész, mint alkotó a saját világában keresi azokat a formákat, amelyek benne mint nézőben érzelmeket váltanak ki. Klee pedagógiai vázlatkönyvében lefektetett módszere szerint a formákat a kiváltott hatásuk alapján, racionális értékeléssel kell megalkotni.

Az elvonatkoztatás elágazásokban gazdag előtörténetének kiindulópontja a naturalizmus, amely először festett képet a racionális gondolkodás módszere szerint. Az

1850-es évektől kezdődő rövid időszak alatt Gustave Courbet, Édouard Manet, Thomas Eakins, Winslow Homer köznapi életből vett témákkal, tájak, parasztok, munkások bemutatásával különbözött a romantika mitológiai és történelmi tárgyú tablói-tól. A naturalizmus szerint a kép a látványban meglévő, belsőleg tételezett törvényszerűségek kivetítésének eredménye, amelyhez az empirikus tapasztalás művészi rekonstrukciója nyújt biztosítékot. A naturalizmus abból indul ki, hogy az érzékszervi tapasztalás a társadalmi tudat által a legkevésbé befolyásolt terület, következésképp, ha a művészet a valóság optikai képének rögzítésére vállalkozik, akkor a valóságot a maga közvetlenségében, cáfolhatatlan tényszerűségében, a társadalmi konvenciók, egyezményesült értékszempontok kizárásával tárhatja a befogadó elé, és az ily módon létrehozott mű a befogadást is érték- és előítélet mentessé teszi.

A naturális, legyen az kellemes (természetes), semleges vagy taszító, önmagát adja, nem szorul magyarázatra, azt mutatja, ami. A naturalizmus, mint ábrázolási mód voltaképpen akkor működőképes, ha az elénk állított tények igazsága egyértelmű, s ezért a részletek kibontásához nincs szükség az értelmezésre. Az ábrázolás akkor felel meg ennek a követelménynek, ha a valószerű részletek egyenrangúak, hézagmentesen kapcsolódnak össze, a kép strukturátlan, Derrida szavaival élve nincs középpontja. Olyan, mint egy számunkra érdektelen amatőr fényképfelvétel, amely nem ébreszt érdeklődést. Egy évszázaddal később a korai Estes ilyen eszközökkel festett (hiperrealista) nagyvárosi utcaképei az üresség, a hiány homlokzatait jelenítik meg. Ennélfogva a naturalizmus által kiváltott művészi hatás ott erős, ahol az kép igazsága előzetesen tisztázott, egyértelmű és erőteljes, ha például bemutatthatja a szegénységet, a háború pusztítását, a nyomorúságot, testi és a lelki elesettséget. Ilyenkor a részletező részek tényszerűsége az értelmezéshez nem tesz hozzá semmit, inkább elvon belőle.

§

A naturalizmus ellentéte a szimbolizmus, amely a naturalizmushoz hasonlóan adott értéktartalmak ábrázolására vállalkozik, de ezek a tartalmak az irányzat kibontakozása során fokozatosan az érthetőség határáig vagy azon is túl a transzcendencia

irányába tolódnak. A szimbolizmus felfogásában a transzcendencia azt jelenti, ami az általunk belátható világon túl van, magánvaló dolog, része a világnak, ugyanakkor anyagtalan, ezért remélhetően átfogóbb, nyitottabb és szervezettebb. A transzcendencia nem létrehozható, de a művészet által megszólaltatható. „A műalkotás – mondja Jaspers – a transzcendencia nyelve.” Nem az Én szubjektív tapasztalata (mint immanencia) válik a művészi kifejezés által transzcendenssé, hanem ellenkezőleg a transzcendencia hódítja meg a tapasztalatot, azaz a művészi kifejezés segítségével az általános, a lényeg, az élet sűrített teljessége ölt érzékletes, tárgyyszerű formát.

A transzcendencia megjelenítésére szánt szimbólum fogalma eredetileg bizonylatot, igazolást, ismertetőjelként szolgáló ketté tört érmét jelentett. Hegel megfogalmazásában: „olyan érzéki egzisztencia, amelynek saját létezésében megvan az a jelentése, amelynek ábrázolására és kifejezésére alkalmazni fogják”. Nem előzetes hozzárendelésen alapuló nyelvi jelölés, amelynek formája független a jelölttől, hanem jelenség, amelynek belső, érzéki jelentése elvezeti a beavatott befogadót a szimbólum önmagán túlmutató külső, érzékfeletti, elvont, fogalmi jelentéséhez. Ugyanakkor a szimbólum nyelvi tulajdonságokat mutató jelölés marad annyiban, hogy beavatás (utólagos értelmező hozzárendelés) nélkül befogadó a külső jelentéshez nem tud hozzáférni. Minthogy a profán művészet a megértetéshez nem támaszkodhat beavatásra, ezért szimbólumban egyesíti az érzéki és az érzékfeletti jelentést. Mégpedig oly módon, hogy nem az érzékihez csatlakozik érzékfeletti jelentés, hanem szándék szerint megfordítva, az érzékfeletti alakul műalkotássá, amelynek során szimbólum formájában az érzékfeletti érzéki egzisztenciákban tárgyiasul.

Gadamer rámutat, hogy a két oldal egyesítése a művészetben nem megy ellenállás nélkül. Az össze nem illés annál erősebb, minél gazdagabb a szimbólum jelentése, és annál csekélyebb, minél inkább áthatja a formát a jelentés. Minthogy a művészet a jelentés gazdagságáról nem mondhat le, ugyanakkor a jelentés megformálása, ez esetben az érzékfeletti tárgyiasulása, egyértelmű és következetes eljárás kell legyen, ezért attól kezdve, hogy a művészet a szimbólumot tudatosan kezdte használni, márcsak művészettechnikai okoknál fogva is, feladattá válik a transzcendencia racionalizálása. A szimbolizmus története eszerint alakul: a dekadens hanyatlás, az elvo-

nulás, a szépség vallásos hirdetését előbb egzotikus, erotikus témák váltják fel, majd az erkölcsi tartalomtól végleg megfosztott spirituális, okkult fogalmak következnek, olyanok, mint a vigasz, meditáció, remény, orvostudomány, régészet stb. Az utolsó szakasz az art nouveau, illetve helyi változatai a szecesszió, jugendstil, modernismo stb., a XIX-XX. század fordulóján A transzcendencia mint keret megmarad, de a hangsúly átkerül az érzékfeletti és érzéki létmód közötti átváltozásra. Egyébként a transzcendencia eredeti jelentése átlépni, keresztül menni. Az elvont tartalmak helyébe a természet romantikus formafogalma kerül, amelynek lényege a szervesen állandóságával szemben maga az átalakulás, a valamiből valamivé válás. Az átalakulás iránya mintegy észrevétlenül megfordul. Az art nouveau számára ugyanis az átalakulás akkor eredményes, ha a műalkotás természetiként-természetivé tárgyiasul, azaz az átalakulás során a transzcendencia formát cserél és a művészeti tárgyban – immár a szimbólum közvetítése nélkül – közvetlenül megnyilvánul. Az art nouveau lendületes gesztusai a művészet valamennyi ágában, de mindenekelőtt az építészetben az élettelen és lélektelen holt formákat kívánta élővé tenni. A versben leírt, kimondott szó megelevenedik, elszabadul, önállósul, kitölti szintaktikai környezetét; a grafikában a vonal elcsavarodik, csapkod, szétterül, összefonódik más vonalakkal, kitölti síkbeli környezetét; a szobrászatban és az iparművészetben a forma meghajlik, elkeskenyedik, átszíneződik, kiöblösödik, betölti a rendelkezésre álló teret. Az art nouveau színháza Bernard Shaw Pygmalionja, a görög szobrász által életre keltett nőalak aktuális környezetbe átírt története. Az art nouveau regénye Franz Kafka Átváltozása. Gregor Samsa átalakulása bogárrá az étellel telítés elvének keserűen gunyoros és groteszk fonákjára fordítása, az átalakulás megállíthatatlan, kifejlődésében racionálisan következetes, de mégis megmagyarázhatatlan beteljesedésének leírása. Európa határvidékén írt keserű paródia arról, hogy Pygmalion műve életre kel, de a teremtmény visszaszítót.

§

A naturalizmus és a szimbolizmus egymást taszító párhuzamos művészeti irányzat, amelyek azonban számos helyen érintkeznek egymással. A szimbolizmus hatására a naturalista regény és dráma figyelme a történéseket mozgató rejtett törvényszerű-

ségek felé fordul. Így kerül az irodalmi témák közé a gyógyíthatatlan örökletes betegségek, elfojthatatlan ösztönök, indulatok, vágyak által irányított emberi sorsok ábrázolása. Addig beszélhetünk naturalizmusról mint irányzatról, amíg a művekben az események végzetszerűen alakulnak, hogy tehát az események egymásutánosságát olyan okszerű törvények mozgatják, amelyekre a szereplők nem voltak vagy nem lehettek hatással, ők maguk nem ismerhették az előzményt, vagy eltitkolták előlük. Ezzel egyidőben a másik oldalon a szimbolikus témák naturális feldolgozása azzal éri el az elvontságot, hogy a kép történetet mutat be, amelyből az előzmény hiányzik. A szereplők arca, mozdulata, tartása felfokozott érzelemről árulkodik, csalódásról, fájdalomról, reményről, elvagyódásról, olyan érzelmekről tehát, amely nem a jellemük vagy szerepük sajátossága, hanem válasz egy helyzetre vagy állapotra, amely csak előzmények ismeretében érthető.

A modern realista regény akkor lép a naturalizmus és a szimbolizmus helyébe, amikor az előzményt beemeli a műalkotásba, mivelhogy a műben minden oknak és összefüggésnek láthatóvá kell válnia. A realista regény visszatér a történetmesélés hagyományos formáihoz, de epikus kalandok sorozata helyett, ahol az önálló epizódokat csak főhős személye fűzi össze, vagy a történelem végzetszerűen alakítja a szereplők sorsát, a racionalitás követelménye szerint az események olyan zárt rendszerbe szerveződnek, ahol az okok és célok, az előre- és visszahatások közötti összefüggések egymást magyarázzák. Az elbeszélés sorrendje felcserélődhet, de az írónak gondoskodnia kell a cselekmény folyamatosságáról, a történet akkor kezdődhet, amikor a dolgok megváltoznak, és akkor végződik, ha minden elrendeződött. A realista regényben nem maradhat félbehagyott szál, a különböző ágon futó események közös végkifejletben futnak össze, a mellékszereplők sorsa pedig az epilógusban rendeződik el.

E kompozíciós követelmények jegyében alakul ki az irodalmi realizmus legfontosabb eszköze a típusalkotás, a jellemző, átlagos élethelyzetek, sorsok és jellemek megformálása. A típus illetve a tipizálás a valóságban benne levő lényeges tulajdonságok rendszerezése, és osztályokba sorolása útján jön létre, tehát elvben nem igényli a megfigyelő értékelvű részvételét az alkotásban. Olyan tudományosnak is tekinthető

módszer, amelynek segítségével a művész a valóságból merítheti azokat a rendezőelveket, amelyek a mű történéseit alakítják. A típusok ábrázolása így magától létrehozza a mű cselekményét.

Nyilvánvaló, hogy a módszer a művészetet nem juttathatja el az értékmentességhez, mert a típusalkotó jegyek, vagyis a típushoz történő sorolást meghatározó szempontok felállítása is csak előzetes értékszempontokon alapuló fontossági sorrendek alapján lehetséges. Már olyan egyszerű statisztikai jelenségek, mint az ismétlődés vagy a nagyszámú előfordulás is csak előzetesen, jelentőségük alapján kiválasztott sokaságban alkalmazhatók. Az irodalom, azon belül a regény, riport és az elbeszélés azáltal tudja elhíttetni, hogy a bemutatott jellem, sors, élethelyzet, környezet stb. nem önkényes általánosítása a valóságnak, hogy azt alkalomszerűnek, okkasionálisnak (Gadamer) tünteti fel. Ha viszont el akarja kerülni, hogy az alkalomszerűség önmagán túlmutató szimbolikus jelentést kapjon, a típust és beágyazódását a mű szerkezetébe minél részletezőbben kell ábrázolnia. Ha pedig ez is kevés, az eseményből ideiglenesen kilépve, az irodalmi szöveg ezt megengedi, tudományos észrevételeket kell hozzáfűznie. Az egyedi és az általános kettőssége, – s a közjük ékelődő különösség (Lukács), mint a kettősség esztétikai sajátossága, – a realista írásmód lényege, amely tudományos fejtegetésekkel kibővített hosszú, aprólékos leírásokkal jut érvényre. Mindez hatalmasra növeli a mű terjedelmét, a realista regény két kötetnél rövidebb nem lehet.

§

Műfaji sajátosságoknál fogva a képzőművészet számára a különösség nem adekvát kifejezési mód. Az irodalom esetében az ábrázolás a nyelv (beszéd és olvasás) közvetítésével történik, amely még az esztétikai megértés előtt értelmezi a szöveget. A képzőművészetnek viszont nincs nyelve (közös jelrendszere), a befogadás közvetlen, ezért amikor modern művészet a valószerű ábrázolás segítségével vállalkozik a valóság általános jegyeinek érzékeltetésére, kitarja a kaput a sematizmus előtt, amely egyedül a politikai propaganda számára tűnik kívánatosnak.

A festészet reális ábrázolásra alkalmas eszközei, például a szín és vonalperspektíva, a megvilágítás illetőleg az árnyékvetés vagy az anatómiai pontosság a reneszánsz óta lényeges elemei a festészeti technikának, de mindig valamilyen valóságos személy illetve esemény megjelenítésére alkalmazták, az elvont fogalmakat, eszméket pedig allegorizálták, azaz valóságból vett hasonlattal, példázattal, tehát egy másik valósággal ábrázolták. Az ábrázoltak valósága, mondjuk így: valóságossága, sem a vallásos, sem a profán témáknál nem vetődött fel kérdésként. Annyiban gyengül az eredeti és a képmás azonosságán (meg nem különböztetésén) alapuló mágikus funkció, hogy a megjelenítés egyre több magyarázó, kommentáló, kiterjesztő értelmezésű valóságellel bővül. A történeti stílusok újraélesztése ennek az igénynek a végletekig vitt kielégítése. A historizmus a magyarázatok magyarázata, az interpretáció interpretációja. Sőt, ha előre vesszük a görögöket, az interpretáció, interpretálásának interpretációja¹. A racionális társadalomkutatás fejlődését tekintve a historizmus „a már megismert újramegismerése” (Boeckh), a történeti tudatosság ébredése. A kultúra szempontjából viszont eltávolodás a társadalmat irányító hagyománytól, ha egyszer egyidejűleg többféle hagyomány érvényesülése lehetséges. Ezért most, hogy a művészet és valóság, a mű és tárgy, kép és látvány, forma és tartalom közötti kapcsolat bizonyítékait kell felmutatni, a festészetben az ábrázolás kiábrándító és hiteltelen eszközzé válik. A historizáló ábrázolás a hagyomány nyilvánvaló szétesése: a visszautalások követhetetlen összevisszasága. Az interpretációktól megfosztva, ez volt a naturalizmus célja, pedig másolás, az eredeti silány utánzata, vagy az eredeti nem adekvát megfogalmazása. Nem érdemes lefesteni azt, amit leírni is lehet, mondja Metzinger.

§

Az ábrázolás felszámolása az impresszionizmussal kezdődik, amely miként a naturalizmus, olyan ábrázolási módszer, amelyet az irányzat képviselői tudatosan az ábrázolás tárgyából származtattak. Az impresszionizmus a fénytan, szintan és az emberi látás akkoriban felismert törvényeit ültette át a festészeti technikába, hogy a látvány

¹ E bekezdésre korlátozva az interpretáció kifejezést a műalkotásban, műalkotással felvetődő magyarázatok és értelmezések jellemzésére használjuk.

határozza meg az ábrázolás módját. A fény ábrázolása voltaképpen az ábrázolás ábrázolása, ahogyan a fény se része a látványnak, csak közvetít a látvány és a néző között. A hangsúlyozott köznapi témák, mint például az esemény nélküli táj, mindennapi tárgyakkól összeállított csendélet, különböző napszakokban megfestett épület az ábrázolás módját teszi fontossá, nem pedig az ábrázolás tárgyát. Az ábrázolás érzékenysége a fontos, nem a téma érzékeny megfogalmazása. A vonal és a forma, a kiterjedés és a mélység feloldódik a levegő okozta vibrálásában és a fények visszaverődésében. Az impresszió, a vizuális benyomás pillanatfelvétele az érzékelés kifeszített érzékenységének határait keresi. Az impresszionista képek első fogadtatása bizonyítja, hogy nincs szó élmények, hangulatok visszaadásáról; bár az előadásmódon mai szemmel átüt a szecessziós édesség, a korabeli közönség a műveket hidegnek és szenvedélymentesnek tartotta.

Az ábrázolás felszámolása a kubizmussal folytatódik. Három szakaszra osztható története Cézanne festészetével kezdődik, aki szerint az ábrázolás célja a látványban a geometriai alapformák megtalálása. Sokat idézett levelében azt írja Emile Bernardnak 1904-ben: „A természetet a hengerrel, a gömbbel és a kúppal kell megjeleníteni, perspektívában úgy elrendezve, hogy a tárgynak vagy síknak minden oldala egy középpont felé irányuljon”. Valóban, a látvány, látkép, természet lényegének kiemelése, az ábrázolással végrehajtott elemzés Cézanne-nál a látott tér átrendezése útján valósul meg. Már majdnem konstruálás. „Cézanne csendéleteiben és portréiban mindig, tájképeiben is csak igen kevés kivétellel azt a módszert alkalmazta, hogy elzárja a háttérrel egy, az előtérrel párhuzamos síkkal; fallal, domboldallal vagy épületek sorával. Ezáltal szűkül ugyan a tér mélysége, de ami megmarad, az konkrétább és tisztábban áttekinthetővé válik. A végtelen háttér elkerülése csökkenti a tér illuzionisztikus ábrázolásának szükségességét, és így fokozza a tér tárgyi realitását. Az így megmaradt teret azután könnyebb tagolni és rendezni, mint a határozatlanul végtelenbe tátongót.” (Hevesy).

Innen csak egy lépés a perspektív szerkesztés elutasítása, mint amely megakadályozza a valóságos térbeli összefüggések megmutatását. A kubizmus (második szakasza) szerint a perspektivikus rövidülés meghamisítja a tárgyak viszonyát egymás-

hoz, a perspektíva nézőpontja elkerülhetetlenül résztvevővé teszi a művészt, a pillanatnyi megvilágítás eltorzítja a formák igazi kiterjedését. A látványt alkotóelemeire bontva különböző nézőpontokból kell ábrázolni, olyan nézőpontokból, amelyekből az alkotóelemek lényege feltárul. Harmadik szakaszában a kubizmus még tovább megy az elvonatkoztatásban, a képrészletek végleg elvesztik a látványt ábrázoló voltukat, önmagukban jelentés nélküli jelekké válnak. A leszűkített mélységű térben lebegő párhuzamos vetületi síkok egyetlen síkban, a kép fizikai felületén egyesülnek.

§

A kubizmusnál már egyértelmű előírás, hogy a művészetben csak azok az eszközök alkalmazhatók, amelyek az ábrázolás hagyományos tárgyának megformálásához tevőlegesen járulnak hozzá; a tartalom és a forma, a belső és a külső, az ábrázolt és az ábrázolás közötti viszonyt közvetlenné teszik, és a közvetlenséget mozgásba hozzák, energiával töltik fel. Így születik meg a formák kubista feltördelésének irodalmi megfelelője a "parole in libertá", a szabad beszéd. Az írásmód jellemzője a nyelvtani kötések kiiktatásával elállított nagy ívű mondatok, áradó felsorolások, igék, igenevek és indulatszavak használata, merész képek és szókapcsolatok, hirtelen stílus- és ritmusváltások, megszakítások. Mindehhez új íráskép társul: különleges sortördelések, meghökkentő tipográfiai megoldások stb.

Az összefoglaló fogalom a jövő, minden változás eredménye, amely futurizmus reményei szerint a művészetet és a gyakorlatot a közöttük levő feszültség ellenére együtt tartja. A jövő, és a hozzá kapcsolódó képzetek, a mozgás, a lendület, sebesség, és ezeknek további konnotációi a munka, technika, autó stb. a gyakorlattal együtt haladó művészet élményét tematizálják. Az egyidejűség, együtt haladás, összehangolódás – az eggyé válás esélye.

A művészeti alkotás mégiscsak tárgy, amely létrejöttékor rögzíti az időt, ezért a futurista művekben az idő megjelenítése, a szándék ellenére, ábrázoló jellegű marad. Malevics a futurizmust utánzásnak tartja annak ellenére, hogy a mozgás valódi létállapotával, értsd a mozgásfázisokkal, képes előidézni a mozgás illúzióját. Így ír erről: „Eddig mindig a festő ment a dolgok után. Így az új futurizmus is, a modern lendüle-

tű gép után. Mindkét művészet, a régi és az új futurizmus is – a formákat követi. Felmerül a kérdés megfelel-e majd a festőművészet lényegének? Nem! Mert a repülőgépek, gépkocsik formáját követve mindig várni fogjuk az új formákat, amelyeket a műszaki élet alakít ki. A dolgok után kullogva nem juthatunk el a festészet céljához, a közvetlen alkotáshoz.”

§

Az absztrakt festészet végül felhagyott a konstruktív irányvonalával, és az alkotói Én kifejezése felé fordult. A befelé irányuló figyelem elmélyülésében olyan lehetőségeket látott, amely végleg túllendíti az ábrázoló művészet elvén. Mint kiállításokkal, folyóiratokkal szervezett mozgalom, amely szembe fordult az impresszionizmussal, expresszionizmus néven egyidőben indult a kubistákkal, és Johannes Itten közvetítésével a Bauhausra is hatást gyakorolt. Mint művészeti elv, amely az ábrázolás helyébe a kifejezést állította, a személyes kifejezésének lehetőségével új irány felé fordította a modern művészetet, és maga mögé húzta a művészi személyiség fogalomváltozásának hosszú előtörténetét.

A XIX. században a művészeket politikai elkötelezettségük folytán hősöknek kijáró karizmatikus tisztelet övezte, de ez fajta népszerűség akkor még háttérbe szorította a személyességet. A művész azért azonosul egy üggyel, mert a közönségével azonosul. Azáltal, hogy kifejezi a saját érzéseit, értékeit és céljait, a közönség érzéseit, értékeit és céljait fejezi ki. Közte és a közönsége között mindössze annyi a különbség, hogy a művész tehetségesebb, érzékenyebb és bátrabb, mint a közönsége, és kivételes képességeinél fogva képviselheti a közönségét. Ez a fajta azonosulás még akkor is érvényes művészeti magatartás marad, amikor a közönség részéről már a megnemértés, az elfordulás és elutasítás jelei mutatkoznak. A közönség egyre botrányosabb jelenetekkel ad hangot a művek érthetlensége miatt érzett elégedetlenségének, de az érzelmi kiközösítés, az anyagi bizonytalanság, a társadalom által elítélt magántermészetű szenvedélyek csak erősítik az előljárás értékét. A zsenialitás, mint a művészi minőség keletkezésének magyarázó elve ezt az ellentmondásos viszonyulást igazolja. Az egyre szűkebb hódolói kör azért ismeri el a művész jogát az

elkülönülésre, mert a művészetnek tulajdonított érzékenység és lényeglátás csak elszigetelődésben és a társadalomtól való távolodásban juthat érvényre, amely tehát minden átmenet nélküli, ugrásszerű teljesítményekben, ráérző és ösztönös módszerekkel érhető el.

A művész modern fogalma magába szívja a világ megértéséhez és kifejezéséhez szükséges készséget, képességet és érzékenységet, de művész a kifejezés mechanizmusának része, olyan műszer és eszköz, amely az általános és lényeges érzékelésére és érzékeny kifejezésére együtt alkalmas. A romantikus művész lángoló, profetikus, forradalmár vonásai helyébe a személytelen személyesség lép, amely az alkotót közel viszi személyes tárgyához, ezáltal felfokozza kifejezőképességét, de ugyanakkor az alkotófolyamaton kívül tartja. Ahogyan az impresszionizmusnál az ábrázolás módja a fontos, és nem az ábrázolás tárgya, hasonlóképpen az Én kifejezésében a kifejezés a fontos, és nem az Én, mint a kifejezés tárgya. Mindehhez olyan módszerekre van szükség, amelyek személyesek ugyan, de a személyesség egészével mégsem hozhatók kapcsolatba. Erre a célra az élmény, a művészet naiv megközelítésének keletkezésfogalma, nem alkalmas. Az élmény majdnem művészet. Az erős, felkavaró élmény hatásában egyenrangú a műalkotás által keltett katarzissal, ami azt a látszatot kelti, mintha a műalkotás létrejöttét előkészítő előzmény lehetne. Az élményben valóban már majdnem minden adva van, ami a műalkotáshoz szükséges, mert kiválasztja valóságból az Én számára lényeges mozzanatokat. Ugyanakkor "az élet és az élmény viszonya nem valami általánosnak és különösnek a viszonya". (Gadamer). Az élmény közvetlen vonatkozásban áll az élet egészével, totalitásával, de mivel határozott közvetlensége van, jelentéséhez az intencionáló, irányuló átlényegítés nem tud hozzáférni, ily módon művészi feldolgozásra alkalmatlannak minősül. Az élmény túlságosan személyes, ahhoz, hogy műalkotássá váljon, a művészetnek el kell távolodnia az élménytől, hogy tiszta szemlélés és megragadás tárgyává tegye. A modern művészet ezért olyan eszközöket keresett, amelyek a világ átvételében (az átélésben) megmaradnak irányíthatónak. Kelet-Európában a szecesszió a látomást tette művészeti tárggyá, amely sajátos lelki előkészülettel elérhető élményállapot. Német nyelvterületen az expresszionizmus a belső érzelmi történés által vezérelt spontán-

cselekvéses kifejezési módokat kereste. A latin kultúrkörben a szürrealizmus pedig az álmot. De mindegyikre érvényes Breton szürrealizmus meghatározása: olyan „tisztá lélektani automatizmus, amelynek útján akár szóban, akár írásban, akár más módon a gondolat valódi működést akarja kifejezni. Vagyis a gondolat tollba mondja önmagát, anélkül, hogy az értelem bármiként is ellenőrizné, vagy hogy bárminő esztétikai vagy erkölcsi igényt támasztana”.

§

Az önmagát megvalósító, önmagát kifejező művészet elve eljelentékteleníti a művész és közönsége, mű és befogadás közötti kapcsolatot. Az izmusok sokasága ezért jön létre, mert a modern műalkotás racionális cselekvéssor eredménye, amely tehát nem a megértetés szándékával készül, s ezért nincs szüksége a befogadóval közös (pontosabban átfedő) jelentéskészletre. A személyesség terhe, az átélés mélysége, a felelőség feszültsége a kiindulópont, a világgal szembeni készenlét, Heidegger fogalmával a hangoltság, amellyel a művészet megőrizheti a kifejezés szabadságát, de amely mint közös életérzés igényt tart a befogadó figyelmére. Mint a művészet történetében annyiszor, most is dráma kelti a legnagyobb érdeklődést. E felfogás jegyében a modern ember kiegyensúlyozatlan, feszültségekkel terhes érzelmi világa kerül a művészet érdeklődésének fókuszába. Ekkor jelenik meg a szorongás, mint a művészi kifejezés tárgya. A szorongás abban különbözik a félelemtől, hogy nincs meghatározottsága, kiváltó oka vagy előzménye. Nem élmény, amely elmondható, hanem érzés, amely kifejezésre juttatható. Például Van Gogh festményein még az élmény az elsődleges, amely attól lesz hiteles, hogy az ábrázolást már átítatják az érzelmek. A tájat érzelmi kivetítés (projekció) formálja át, s ezáltal az ábrázolás módja csak közvetve utal a belső lelkiállapokra. Mindezt jól mutatja festményeinek fogadtatása, Van Gogh-ot akkor fedezik fel, amikor az élmény és az érzés közötti különbség a művészet szempontjából nézve tisztázódik. Saját idejében Van Gogh festészete azért volt hiteltelen, mert az ábrázolás módja kiszolgáltatottá vált az érzelmeknek.

A szorongás jelentése több mint egy megnyilvánuló érzés hitelessége. A szorongás olyan állapot és helyzet (diszponáltság), amellyel, és amelyben a művész közel kerül

a világhoz, azonosul a világgal és elfogadja a világot. Amíg a félelem meghátrálás, – az elől, amit a félelem feltár, ami fenyegető – menekülés jellege van, addig, amiért a szorongás szorong, azonosul azzal, amitől szorong, a világban-benne-léttel. A szorongás a világ tudata, egyúttal a világért érzett felelősség, aggodás, gond (Heidegger). A szorongás elszigetel, de önmaga felé nyitott, a szorongva-aggódás belülről tárja fel a világot. A szorongás az elfogadásból-azonosulásból születő akarat alapja. Ahogy Kierkegaard mondja, „a szorongás a szabadság valósága, lehetőség a lehetőség számára”.

§

„A szorongás a legártatlanabb helyzetekben is felbukkanhat. Arra sötétségre sincs szükség, amelyben általában könnyebben előáll a hátborzongató idegenség. A sötétben hangsúlyozottan ‘semmit’ sem látunk, jóllehet a világ éppenséggel még ‘jelen’ van és tolakodóbban van ‘jelen’ benne.” (Heidegger: Lét és idő, 40. §.)

§

Miként a szorongás, az, hogy az önkifejezés céltalanná és magányossá tesz, a modern művészet számára elsősorban nem bemutatásra váró téma, hanem az óhajtott eredmény. Mert igaz ugyan, hogy a művészet is hozzájárult egy olyan világnézet kialakulásához, amely a magányt és a céltalanságot az eldologiasodott emberi viszonyokból vezeti le. De éppen a viszonyok merev kényszerűsége, – a belevetettségek az idegen, közönyös világba, ami a cselekvést megfosztja az elhatározástól, – igazolja a modern művészet létjogosultságát. A lét kényszerűségének jelképe Sziszüphosz, a hiábavaló, de a sors kényszerítésétől újra és újra értelmet nyert „boldog” cselekvés allegóriája. Ugyanis a modern művészet számára a magányosság, és vele együtt a céltalanság, az igazság megragadásának feltétele. A művészet magányossága a megismerés magányossága, amely attól válik szükségessé, hogy a közvetlenségben nincs lehetőség külső támogatásra, közösségi tudásra, sőt ahol az előzetes tapasztalat, akárcsak az előítélet, félrevezető lehet. A racionális gondolkodás felfogásában a dolgok önmagukból következnek, önmaguk által alakulnak, nincs kívülről tételezett céljuk. A folyamatok megértésének, irányításának illetőleg megszervezésének sikere

kizárólag azon múlik, hogy a művész képes arra, hogy a közvetlenséget, vagy legalábbis annak feltételeit saját maga, illetve a műalkotás számára megteremtse. Márpedig a közvetlenség legteljesebben akkor valósul meg, ha a kifejezés tárgya és végrehajtója ugyanaz, az Én, a művész sajátosan értelmezett személyessége. Ha a művész önmagát választja a kifejezés tárgyául, olyan témát választ, amellyel közel kerül önmagához, és ezzel közel kerül a világhoz. Ekkor az alkotás elől minden gátló körülmény elhárul, a felméréstől a terven át a megvalósításig valamennyi mozzanat átlátható és kezelhető, kizárólag a művésztől függ a művé válás valamennyi feltétele. Így áll elő a modern művészet végső feladata: az Én kifejezésével a világ kifejezése.

§

Ha a megvalósított közvetlenség következtében a művészi alkotásnak nincs előre kitűzött célja, akkor az eredménye sem látható előre. Ebből következően a művészi kifejezés sem folyamatában, sem eredményében nem lehet tökéletes, és nem lehet végleges. A modern művészetet megelőzően a műalkotás a teljesség igényével készült, ha egyes műveknek voltak is kidolgozatlan részei, azok kompozíciós feladatokat láttak el, a kiemelt elemek háttéréül szolgáltak. A tanulmányoktól, vázlatoktól eltekintve a művészi minőséghez hozzá tartozott a technikai tökéletesség és a befejezettség; – Michelangelo utolsó befejezetlen szobrai és más félig készült művek a művészettörténetben ritka kivételek. Most viszont a befejezetlenség, a művészi technika szándékolt egyszerűsége, az alkotó ügyetlensége, sőt a kivitelezés tudatosan előkészített sikertelensége a kifejezés közvetlenségét, és egyúttal a közvetlenség megvalósításának nehézségeit jelenti. A dekompozíció, a laza ecsetkezelés, a durva anyagmegmunkálás, az egyes részletek elnagyoltsága, az esetlegességek, a kompozíciós hibák és anatómiai tévedések, a görcsösség, merevség, vagy ellenkezőleg az elmosódottság és a bizonytalanság, – és még hosszasan lehetne sorolni a tudatosan vagy ösztönösen elkövetett „hibákat”, melyek azt érzékeltetik, hogy a mű és a művész is, akit éppen a hibái tesznek láthatóvá, a megvalósulás, a művé válás része.

§

Az, hogy az alkotás folyamata fizikailag is kötődik a műhöz, és hogy az alkotó fo-

lyamat mint fizikai aktus, akció a mű része, új irányok felé mutat. Újrafogalmazódnak az art nouveau témái, a születés, keletkezés, átalakulás, s egyúttal a művészet a negativitás felé fordul. A mondanivaló ellehetetlenülése, a tehetetlenség, az ellenállás, az eredményül kapott üresség, rendezetlenség és káosz kifejezése már a posztmodern művészet kezdete.

Irodalom

- René Descartes: Az igazság kutatása a természetes világosság által, 1701
- Sören Kierkegaard: A szorongás fogalma, 1844
- Georg Wilhelm Friedrich Hegel: Esztétika, 1886
- Kazimir Malevics: A kubizmustól és a futurizmustól a szuprematizmusig, 1915
- Naum Gabo, Antoine Pevsner: A realista manifesztum, 1920
- Hevesy Iván: A futurizmus, expresszionizmus és kubizmus művészete, 1922
- Lukács György: Az eldologiasodás és a proletariátus tudata, 1923
- Martin Heidegger: A fenomenológia alapproblémái, 1923
- André Breton: A szürrealizmus kiáltványa, 1924
- Gunta Stölz: A Bauhaus szövőműhelye, 1926
- Martin Heidegger: Lét és idő, 1927
- Moholy-Nagy László: Az anyagtól az építészetig, 1929
- Albert Camus: Sziszüphosz mítosza, 1942
- Lukács György: Különösség, mint esztétikai kategória, 1957
- Hans-Georg Gadamer: Igazság és módszer, 1960
- Johannes Itten: Előkészítő tanfolyamok a Bauhausban, 1963

A szövegben előforduló idézetek nem irodalmi hivatkozásoknak, hanem hivatkozott műtárgyaknak minősülnek, amelyek tehát szabadon értelmezhetők. Ezért az irodalomjegyzék csak a műcímet, és ami ezúttal fontosabb, a keletkezés (kiadás) időpontját jelöli meg.

Összefoglaló és tézisek

Összefoglaló

A mestermű háromszintes családi ház Budapest II. kerületében, a Csalán utcában. Hosszú és karcsú tömegével kívülről az egyszerűség, belülről a terek kapcsolódásának érzékeltetésére törekszik. Az épületen használt anyagok a kő, cédrus, alumínium és színezett üveg, belsőben a falak fehérek, a padló jávor. A belső elrendezés kulcsa a két szint belmagasságú előszoba, amely aszimmetrikus helyzeténél fogva egy nagyobb és egy kisebb részre osztja a házat, s egyúttal híddal kapcsolja össze az emeleten elkülönülő részeket.

A mestermű bemutatásához *Változások és választások* címmel fűzött megjegyzések azokat az 1850 és 1950 közötti időszak alatt született, azóta modernnek nevezett művészeti törekvéseket ismertetik, amelyeket tanulmányaim során elsajátítottam, kezdetben hittem, majd az építészeti munkásságommal folytatni és egyúttal meghaladni igyekeztem.

Summary

The master's work is a three level single-family house in Csalán Street, 2nd district of Budapest. Its long and slender mass the building aspires to contemplate simplicity by looking from the outside, and interconnections among the spaces from the inside. The materials used on the building are stone, cedar, aluminum and colored glass; in the interior, the walls are white, the floor is maple. The key to the layout is an asymmetrically positioned two level headroom vestibule dividing the house into a larger and a smaller part, and it bridges the two separated parts at the second floor.

Under the title *Changes and Choices*, there are notes annexed to the dissertation of the master's work. It provides outlines about the art movements afterward named modern that have come to being between 1850 and 1950, those I had acquired them in my studies, I had a faith in them in the beginning, then I have tended to continue and to exceed them on throughout my works in architecture.

Tézisek

A mestermű háromszintes, lapos tetős, 500 m² alapterületű családi ház, Budapest II. kerületében, a Csalán utcában. Tervezését a funkcionális követelmények teljesítése mellett a következő alkotói elképzelések irányították.

(1) Az építészeti (művészeti) szándék az épületszerkezethez képest kevésbé erőszakos; a funkció kellőképpen rugalmas ahhoz, hogy az építészeti szándék szerint rendezhető el. Ezért a családi ház tömege egyszerű, hosszú és karcsú doboz. Az egyszerűség feltűnő, de hiteles, ha részleteiben arányos és a felületek anyaga változatos. A megjelenést meghatározó homlokzati felületek a mészkő, cédrus, színezett üveg, rozsdamentes acél illetve alumínium. A felületek találkozása közötti nyitott rész a formálás része. A rész kiemeli a felületek (anyagok) szépségét, ha két anyag, ezen az épületen kő, cédrus és alumínium közé ékelődik.

(2) A ház hosszával az utca felé fordul, talán nagyobbak látszik, mint amekkorá, de a lehetőséget ad az egyszerűség kifejtésére. Az egyszerűség: zártság és keménység, eltakarja az összetettséget, az ellentmondást és az esetlegeséget. A virágerkély nyílása szándékoltan váratlan, a zártsággal ellentétes. A nyílás mélyéről konzolosan kinyúló árnyékoló, és a szabálytalan növénykontúr mögött egymást váltó ablakok és cédrus panelek a zártság mögé engednek látni. A virágerkélyről leomló növényfüggöny, ha megnő, a keménységet csökkenti.

(3) A karcsú, keskeny ház kívülről elrejt, belül láthatóvá teszi a funkciókat. A karcsú végfal mindig rejtélyes. A keskeny térfogat belülről nézve áttekinthetővé teszi az épületet, mert a tereket (szobákat) egyszerre több, akár átellenes, külső fal veszi körül. A karcsúságot, keskenységet vizuálisan növeli elől az árnyékoló szerkezet, hátul a függesztett terasz, mert olyan szerkezeteknek látszanak, amelyek kényszerűen szorultak ki az épületből és kívülről egészítik ki a belső funkciókat.

(4) Az épületnek kapcsolódnia kell a környezetéhez, ezért a támfalak két irányban folytatják az épületet. Az utcai támfal íves görbülete szerencsésen oldja az így kialakuló derékszögű geometriát. Az épület homlokzataira, a ker-
ten belüli és az utcai támfalakra ugyanaz a mészkő burkolat került, de a lap-
méretek fokozatosan csökkennek. (Eredetileg az utcai támfalra a mészkőla-
pok lapjával, tördelt éllel kifelé rakva kerültek volna.)

(5) Manapság a családi házakhoz szélfogókat terveznek előszobaként, holott az előszoba egy családi ház fontos része: meghatározza a belső terek sorrend-
jét, és lehetőséget ad a belső térrend érzékeltetésére. A két szint belmagassá-
gú előszoba aszimmetrikus helyzeténél fogva egy nagyobb és egy kisebb rész-
re osztja a házat, s egyúttal híddal kapcsolja össze az emeleten elkülönülő ré-
szeket.

Batta Imre
2008. április

Mű- és publikációs jegyzék,
kiállítások, díjak

Művek

Szabadidőközpont, Budapest, Belső Erzsébetváros, diplomamunka, Magyar Iparművészeti Egyetem, 1972

Egymásba rakható szék, diplomamunka, Magyar Iparművészeti Egyetem, 1972

Gimnázium, pályázati terv, társtervező Toldi András, 1974

MTA Izotóp Intézet, Budapest, Csillebérc, 1974

V. ker. Ingatlankezelő Vállalat telephelye, Budapest, Méta utcai ipari övezet, 1980

Videoton számítógépközpont, Székesfehérvár, Videoton gyártelep, társtervező Gatter János, 1980

Radnóti Miklós Színház átépítése, Budapest, Nagymező utca, 1982

Konténeres építési rendszer, rendszerterv, társtervezők Gatter János, Karvaly Attila (statika), 1984

Konténeres iskola (Kongó), műhely (Peru), nehézgépjármű javító (Csorna), társtervezők Gatter János, Karvaly Attila (statika), 1985-89

Microsystem Tárgyalóközpont, Budapest, Nagykörút, társtervező Mátrai Péter, munkatárs Virághalmy Ágnes, 1994

Magyar Külkereskedelmi Bank, Szegedi fiók belsőépítészeti kialakítása, építész Palánkai Tibor, 1995

Kecskeméti Katona József Megyei Könyvtár belsőépítészeti kialakítása, munkatársak Sotkó Anikó, Virághalmy Ágnes, építészek Mátrai Péter és Major György, 1986-96

Családi ház, Budapest, Zöldmál, Felső-zöldmáli út, 1995

Családi ház bővítése, Budapest, Budapest, Zöldmál, Felső-zöldmáli út, 1996

Fotóműterem terve, Budapest, Óbuda, 1996

Társasház terve, Budapest, Farkasrét, társtervező Major György, 1998

Magyar Fejlesztési Bank belsőépítészeti kialakítása, munkatárs Sotkó Anikó, 1997

Utcai gyermekjátékok 4-8 éves gyermekek számára (rugalmas rúd-mászóka, mászóka gömbökből, készségfejlesztő dobójátékok, 2x2 és 3x2 pályás csúszda, rodeó), szabadalmak és formatervek, 1997

Nagyméretű tárgyalóasztalok tervei, 1999

Öregek otthona, Budapest, tervpályázat, társtervező Kiss Zsolt, 2001

Családi ház, Budapest, Pasarét, Csalán utca, 1998-2002

Fotókiállítás terve, Budapest, Gödör, 2004

Utcai paviloncsalád terve, 2004

Elméleti munkák, épületismertetések

Batta Imre: Építész és társadalom, kritikai megjegyzések a funkcionalizmusról. Valóság 1975/3, 27-35. o.

Batta Imre: Összetettség és ellentmondás az építészetben, utószó Robert Venturi könyvéhez. Corvina 1986, 193-200. o.

Batta Imre, Mátrai Péter, Virághalmy Ágnes: Microsystem Tárgyalóközpont, Magyar Építőművészet, 1994/6, 54-55. o.

Palánkai Tibor, Batta Imre: Bankfiók, Új Magyar Építőművészet 1995/2, 12-23. o.

Batta Imre: Orthé Doxa, Virtuális valóság az építészeti tervezésben. Új Magyar Építőművészet, 1997/1, 30-37. o. Angolul: Orthe Doxa, Virtual Reality in Architectural Design, Építészek Nemzetközi Szövetsége (UIA) kongresszusi kiadványa, 2000

Palánkai Tibor, Batta Imre: Bankfiók, Új Magyar Építőművészet 1997/1, 12-22. o.

Mátrai Péter, Major György, Batta Imre: Kecskeméti Könyvtár Új Magyar Építóművészet 1997/1, 12-22. o.

Batta Imre: 2D-3D számítógépes grafika, elektronikus jegyzet, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, <http://www.star.bme.hu>, 1999-2008

Díjak

Budapesti Nemzetközi Vásár Nagydíj, 1984

Budapesti Nemzetközi Vásár Nagydíj, 1987

Pro Architectura Díj, 1997

Ipari Formatervezési Nívódíj, 1997

Ferenczy Noémi-díj, 1999

Budapesti Műszaki Egyetem meghívott oktatója, 1999

Kiállítások

Milánói Triennálé, 1973

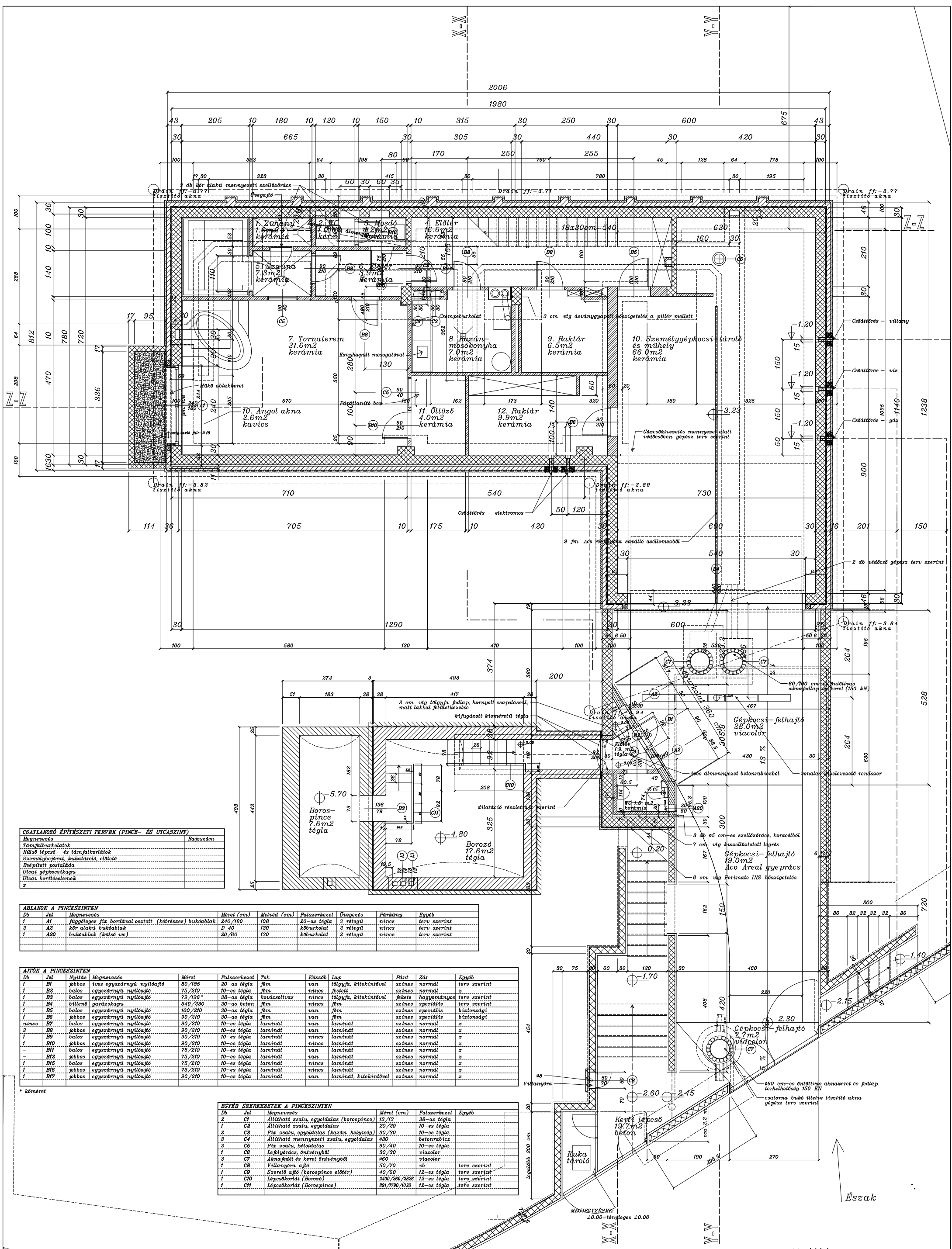
Iparterv, 1973

Vigadó Galéria, 1988

Tölgyfa Galéria, 1990

Vigadó Galéria, 1996

Tervek

CSATLAKOZÓ ÉPÍTÉSZETI TERVEK (PINCÉ- ÉS UTCASZINT)

Megnevezés	Rajzsám
Fém, falfurkolatok	
Külső lépcső- és támfalkorlátok	
Személygépjármű, kukatároló, előtér	
Bélpített postaláda	
Utcai gépjárműkapu	
Utcai kerítésrészletek	

ABLAKOK A PINCÉSZINTEN

Db	Jel	Megnevezés	Méret (cm)	Melldát (cm)	Falszerkezet	Üvegzés	Párkány	Egyéb
1	A1	függőleges füz bordával osztott (kétrészes) bukóablak	240/190	108	20-as téglák	3 rétegű	nincs	terv szerinti
2	A2	kör alakú bukóablak	D 40	190	kőburkolat	2 rétegű	nincs	terv szerinti
1	A20	bukóablak (külső wc)	20/60	190	kőburkolat	2 rétegű	nincs	terv szerinti

AJTÓK A PINCÉSZINTEN

Db	Jel	Nyitás	Megnevezés	Méret	Falszerkezet	Tok	Külső	Lap	Pánt	Zár	Egyéb
1	B1	jobb	íves egyszárnyú nyílászáró	80/195	20-as téglák	fém	van	téglafal, kitekintővel	színes	normál	terv szerinti
1	B2	balos	egyszárnyú nyílászáró	75/210	10-es téglák	fém	nincs	festett	színes	normál	x
1	B3	balos	egyszárnyú nyílászáró	79/196	38-as téglák	kovacsoltvas	nincs	téglafal, kitekintővel	színes	hagyományos	terv szerinti
1	B4	bíltendő	gardzskapu	540/230	20-as beton	fém	nincs	fém	színes	speciális	terv szerinti
1	B5	balos	egyszárnyú nyílászáró	100/210	30-as téglák	fém	van	fém	színes	speciális	biztonsági
1	B6	jobb	egyszárnyú nyílászáró	90/210	30-as téglák	fém	van	fém	színes	speciális	biztonsági
3	B7	balos	egyszárnyú nyílászáró	90/210	10-es téglák	lamínát	van	lamínát	színes	normál	x
1	B8	jobb	egyszárnyú nyílászáró	90/210	10-es téglák	lamínát	van	lamínát	színes	normál	x
1	B9	balos	egyszárnyú nyílászáró	90/210	10-es téglák	lamínát	nincs	lamínát	színes	normál	x
1	B10	jobb	egyszárnyú nyílászáró	90/210	10-es téglák	lamínát	nincs	lamínát	színes	normál	x
1	B11	balos	egyszárnyú nyílászáró	75/210	10-es téglák	lamínát	van	lamínát	színes	normál	x
1	B12	jobb	egyszárnyú nyílászáró	75/210	10-es téglák	lamínát	van	lamínát	színes	normál	x
1	B15	balos	egyszárnyú nyílászáró	75/210	10-es téglák	lamínát	nincs	lamínát	színes	normál	x
1	B16	jobb	egyszárnyú nyílászáró	75/210	10-es téglák	lamínát	nincs	lamínát	színes	normál	x
1	B17	jobb	egyszárnyú nyílászáró	90/210	10-es téglák	lamínát	van	lamínát, kitekintővel	színes	normál	x

EGYÉB SZERKEZETEK A PINCÉSZINTEN

Db	Jel	Megnevezés	Méret (cm)	Falszerkezet	Egyéb
2	C1	Állítható zsánu, egyoldalas (borospince)	13/13	38-as téglák	
1	C2	Állítható zsánu, egyoldalas	20/20	10-es téglák	
2	C3	Füz zsánu, egyoldalas (kazán helyiség)	30/30	10-es téglák	
3	C4	Állítható mennyezeti zsánu, egyoldalas	80	betonrögzítés	
2	C5	Füz zsánu, kétoldalas	90/40	10-es téglák	
1	C6	Lefeljárdás, öntvényből	30/30	viacolor	
3	C7	Aknafedél és keret öntvényből	60/70	viacolor	
1	C8	Villanyóra ajtó	50/70	v	terv szerinti
1	C9	Szerelő ajtó (borospince előtér)	40/60	12-es téglák	terv szerinti
1	C10	Lépcsőkortái (Borozó)	2400/280/2826	12-es téglák	terv szerinti
1	CH	Lépcsőkortái (Borospince)	891/1190/1026	12-es téglák	terv szerinti

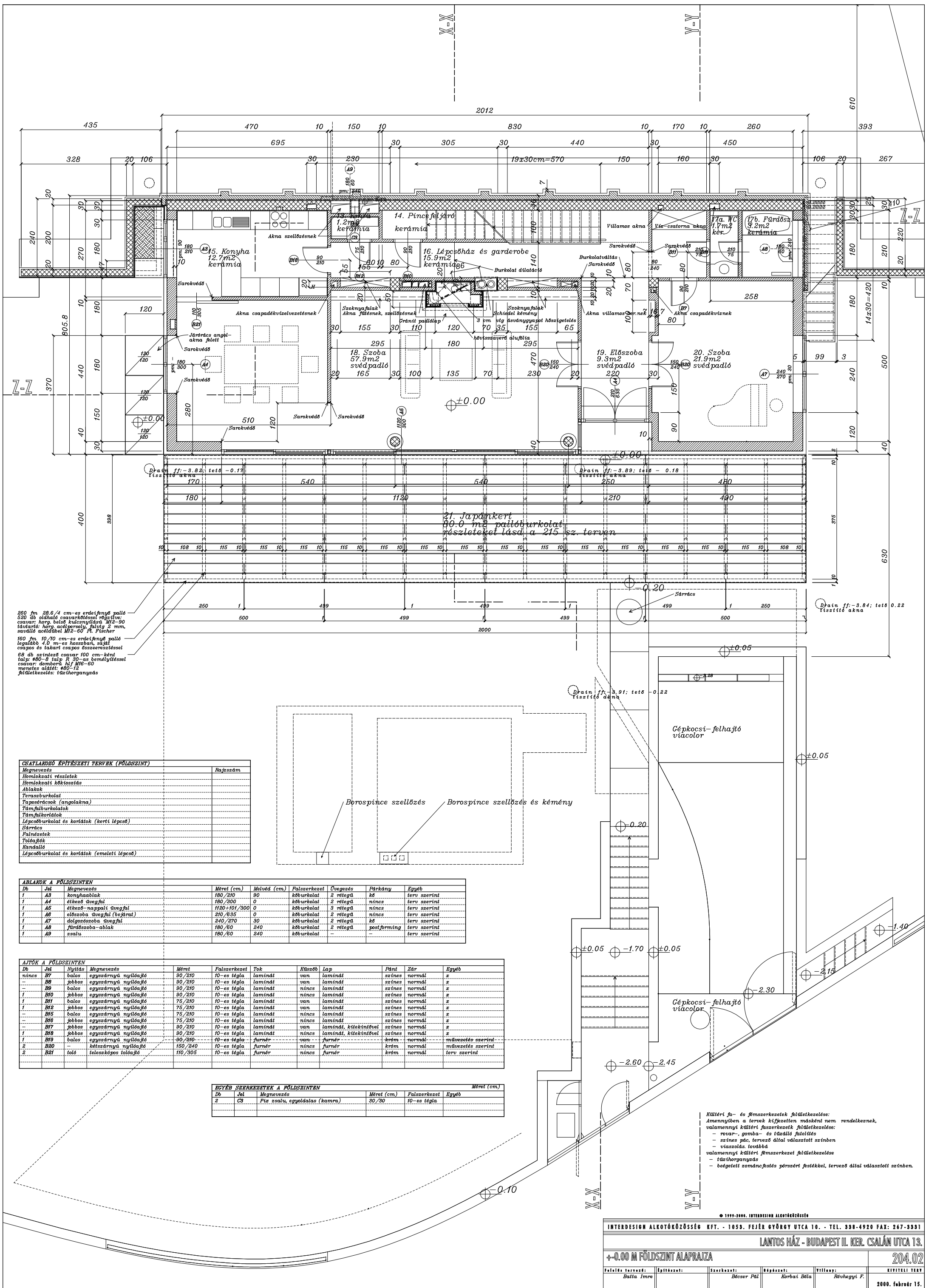
INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG KFT. - 1059. FEJÉR GYÖRGY UTCA 10. - TEL. 338-4920 FAX: 247-9331

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

-3.23 M PINCE ALAPRAJZA

203.02

Feladatok tervezte:	Építész:	Szerkesztő:	Bizonylat:	Villany:	KIVITELI TERV
Batta Imre		Böcsér Pál	Korbai Béla	Révhegyi F.	2000. február 15.

260 fm 28.6/4 cm-es erdei fenyő palló
530 db oldaltól csavarokérettel rögzítve:
csavar: horg. belső kulcsnyílású M12-90
távtartó: horg. acélpersely, max. 2 mm,
szelvény acélból M12-60 R. Fischer

160 fm 10/10 cm-es erdei fenyő palló
legalább 4.0 m-es hosszban, saját
csapos és lakart csapos összerakással
68 db szelvény csavar 100 cm-ként
talp: #80-S talp R 30-as bemélyítéssel
csavar: dombornyújt M16-80
menetes alátét: #20-12
felületkezelés: tűzhorganyzás

CSATLAKOZÓ ÉPÍTÉSZEI TERVEK (FÖLDSZINT)		Rajzsám
Megnevezés		
Homlokzati részletek		
Homlokzati kötéskészítés		
Ablakok		
Teraszburkolat		
Táposórészek (angolakna)		
Fémfalu burkolatok		
Fémfalburkolatok		
Lépcsőburkolat és korlátok (kerti lépcső)		
Sárrács		
Falrészletek		
Falórák		
Kandalló		
Lépcsőburkolat és korlátok (emeleti lépcső)		

ABLAKOK A FÖLDSZINTEN								
Db	Jel	Megnevezés	Méret (cm)	Melvéd (cm)	Falszerkezet	Üvegzés	Párkány	Egyéb
1	A3	konyhaablak	180/210	90	kőburkolat	2 rétegű	kő	terv szerinti
1	A4	étkező üvegfallal	160/300	0	kőburkolat	2 rétegű	nincs	terv szerinti
1	A5	étkező-nappali üvegfallal	1120/101/300	0	kőburkolat	3 rétegű	nincs	terv szerinti
1	A6	előszoba üvegfallal (bejárati)	210/635	0	kőburkolat	2 rétegű	nincs	terv szerinti
1	A7	dolgozószoba üvegfallal	240/270	30	kőburkolat	2 rétegű	kő	terv szerinti
1	A8	fürdőszoba-ablak	180/60	240	kőburkolat	2 rétegű	post forming	terv szerinti
1	A9	szalut	180/60	240	kőburkolat	-	-	terv szerinti

AJTÓK A FÖLDSZINTEN											
Db	Jel	Nyitás	Megnevezés	Méret	Falszerkezet	Tok	Külső	Lap	Pánt	Zár	Egyéb
nincs	B7	balos	egyszárnyú nyílóajtó	90/210	10-es téglá	lamina	van	lamina	színes	normál	x
-	B8	jobbás	egyszárnyú nyílóajtó	90/210	10-es téglá	lamina	van	lamina	színes	normál	x
-	B9	balos	egyszárnyú nyílóajtó	90/210	10-es téglá	lamina	nincs	lamina	színes	normál	x
1	B10	jobbás	egyszárnyú nyílóajtó	90/210	10-es téglá	lamina	nincs	lamina	színes	normál	x
1	B11	balos	egyszárnyú nyílóajtó	75/210	10-es téglá	lamina	van	lamina	színes	normál	x
1	B12	jobbás	egyszárnyú nyílóajtó	75/210	10-es téglá	lamina	van	lamina	színes	normál	x
-	B15	balos	egyszárnyú nyílóajtó	75/210	10-es téglá	lamina	nincs	lamina	színes	normál	x
-	B16	jobbás	egyszárnyú nyílóajtó	75/210	10-es téglá	lamina	nincs	lamina	színes	normál	x
-	B17	jobbás	egyszárnyú nyílóajtó	90/210	10-es téglá	lamina	van	lamina, kitékintővel	színes	normál	x
1	B18	jobbás	egyszárnyú nyílóajtó	90/210	10-es téglá	lamina	nincs	lamina	színes	normál	x
1	B19	balos	egyszárnyú nyílóajtó	90/210	10-es téglá	füredr	van	füredr	krom	normál	művelet szerinti
2	B20	-	kétszárnyú nyílóajtó	150/240	10-es téglá	füredr	nincs	füredr	krom	normál	művelet szerinti
2	B21	toló	teleszkópos falóajtó	110/305	10-es téglá	füredr	nincs	füredr	krom	normál	terv szerinti

EGYÉB SZERKEZETEK A FÖLDSZINTEN					
Db	Jel	Megnevezés	Méret (cm)	Falszerkezet	Egyéb
2	C9	Fiz szalut, egyoldalas (kamra)	30/30	10-es téglá	

Külséri fa- és fém szerkezetek felületkezelése:
Amennyiben a tervek kifejezetten másként nem rendelkeznek,
valamennyi kültéri fém szerkezet felületkezelése:
- rozsa- gomba- és károsító fertőtlenítés
- színes pát, tervezett által választott színben
- viaszolás, továbbá
valamennyi kültéri fém szerkezet felületkezelése
- tűzhorganyzás
- beégetett zománcozott porózit festékekkel, tervezett által választott színben.

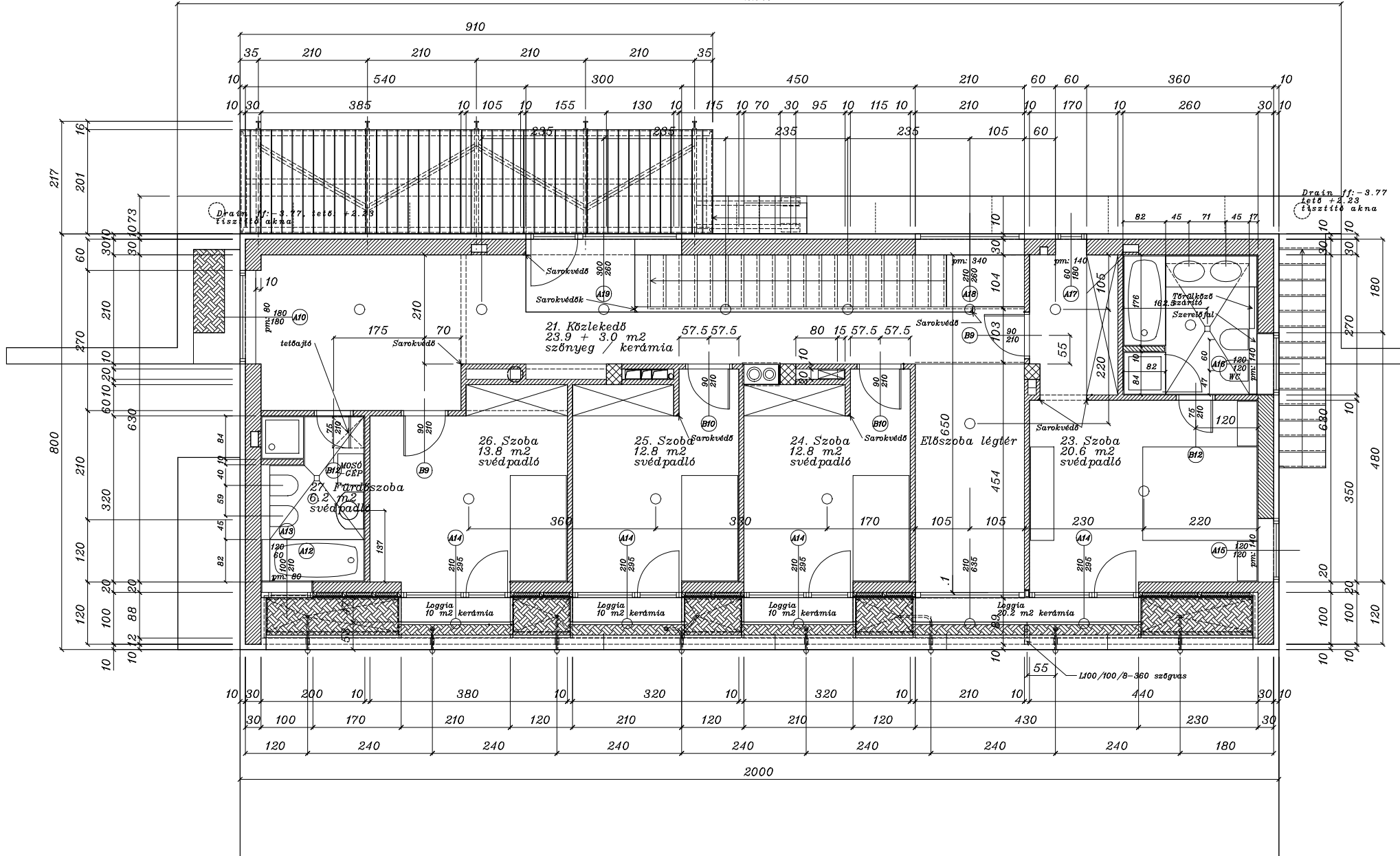
© 1999-2006. INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG

INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG KFT. - 1059. FEJÉR GYÖRGY UTCA 10. - TEL. 398-4920 FAX: 247-9331

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

±0.00 M FÖLDSZINT ALAPRAJZA 204.02

Feladók tervezte:	Építész:	Szerkesztő:	Rajzolók:	Villanyszerelő:	KIVITELI TERV
Batta Imre		Böcsér Pál	Korbai Béla	Révuhgyi F.	2000. február 15.

CSATLAKOZÓ ÉPÍTÉSZEI TERVEK (EMELET)

Megnevezés	Rajzsám
Értékelés	
Francia erkély	
Hátsó terasz	
Tetőterület	
Korlátok	

ABLAKOK AZ EMELETEN

Dé	Jel	Megnevezés	Méret (cm)	Mélység (cm)	Falszerkezet	Üvegezés	Párkány	Egyéb
1	AI0	közlekedő	180/180	80	kőburkolat	2 rétegű	fürnér	teru szerint
1	AI1	közlekedő	80/180	80	kőburkolat	2 rétegű	fürnér	teru szerint
1	AI2	fürdőszoba	120/60	200	kőburkolat	2 rétegű	postforming	teru szerint
1	AI3	fürdőszoba	210/635	0	kőburkolat	2 rétegű	postforming	teru szerint
1	AI4	szoba	210/295	0	kőburkolat	2 rétegű	nincs	teru szerint
1	AI5	szoba	350/120	140	kőburkolat	2 rétegű	fürnér	teru szerint
1	AI6	fürdőszoba	120/120	80	kőburkolat	2 rétegű	postforming	teru szerint
1	AI7	szoba	60/180	80	kőburkolat	2 rétegű	fürnér	teru szerint
1	AI8	közlekedő	180/260	340	kőburkolat	3 rétegű	kő	teru szerint
1	AI9	közlekedő	300/260	0	kőburkolat	2 rétegű	-	teru szerint

AJTÓK AZ EMELETEN

Dé	Jel	Nyitás	Megnevezés	Méret	Falszerkezet	Tok	Külső	Lap	Pánt	Zár	Egyéb
2	B9	belső	egyszárnyú nyílászáró	80/210	10-es tégl	lamínát	nincs	lamínát	színes	normál	x
2	B10	jobb	egyszárnyú nyílászáró	80/210	10-es tégl	lamínát	nincs	lamínát	színes	normál	x
0	B11	belső	egyszárnyú nyílászáró	75/210	10-es tégl	lamínát	van	lamínát	színes	normál	x
2	B12	jobb	egyszárnyú nyílászáró	75/210	10-es tégl	lamínát	van	lamínát	színes	normál	x

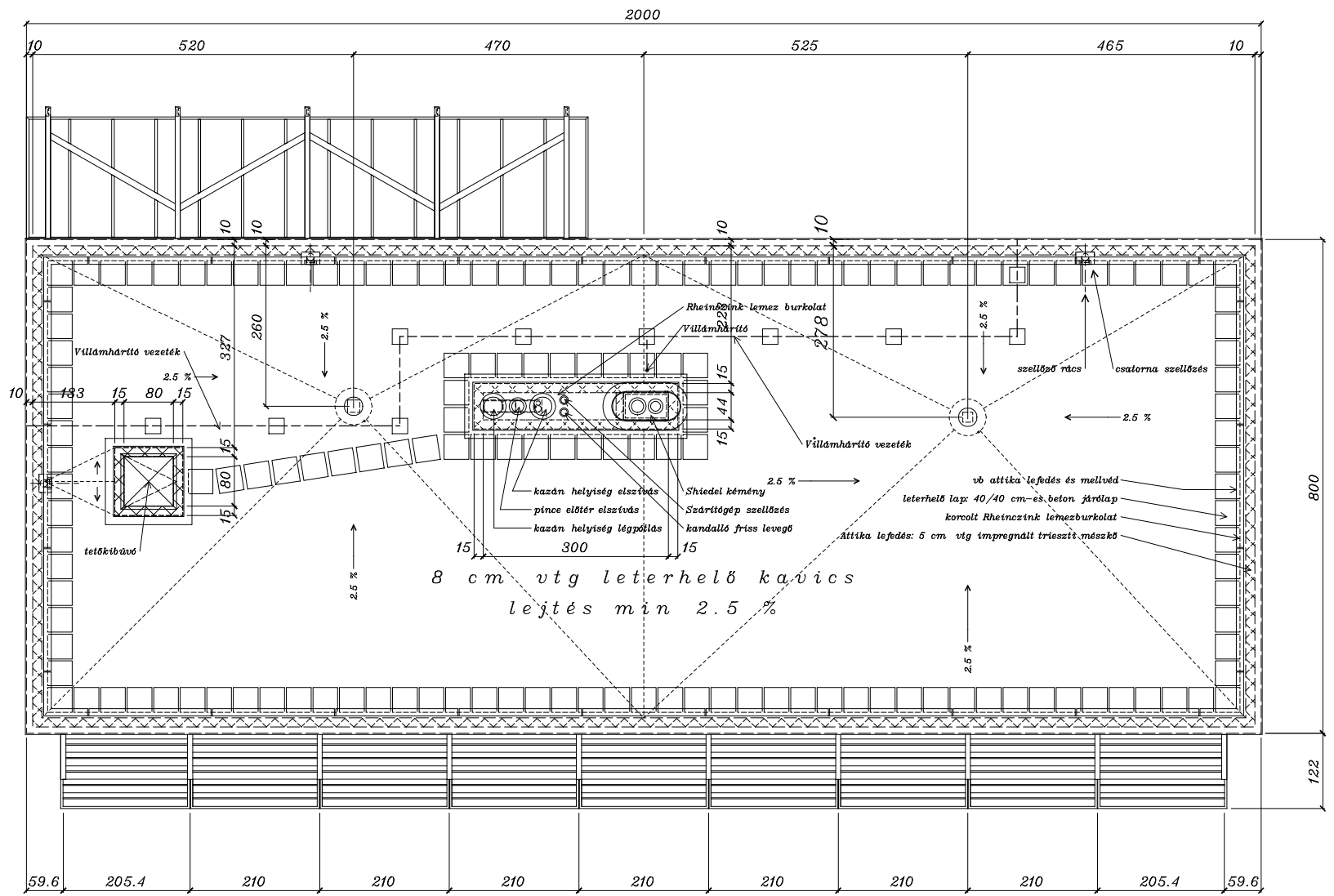
© 1999-2000. INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG

INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG KFT. - 1059. FEJÉR GYÖRGY UTCA 10. - TEL. 398-4920 FAX: 247-9331

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

+3.40 M EMELET ALAPRAJZA 205.02

Feladók tervezte:	Építész:	Szerkesztte:	Ábrázolta:	Villany:	KIVITELI TERV
Batta Imre		Bécsér Pál	Korbai Béla	Révhegyi F.	2000. február 15.

© 1999-2000. INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG

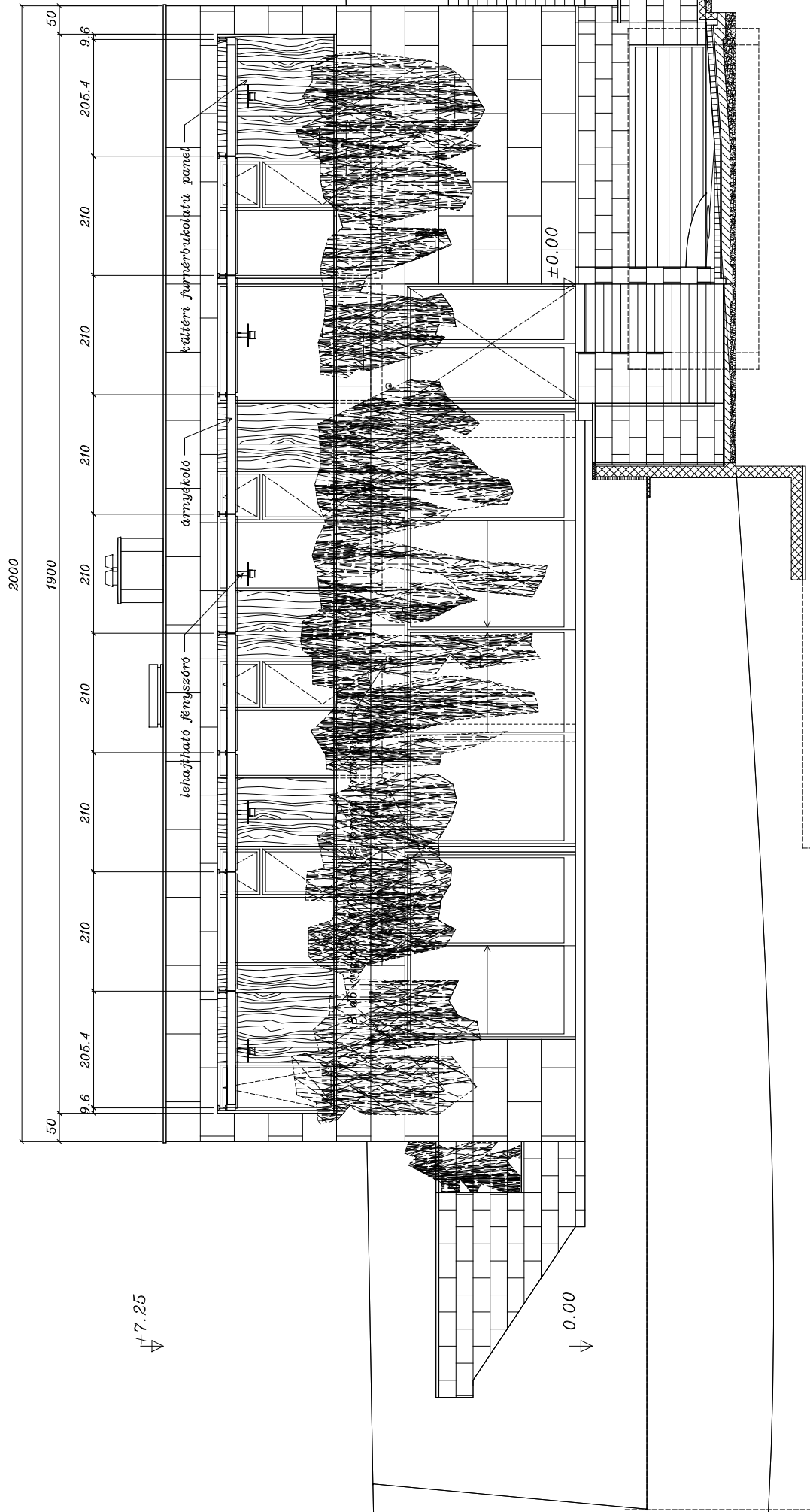
INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG KFT. - 1059. FEJÉR GYÖRGY UTCA 10. - TEL. 338-4920 FAX: 247-9331

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

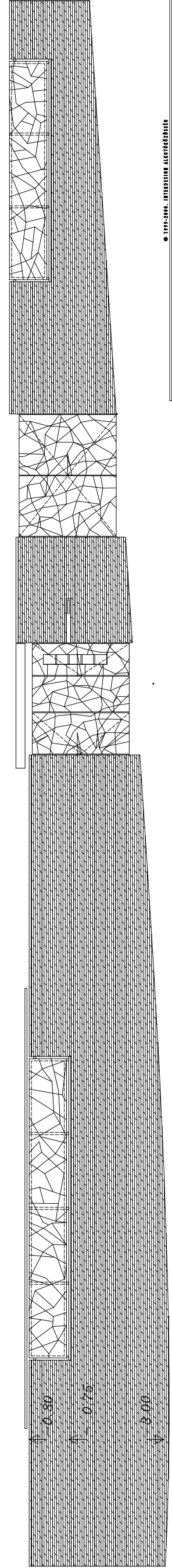
TETŐALPRAJZ 214.02

Feladat tervezője: Batta Imre	Építész: /	Szerkesztő: Bécsér Pál	Ábrák készítője: Korbai Béla	Villamos: Révhegyi F.	KIVITELI TERV
----------------------------------	------------	---------------------------	---------------------------------	--------------------------	---------------

2000. február 15.

Utcai támfal – kerítés terve

© 1994-2001. INTERDESIGN ALKOTÓI STÚDIÓ

INTERDESIGN ALKOTÓI STÚDIÓ KFT. - 1053. PEJER SYRBY UTCA 10. - TEL. 338-4920 FAX. 267-3331

UTCAI (DÉL) HOMLOKZAT

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

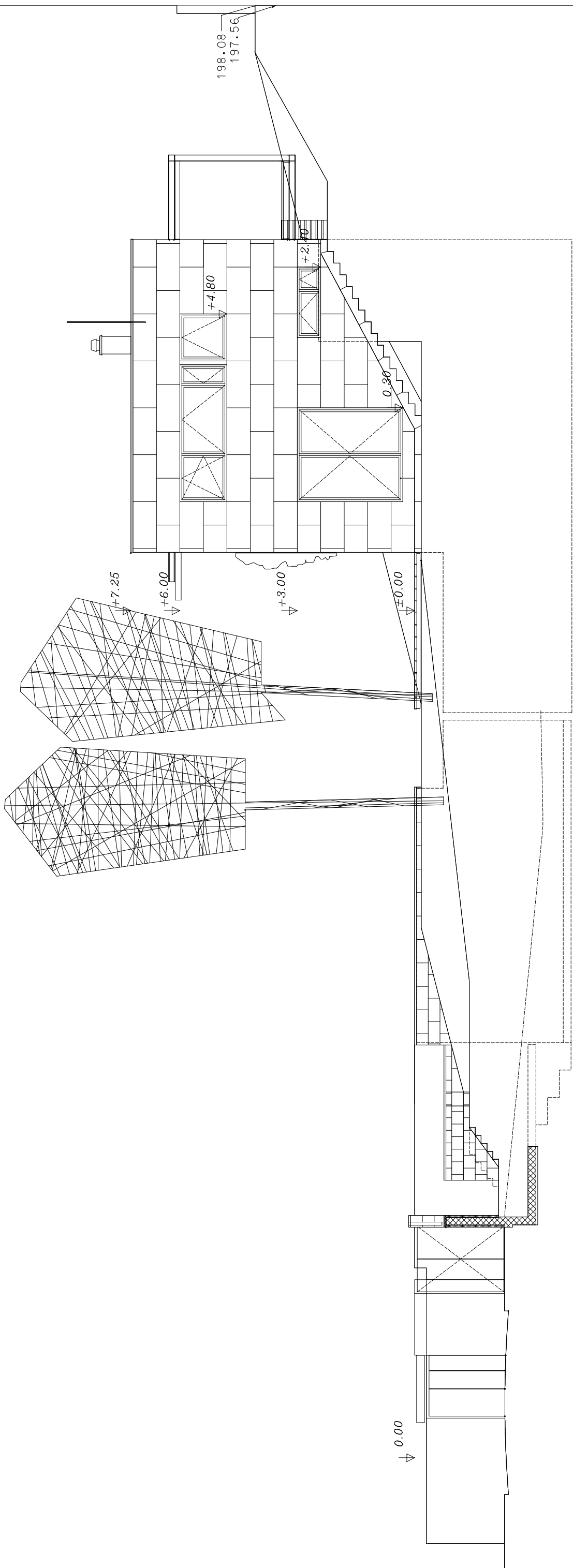
2006.02

Előtervezés: Bókay Pál

Tervezés: Bókay Pál

Tervezés: Bókay Pál

2000. február 15.

↓ 0.00

198.08
197.56

+4.80

+2.40

0.30

↓ +7.25

↓ +6.00

↓ +3.00

↓ ±0.00

• 1977-2000. INTERDESIGN ALKOTÓIRODA

INTERDESIGN ALKOTÓIRODA KFT. - 1053. PEIER SYRBY UTCA 10. - TEL. 338-4920 FAX: 267-3331

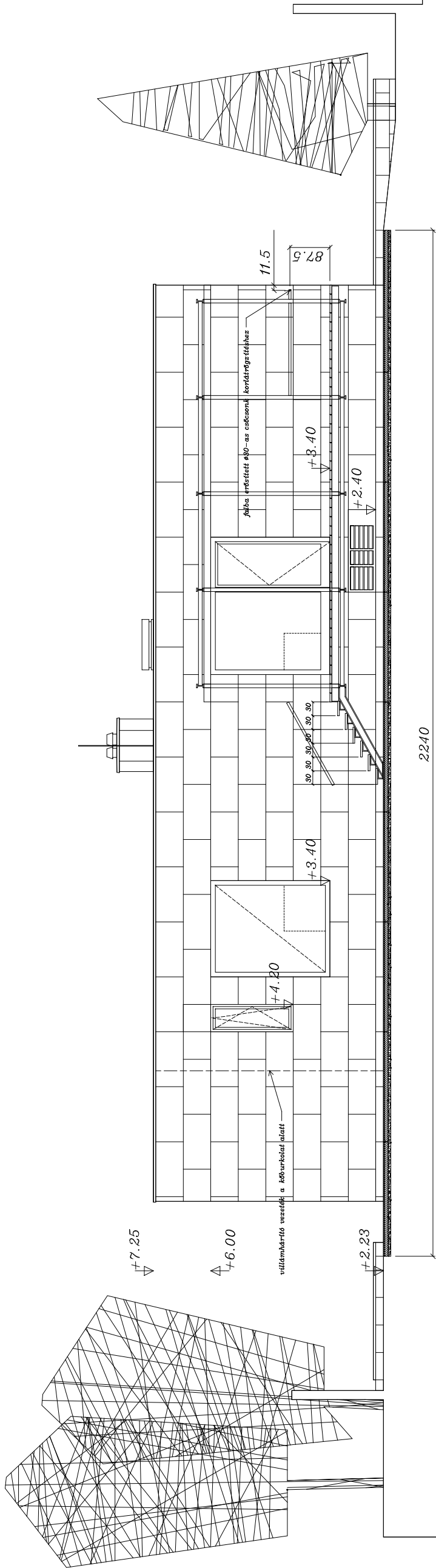
LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

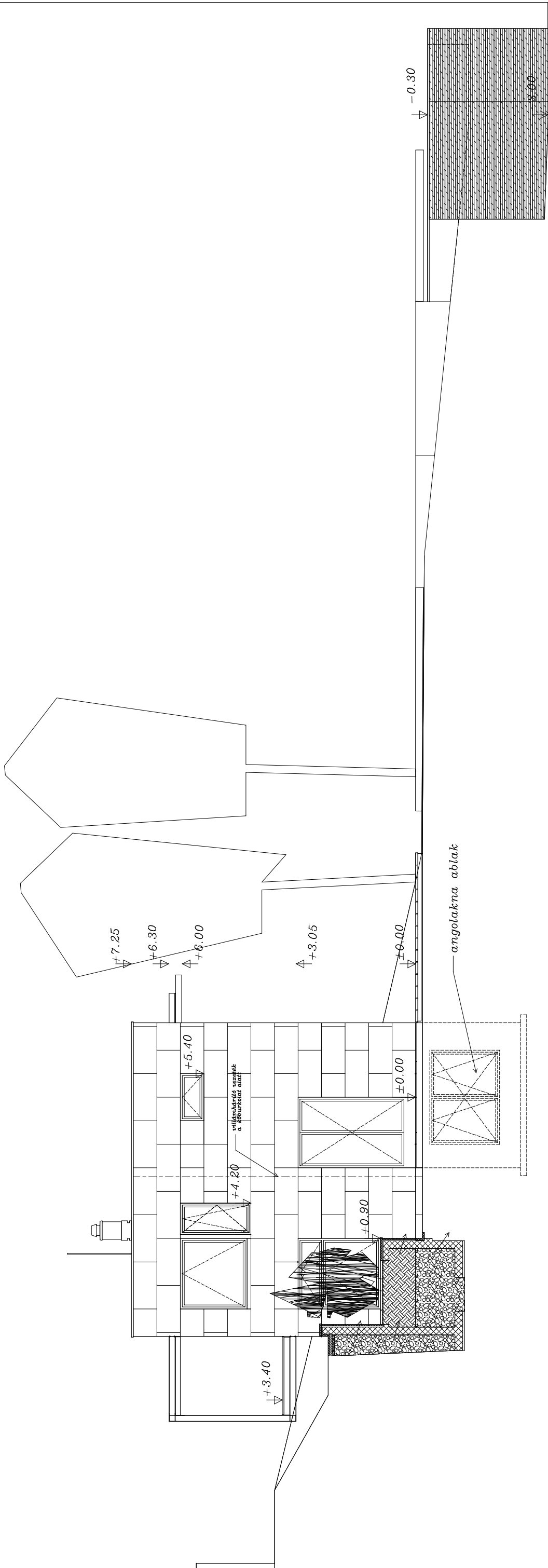
KELET HOMOKZAT

Tervező: Barta Anna | Építész: Békési Pál | Vállalkozó: Révész Pál | Építési terület: 209,02

Építési terület: Révész Pál | Vállalkozó: Révész Pál | Építési terület: 209,02

2000. február 15.

Kéménylépítmény részleírás szerinti:
 2-3 db Shiedel kémény elem (max 80 cm)
 kétoldalt tves betonelem, kiegészítéssel
 Shiedel lorkolati kup tervező által vasalattal színtben
 3 cm. vág. ásványgyapot hőszigetelés
 Rheinecznik lemezburkolati korlát kapcsolatokkal
 láng-, gombó- és rovarálló fűté

leterhelés: 8 cm. vág. 16/32 szemcsenagyságú kavics,
 illetve az attikánál egy sor 40/40 cm-es beton járda
 geotextil: Typar 3107
 10 cm. vág. extrudált PS hőszigetelés; Roofmate SL
 csapadékvíz elleni szigetelés attika falra felrakva
 3-18 cm. vág. lefűtlen (lejtés: min. 2,5 % lejtés)
 vasbeton födém szerkezet (lásd statikus tervet)

kerámia járda
 rugalmas féklépfalras
 6 cm. vág. fűtőbeton járda
 20 cm. vág. gipsz- és cementhabarcs
 2 cm. vág. lépcsőálló ásványgyapot hőszigetelés
 4 cm. vág. vakolat

tervező által vasalattal költött, furnérmétezhurkolatú panel
 lángálló, gombálló, rovarálló falazat
 párazáró fólia
 8 cm. vág. rétegelt üveglátó hőszigetelés kitéhető
 ásványgyapot hőszigetelés üvegfüggöny használatára
 20 cm. vág. Porotherm falazóblokk dörzsölt felülettel

lámfal szerkezeti terv szerinti
 földtöltés: 5 cm. vág. triesszi mészkő
 oldaburkolat 3 cm. vág. triesszi mészkő
 lépcsőfokoknál terméshétes pala betét
 lépcsőburkolat: simított beton. Mapei adalékanyaggal
 vasalt aljazat
 kavicsterítés

föld járda
 3 cm. vág. természetes pala
 6 cm. vág. kavicsterítés / Floormate 700

hátsó terasz kálion terv szerinti
 5 db kerékláda IP1660-as acélszelvényből,
 vízszintes mérvénél: 9000-as csészélnyélből
 15 cm. vág. beton és 15 cm. vág. gyapjú pallókod
 15 cm. vág. beton és 15 cm. vág. gyapjú pallókod
 15 cm. vág. beton és 15 cm. vág. gyapjú pallókod
 acélszerkezet felületekezelése:
 tázhorganyzás, továbbá
 alapozó, közbenés és fűdőkészítés
 faanyag kezelése:
 láng-, rovar- és gombálló tétlítés
 +7.25

szélespadló
 20 cm. vág. párnázott
 4 cm. vág. kőbélő
 1 cm. vág. vakolat

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

30 cm. vág. masott felümrű kerítés
 6 cm. vág. márvány gipszhabarcs
 márvány gipszhabarcs
 20 fm. betonjárda bitumenes kőréteggel
 5 cm. vág. hőszigetelés
 egykötésű tisztafűnyű

padlóburkolat megrendelői szerint
 6-8 cm. vág. aljazatbeton vagy fűtőbeton
 6 cm. vág. hőszigetelés
 6 cm. vág. lépcsőálló ásványgyapot hőszigetelés
 vasalt aljazat szerkezeti terv szerinti
 szigetelésűvédd beton
 2 rög, hegeszthető bitumenes vastaglémez
 6 cm. vág. aljazatbeton (alaptest betonminőségével)
 10 cm. vág. kavicsterítés

12/2,5 coltos vörösfenyő pallók
 3/4 coltos gerendarendszer
 10 cm. vág. vasalt aljazat
 15-10 cm. vág. durva kavics

padlóburkolat megrendelői szerint
 6-8 cm. vág. aljazatbeton vagy fűtőbeton
 6 cm. vág. hőszigetelés
 6 cm. vág. lépcsőálló ásványgyapot hőszigetelés
 vasalt aljazat szerkezeti terv szerinti
 szigetelésűvédd beton
 2 rög, hegeszthető bitumenes vastaglémez
 6 cm. vág. aljazatbeton (alaptest betonminőségével)
 10 cm. vág. kavicsterítés

szélespadló
 20 cm. vág. párnázott
 4 cm. vág. kőbélő
 1 cm. vág. vakolat

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

felhajtott vízszigetelés
 6 cm. vág. Styrofoam IB
 5 cm. vág. Floormate 700
 vízszóró-agyag visszafordítás
 felületiszivárgó
 geotextil
 ±0.00 = 194.00

pinceszűrés szerkezeti terv szerinti
 2 rög, hegeszthető bitumenes vastaglémez
 6 cm. vág. aljazatbeton (alaptest betonminőségével)
 10 cm. vág. kavicsterítés

szélespadló
 20 cm. vág. párnázott
 4 cm. vág. kőbélő
 1 cm. vág. vakolat

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

szélespadló
 20 cm. vág. párnázott
 4 cm. vág. kőbélő
 1 cm. vág. vakolat

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

szélespadló
 20 cm. vág. párnázott
 4 cm. vág. kőbélő
 1 cm. vág. vakolat

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

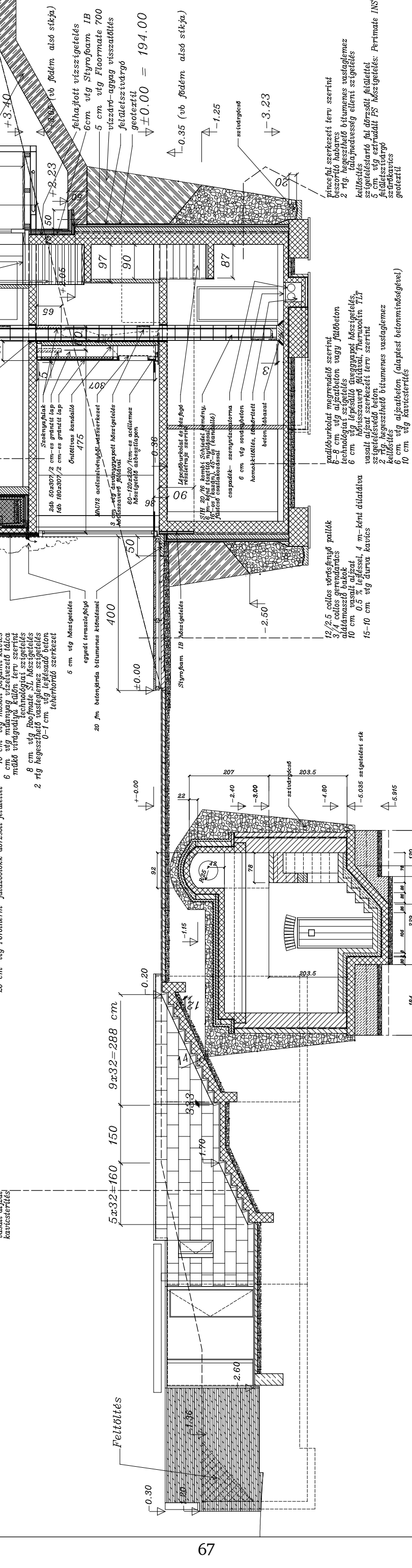
dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

szélespadló
 20 cm. vág. párnázott
 4 cm. vág. kőbélő
 1 cm. vág. vakolat

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

dobozok és Eis fűszárító növények
 4 cm. vág. elhagyás (perem)
 5 cm. vág. fűtőréteg (perem)
 50 cm. Poratex fölkövevért
 geotextil

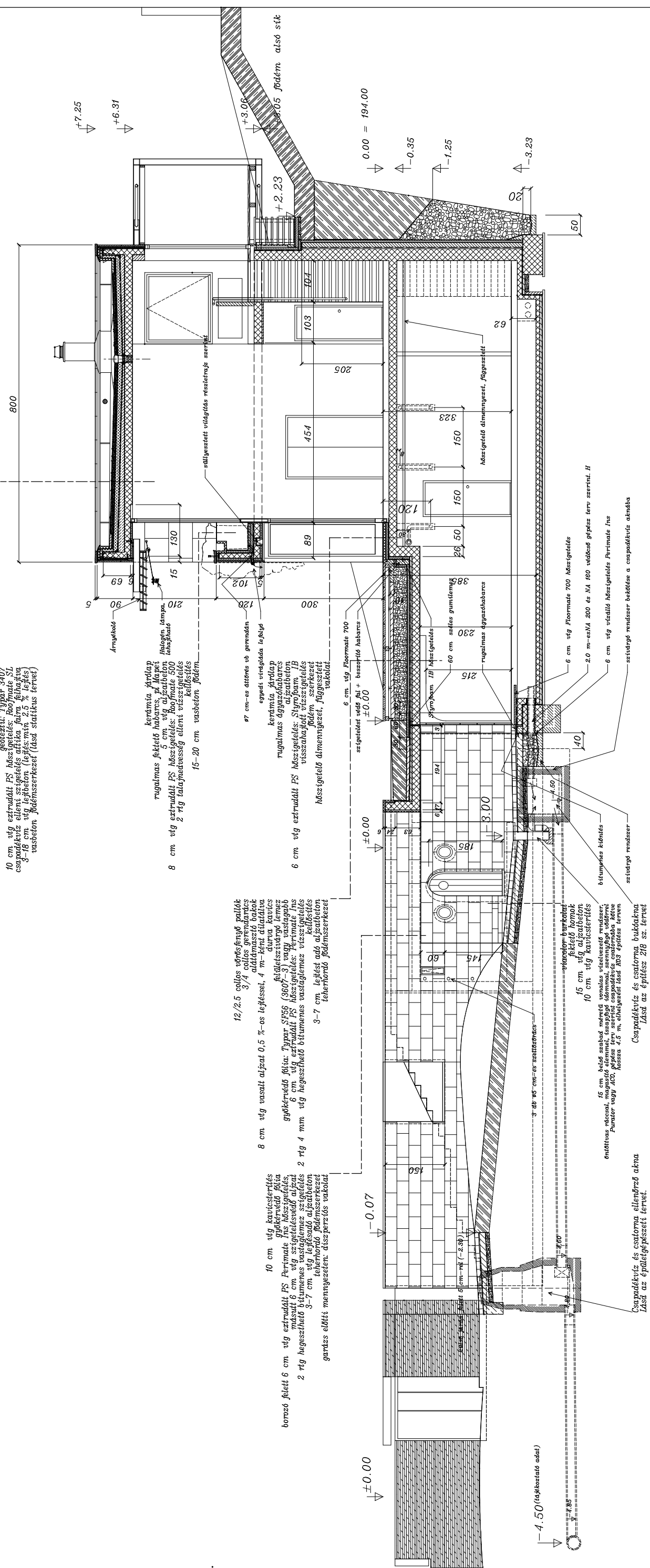
Megjegyzések:
 Az épület alatt és mellett rétegvíz várható! 2 rög talajnedvesség elleni szigetelés készrel
 hegeszthető vastaglémezből.
 A szigetelés készítésénél a gyártó utasításait szigorúan be kell tartani, különös tekintettel
 a felület és nedvességtartalma miatt.
 Utólagos csatlakozás esetén a szigetelést tartó falra kihajtott lemezek védelmével
 kell gondoskodni.
 A külső hőszigetelés megfelelő felületű felületen kell lennie.
 Nem alkalmazható olyan szigetelésnél, amelyek nem tartoznak a pince alaprajz mutatója.
 A szivárgórendszer (szivárgó és tisztító) vezetését a pince alaprajz mutatója.
 A hőszigetelés anyagának az elhelyezésétől függően meg kell jelölni a terhelhetőség
 vízadagját, rétegvíz elleni védelem által támasztott követelményeknek.
 Az attika és oldalfal állagának rétegvíz elleni védelme lásd a K12 sz. rajzon.

INTERDESIGN ALKOTÓBÜRO
 KFT. - 1053. PEIER SYRBY UTCA 10. - TEL. 398-4920 FAX: 267-3591

210.02

ILLIUSZTRÁCIÓK
 Készítette: Zsolt Bóka
 Tervezte: Péter Pál
 Rajzolta: Péter Pál
 Ellenőrizte: Péter Pál
 2000. február 15.

leterhelés: 8 cm. utg. 16/32 szemcsenyiségű kavics, illetve az attólánál egy sor 40/40 cm-es beton, földlap geotextil: Typar 3407 10 cm. utg. extrudált PS hőszigetelés: Roofmate SL csapadékvíz elleni szigetelés: airtika jerru geotextil: Typar 3407 3-4 cm. utg. szitósztárva (lásd statikus tervet) vaston: földmésztervezet (lásd statikus tervet)

kerámia földlap
 kerámia, földlap
 hőszigetelés: Roofmate SL
 csapadékvíz elleni szigetelés: airtika jerru
 geotextil: Typar 3407
 3-4 cm. utg. szitósztárva
 vaston: földmésztervezet (lásd statikus tervet)

rugalmas fektető habarcs, pl. Mapei
 Haagen, tampa
 5 cm. utg. aljzablon
 hőszigetelés: Roofmate 500
 2 rlg. falahévíveség elleni vízszigetelés
 kallósítós
 15-20 cm. vaston: földmésztervezet

87 cm-es átlósos víz gerdőnád
 egyedül vízszigetelési szerkezet

kerámia, földlap
 rugalmas ágyazóhabarcs
 rugalmas ágyazóhabarcs
 vízszigetelés: Stryjbaum JB
 visszatöltés: vízszigetelés
 földmésztervezet
 hőszigetelés: almenyezés, függőszigetelt vakolat

6 cm. utg. Floormate 700
 szigetelést védő fel + összehajló habarcs
 ±0.00

12/25 colos vörösfenyő pallók
 3/4 colos gerendatartás
 alátámasztó bakok
 4 m-ként átadva
 áruva kavics
 felülsztárva, tiszta
 gyölközőtűző felte
 6 cm. utg. extrudált PS hőszigetelés: Roofmate SL
 2 rlg. 4 mm. utg. hegeszthető bitumenes vastaglémez vízszigetelés
 3-7 cm. lejétes adó aljzablon
 teherfordó földmésztervezet

10 cm. utg. kavicsterítés
 gyölközőtűző felte
 6 cm. utg. extrudált PS hőszigetelés: Roofmate SL
 2 rlg. hegeszthető bitumenes vastaglémez vízszigetelés
 3-7 cm. utg. lejétes adó aljzablon
 teherfordó földmésztervezet

borozó felett 6 cm. utg. extrudált PS hőszigetelés: Roofmate SL
 2 rlg. hegeszthető bitumenes vastaglémez vízszigetelés
 3-7 cm. utg. lejétes adó aljzablon
 teherfordó földmésztervezet

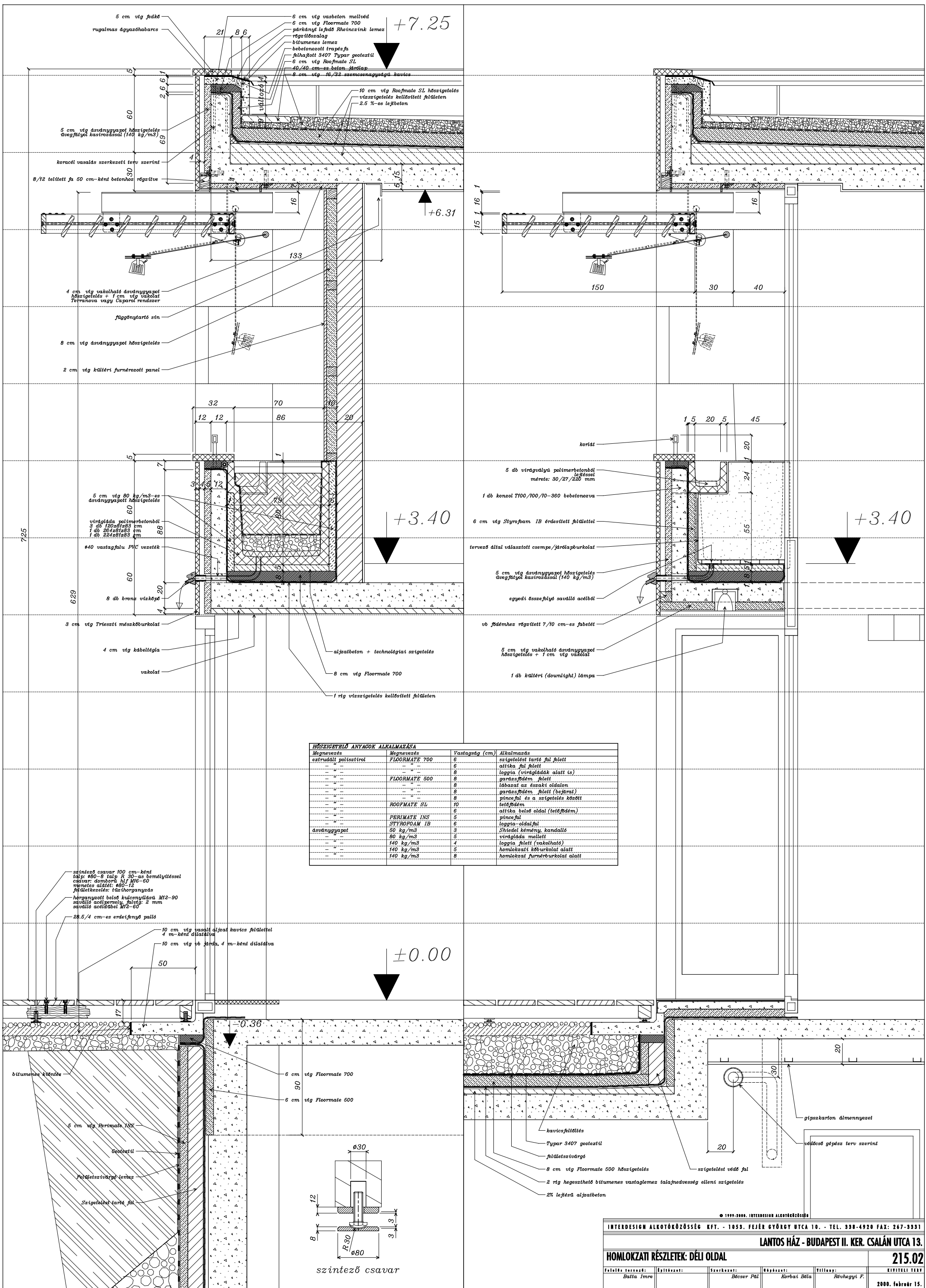
3 db 85 cm-es szitósztárva

15 cm. utg. beton
 10 cm. utg. kavicsterítés
 6 cm. utg. extrudált PS hőszigetelés: Roofmate SL
 2 rlg. hegeszthető bitumenes vastaglémez vízszigetelés
 3-7 cm. utg. lejétes adó aljzablon
 teherfordó földmésztervezet

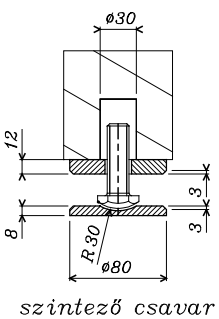
6 cm. utg. Floormate 700 hőszigetelés
 2.0 m-es KA 200 és KA 160 védőcső gépész terv szerinti. H
 6 cm. utg. vízálló hőszigetelés Perimate Hs
 szitósztárva rendszer beépítése a csapadékvíz aknába

szitósztárva rendszer
 bitumenes szigetelés
 csapadékvíz ellenőrző akna
 (lásd az építési tervet)

Megjegyzések:

Megnevezés	Megnevezés	Vastagság (cm)	Alkalmazás
extrudált polisztirol	FLOORMATE 700	6	szigetelést tartó fal feletti attika fal felett
---	---	6	---
---	FLOORMATE 500	8	loggia (virágágyak alatt is) garázs-födém felett
---	---	8	lábazat és faszerkezéskor garázs-födém feletti (közvetlen) pincefal és a szigetelés közötti tető-födém
---	ROOFMATE SL	10	attika belső oldal (tető-födém)
---	PERIMATE INS	5	pincefal
---	STYROFOAM IB	6	loggia-oldal fal
aszványgyapot	80 kg/m ³	3	Stiedel kémény, kandalló
---	140 kg/m ³	5	virágágyak mellett
---	140 kg/m ³	4	loggia fal feletti (vakolható)
---	140 kg/m ³	5	homlokzati közburkolat alatt
---	140 kg/m ³	8	homlokzat furnérburkolat alatt

© 1999-2000. INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG

INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG KFT. - 1059. FEJÉR GYÖRGY UTCA 10. - TEL. 338-4920 FAX: 247-3331

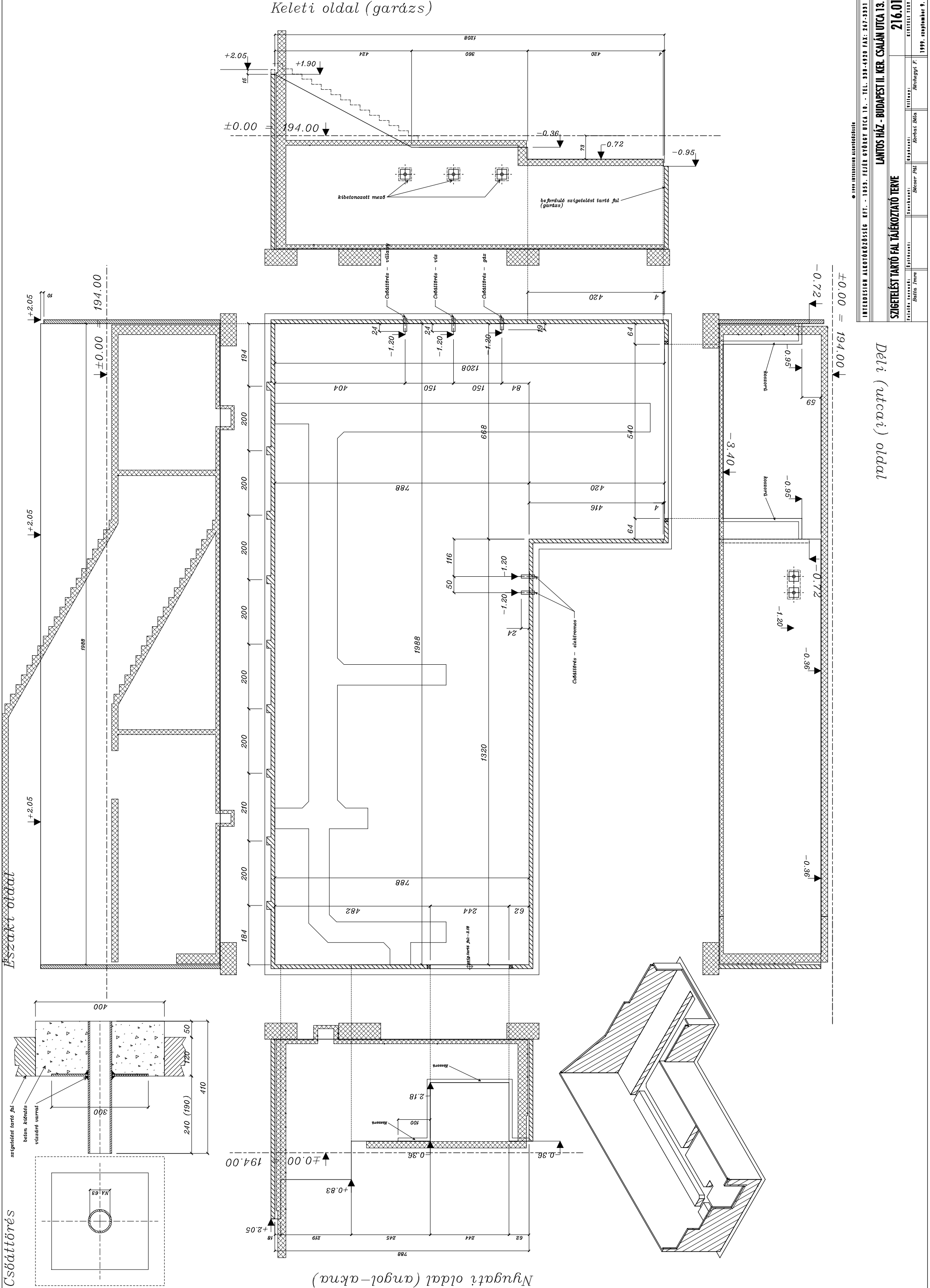
HOMLOKZATI RÉSZLETEK: DÉLI OLDAL

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

215.02

Felkészítte: Batta Imre	Építész: Bécsér Pál	Ábrákészítette: Korbai Béla	Villanyszerelő: Révhegyi F.	Kivitelezési terv
----------------------------	------------------------	--------------------------------	--------------------------------	-------------------

2000. február 15.

Keleti oldal (garázs)

Eszaki oldal

Csődtörés

Nyugati oldal (angol-akna)

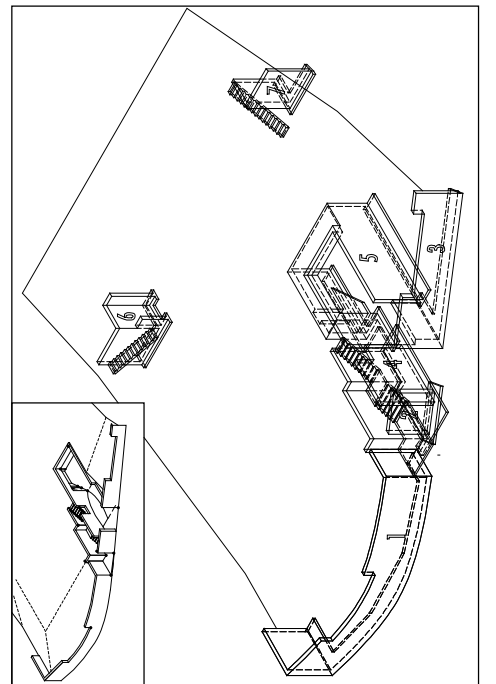
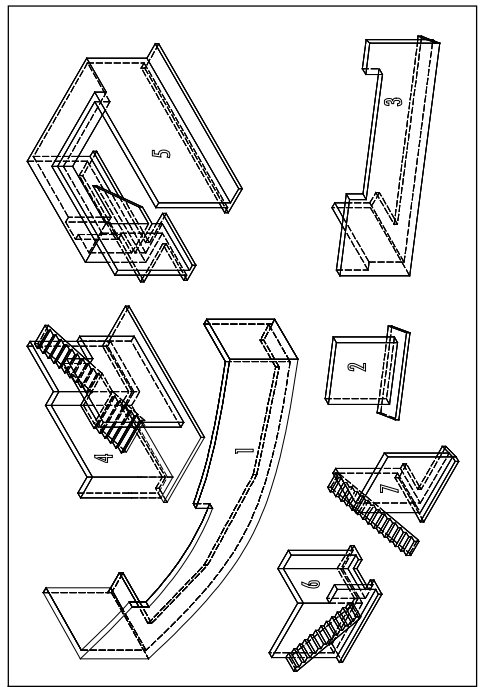
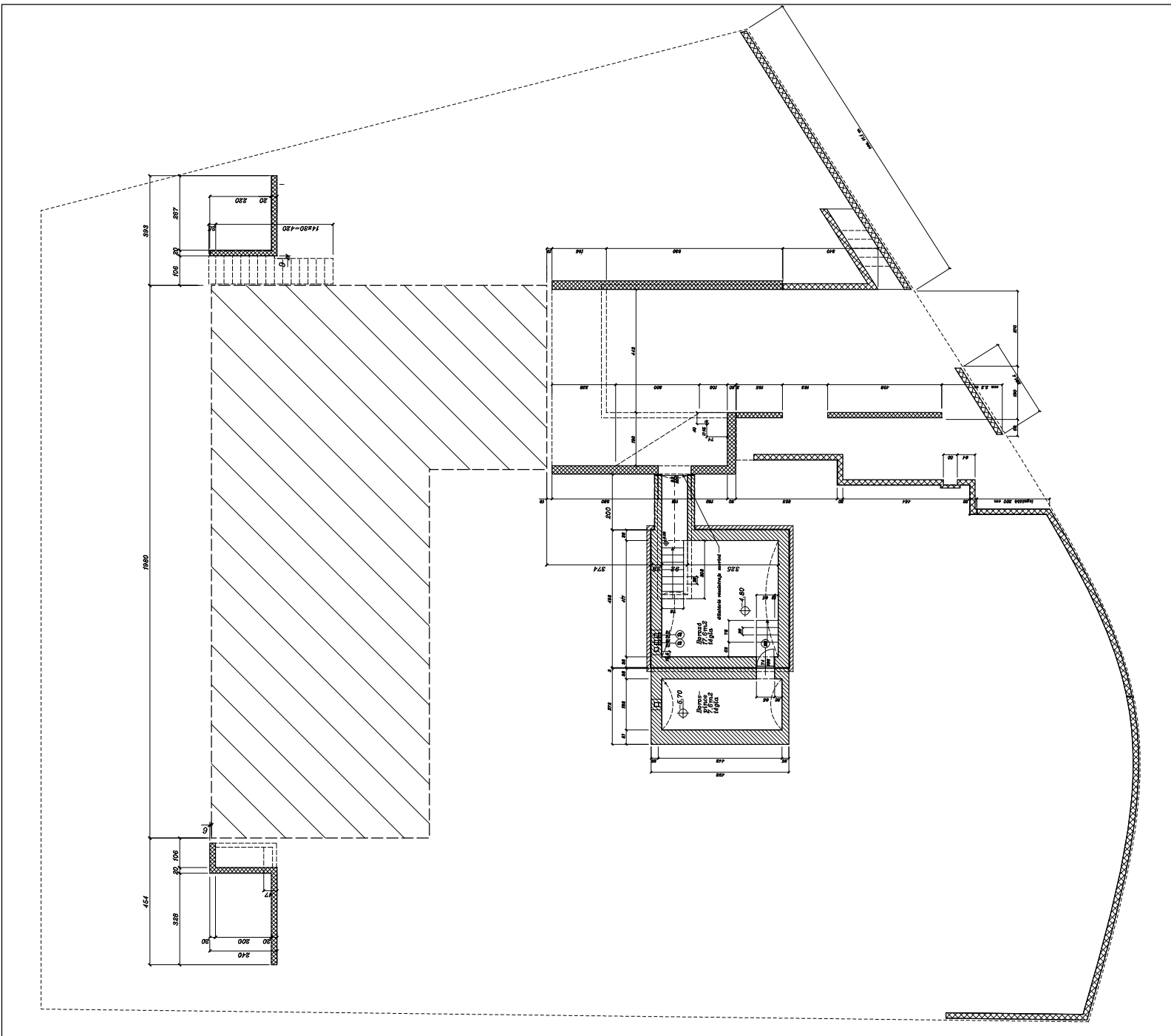
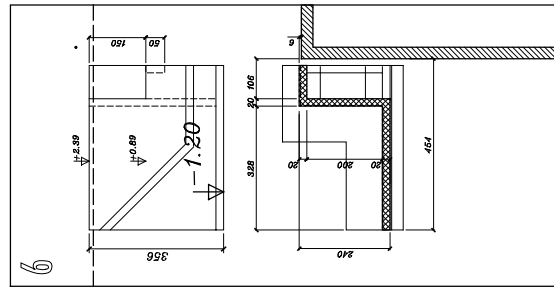
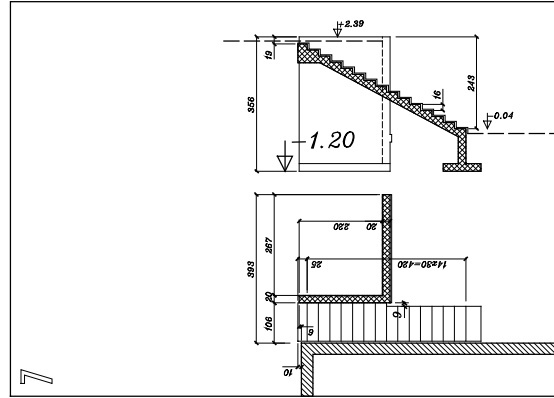
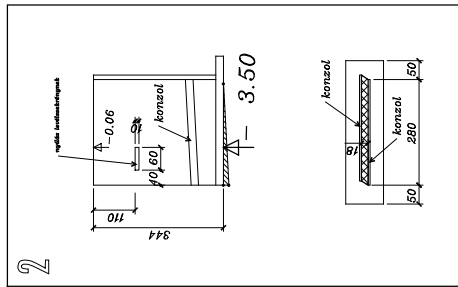
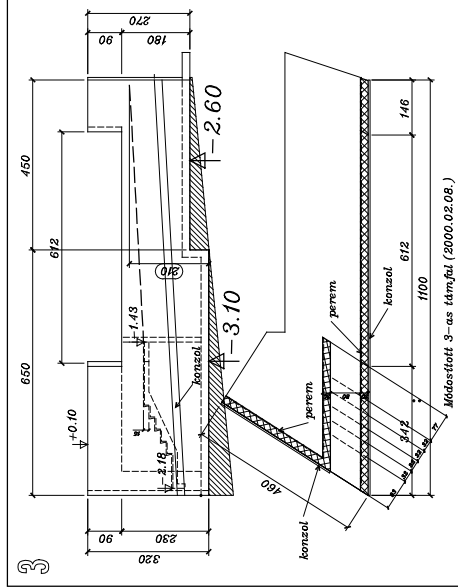
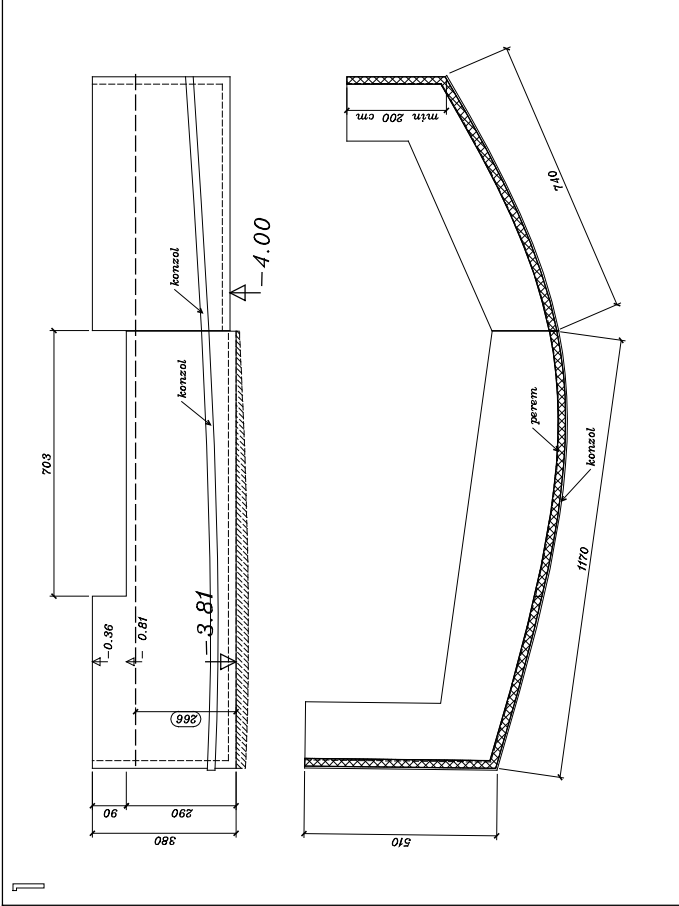
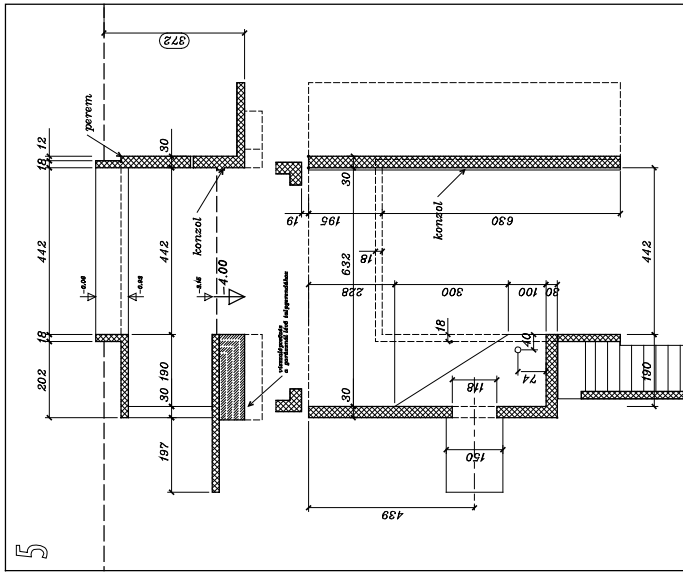
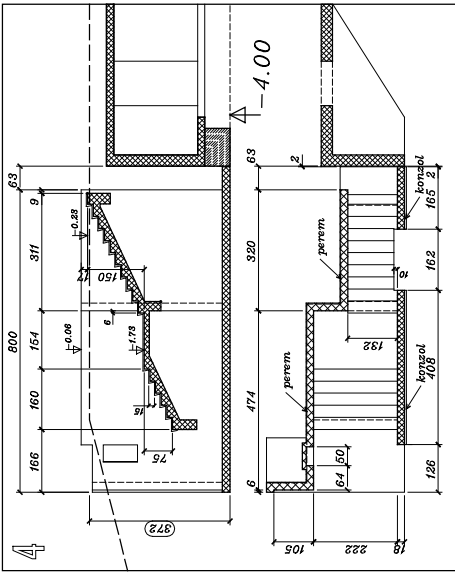
Déli (utcai) oldal

© 1999 INTERDESIGN ALKOTÓIRODÁK

INTERDESIGN ALKOTÓIRODÁSÉK KFT. - 1053. PÉTER BUDAY UTCA 10. - TEL. 338-4920 FAX: 267-3331

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13. 216.01

Előírt készítés:	Balla Zsuzsanna
Előírt építés:	Békassy Pál
Készítette:	Zsombor Balázs
Villamos:	Békassy Pál
Építéskor:	1999. szeptember 9.

Megjegyzések:
Ez a terv kivitelezésre alkalmatlan, csak tájékoztatás célját szolgálja!

• 1111-000 INTERIUM ALKALMAZÁSI

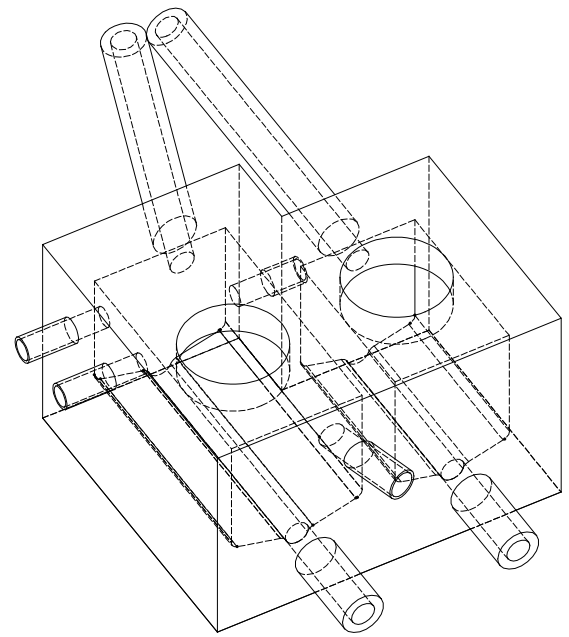
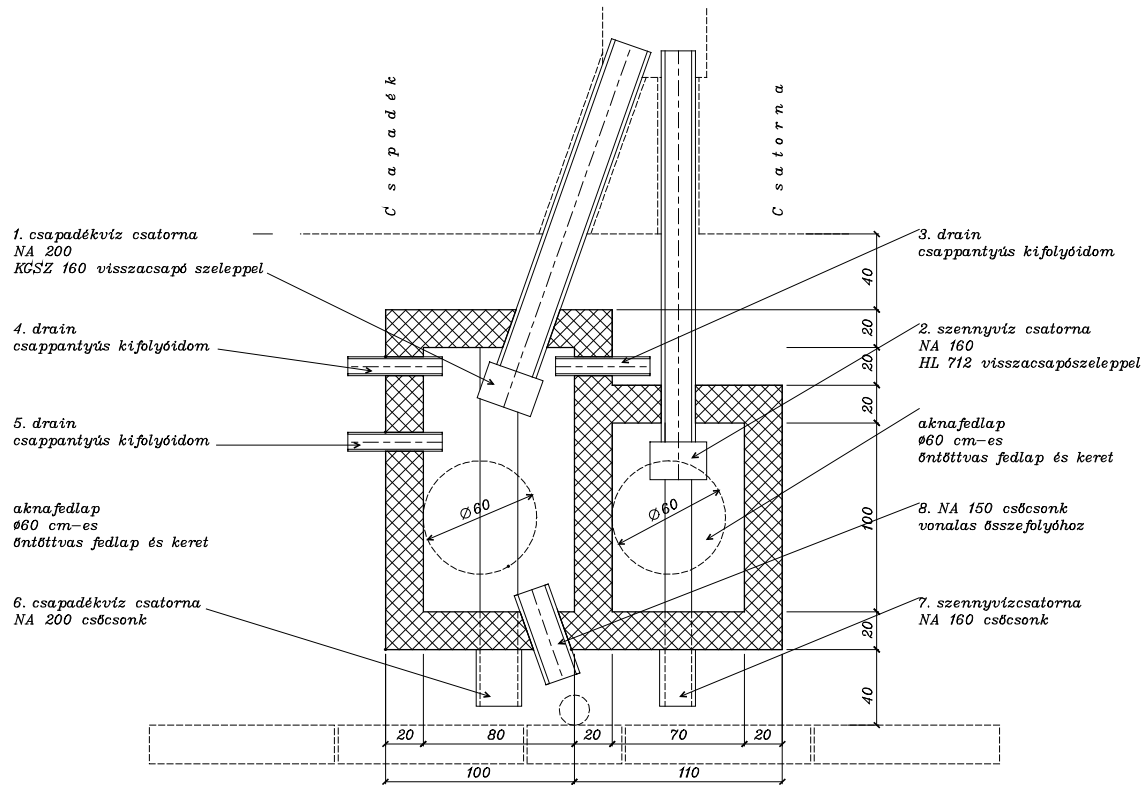
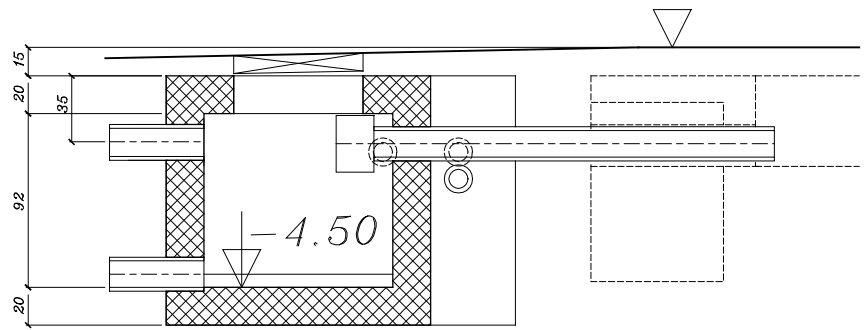
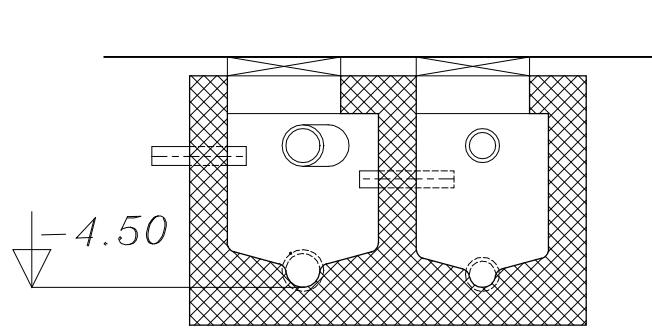
INTERIUM ALKALMAZÁSI KFT. - 1053. PEIER SYBRY UTCA 10. - TEL. 308-4920 FAX: 267-3531

217.02
Támfalok vételezési terve

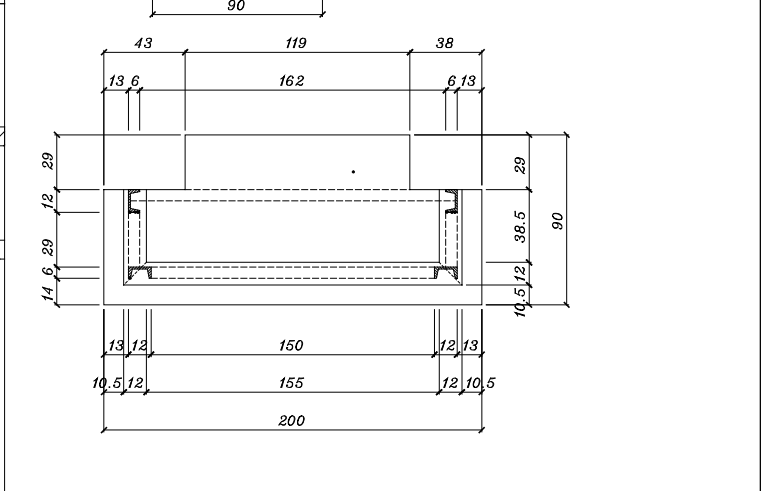
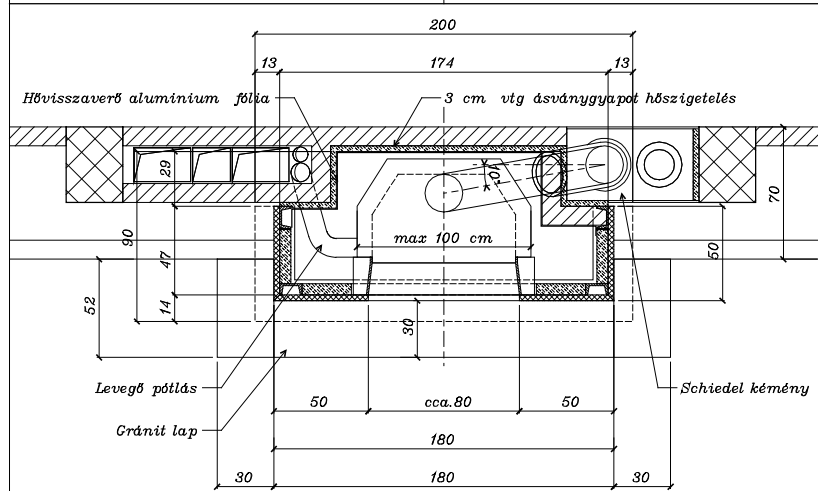
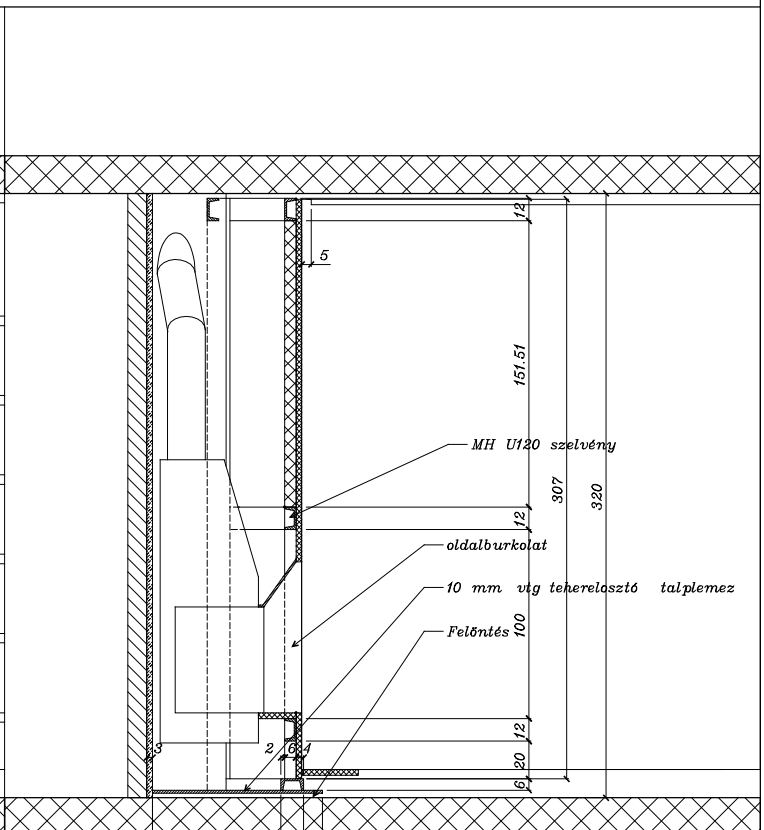
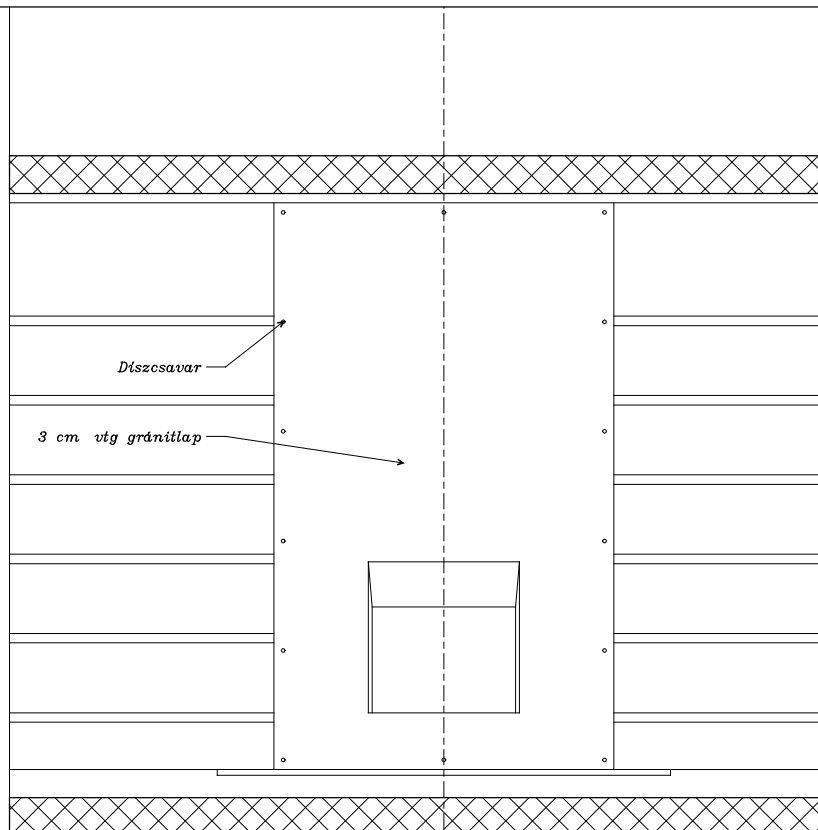
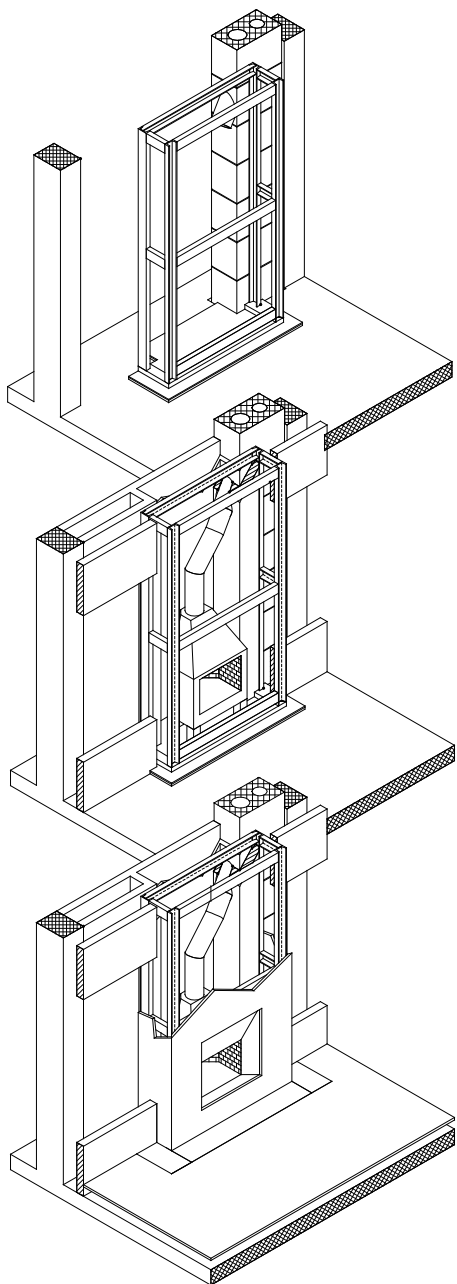
Előírtó: Barta Anna; Építész: Békési Péter; Készítők: Békési Péter, Fehér Balázs; Tervező: Békési Péter; Kivitelezés: Békési Péter; Kivitelezés: Békési Péter; Kivitelezés: Békési Péter

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

2000. február 15.

Ez a terv az épületgépészeti tervvel együtt kezelendő.
A kivitelezés épületgépészeti szerelőt igényel.
Betonminőség: C20-16/KK-Vz2
Csappantás kifolyódóm: Aco-Frankische (kistálat elleni védelemhez)

Megjegyzések:
Lakatos szerkezetek felületkezelése: radiátor festék a gyártó által előírt alapozó és
közbenes rétegekkel és felületi tisztasággal.
A gránitlapon kialakítandó tázírti nyílás méretének meghatározása a kandalló
megvásárlása után történik.
A gránitlapok rögzítése csavarkötéssel történik a lakatos szerkezeten elhelyezett
fűlékhez a közzétett igényei szerinti. A záróanyagok láthatóak, egyedi kialakításúak,
anyaguk bronz vagy koracél.
A kéménybekötés irányának beállítása a kandalló szállítójának utasítása szerinti történjen.

© 1999-2006. INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG

INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG KFT. - 1059. FEJÉR GYÖRGY UTCA 10. - TEL. 338-4920 FAX: 247-9331

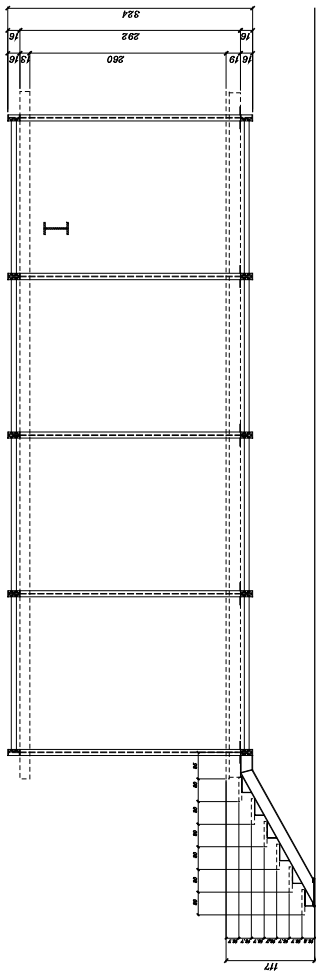
LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

Bukáckáma és kandalló terve

Feladókészítők:	Építőkészítők:	Szerkesztők:	Ábrákészítők:	Villanytervezők:	KIVITELI TERV
Batta Imre		Bécsér Pál	Korbai Béla	Révhegyi F.	2000. február 15.

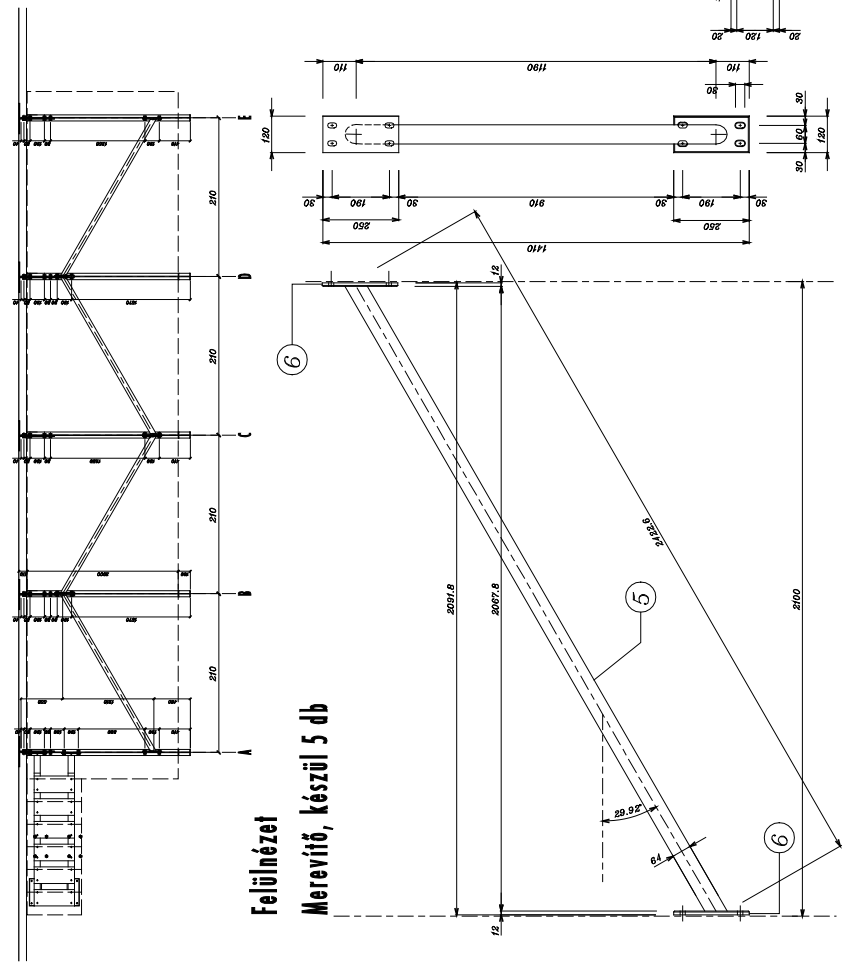
218.02

Előnézet M = 1: 50

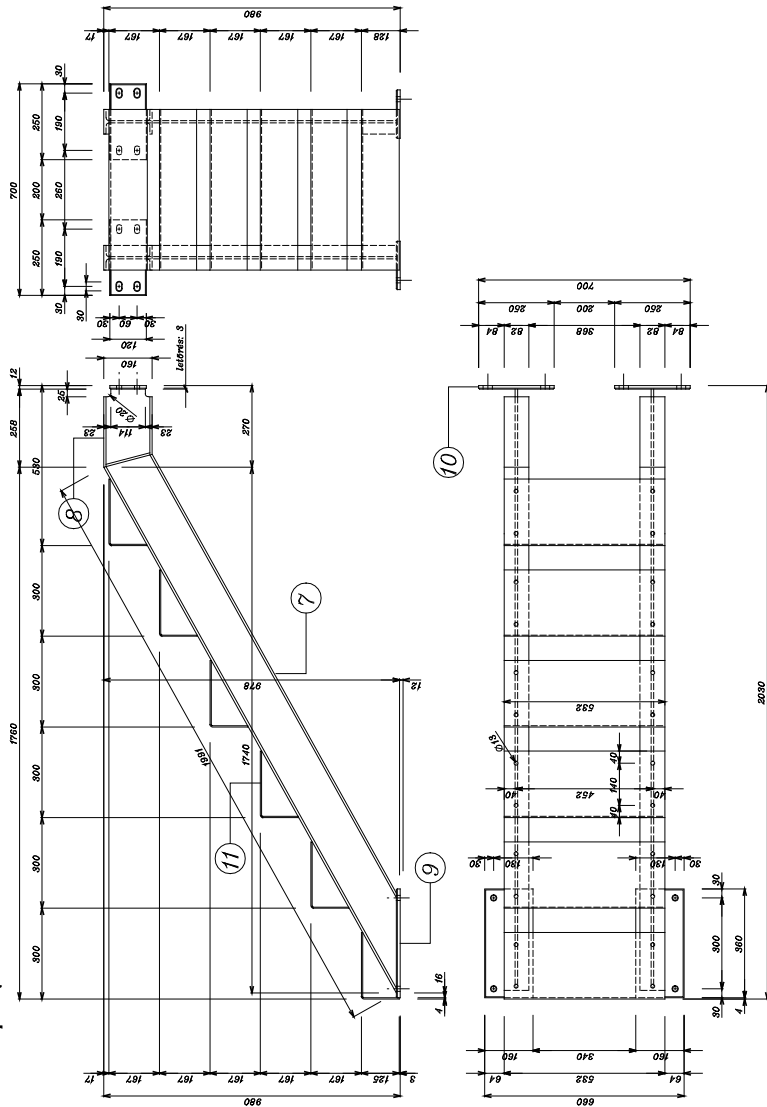

Felülnézet

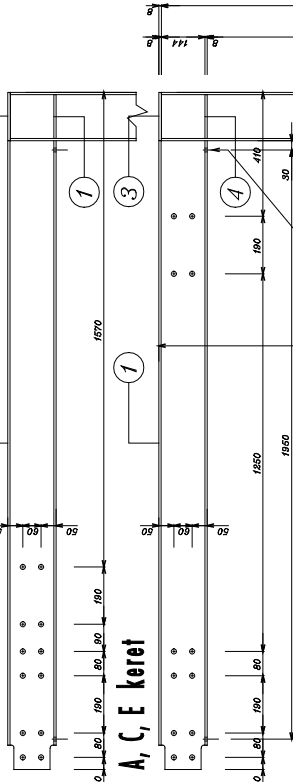
Merevítő, készül 5 db

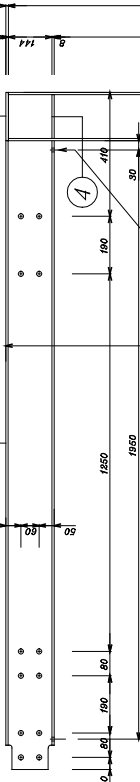
Lépcső, készül 1 db

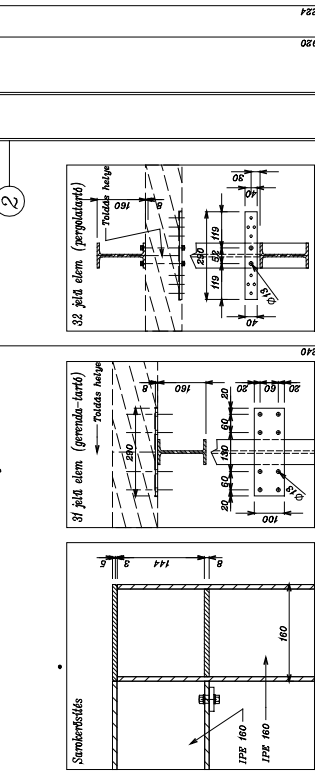
B, D keret

A, C, E keret

Rétoldalifurat MF2-es csavarhoz

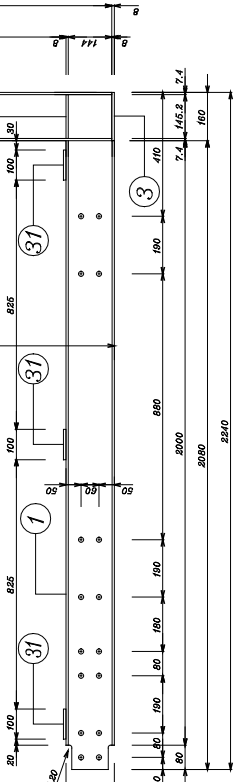
B, D keret

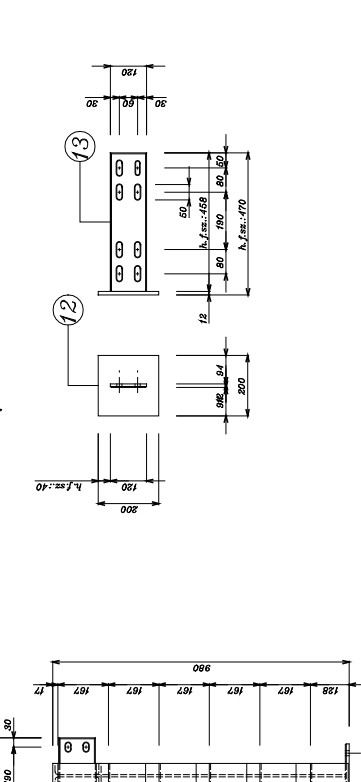
C, E keret

A keret (lépcső)

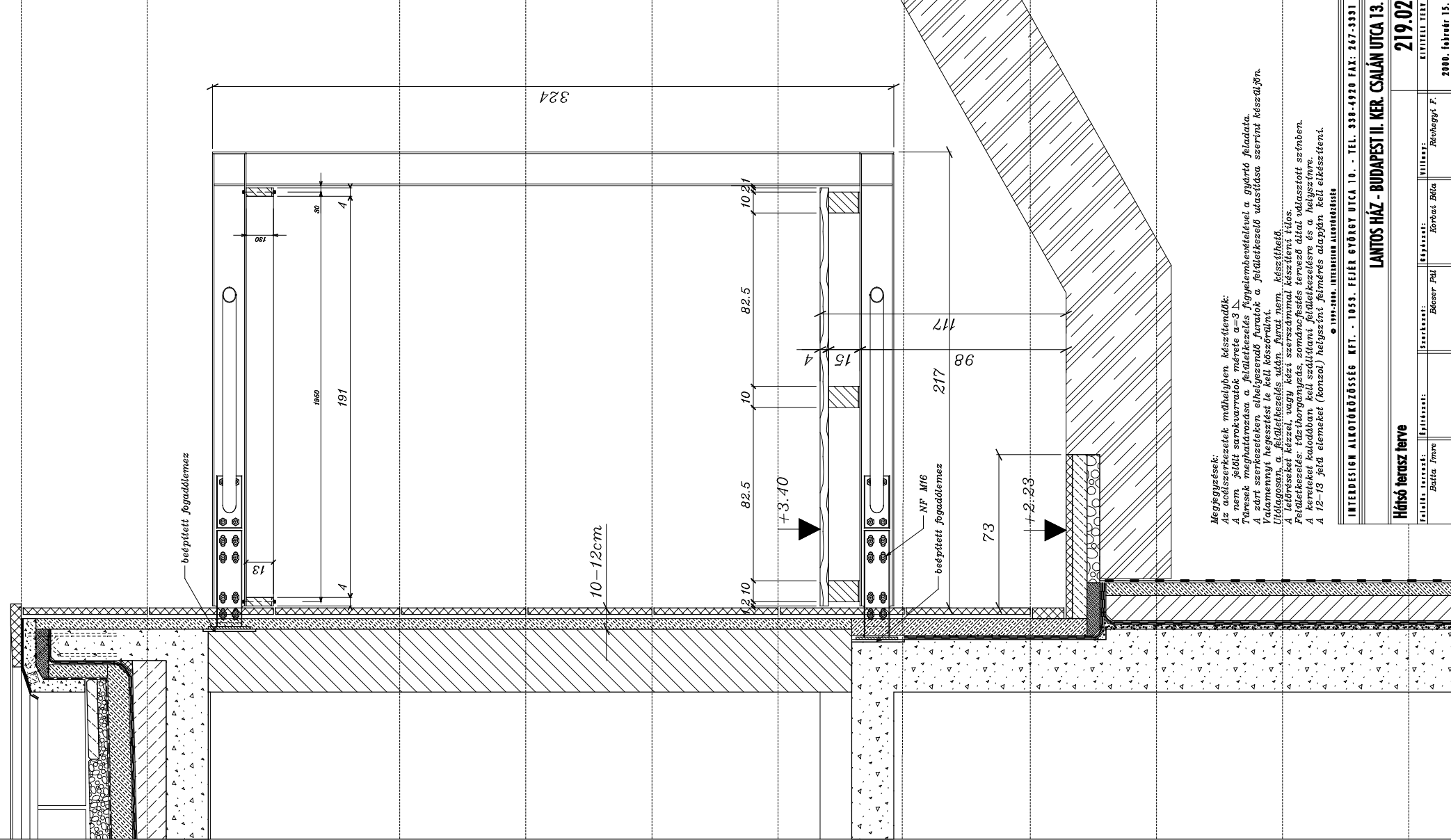

Konzol, készül 10 db

ELEMJELEK			
Ké. db	megnevezés	hossz (mm)	súly/db
1	5 IPE 80	3224	magnevezés
2	5 IPE 80	2080	Európa szelvény
3	10 - 5/82	160	Európa szelvény
32	10 - 9/10	200	norm. kett. horgoztatni
4	80 - 9/97	145	norm. kett. horgoztatni
5	2 / 2' / 5 a.c.	2423	norm. kett. horgoztatni
6	10 - 12/120	250	Európa szelvény
7	2 IPE 80	1991	Európa szelvény
8	2 IPE 80	268	Európa szelvény
9	2 - 12/160	360	minidiszta. horgoztatni
10	2 - 12/120/220	250	minidiszta. horgoztatni
11	6 - 12/200/220	300	minidiszta. horgoztatni
12	10 - 12/180	200	minidiszta. horgoztatni
13	10 - 12/180	458	minidiszta. horgoztatni
14	80 NF M16	16	készlet magyarteljesítésre
15	32 M16	16	készlet magyarteljesítésre
16	20 MF2	16	készlet magyarteljesítésre

Általános metszet

Megjegyzések:
 Az acélszerkezetek műhelyben készíthetők.
 A nem félti sarokvarratok mérete a-3- Δ .
 Tűrések meghatározása a fejtámasztás függőleges helyzetével a gyártó feladata.
 Varratokat beépítést le kell kösörölni.
 Utólagosan, a fejtámasztás után, farrat nem készíthető.
 A létrőlécet kézzel, vagy kézi szerkezettel készíthető.
 Fejtámasztás: tázshorgonyzás, zománcozás tervező által választott szímben.
 A kereteket kalodában, kell szellőztetni fejtámasztásra és a helyszínen.
 A 12-13 félt elemeket (konzol) helyszíni fejtámasztás alapján kell elkészíteni.
 © 1997-2000. INTÉZMÉNYI ALKOTÁSOK

INTÉZMÉNYI ALKOTÁSOK KFT. - 1053. PÉTER VYBŰNY UTCA 10. - TEL. 338-4320 FAX: 247-3331

Hátó terasz terv

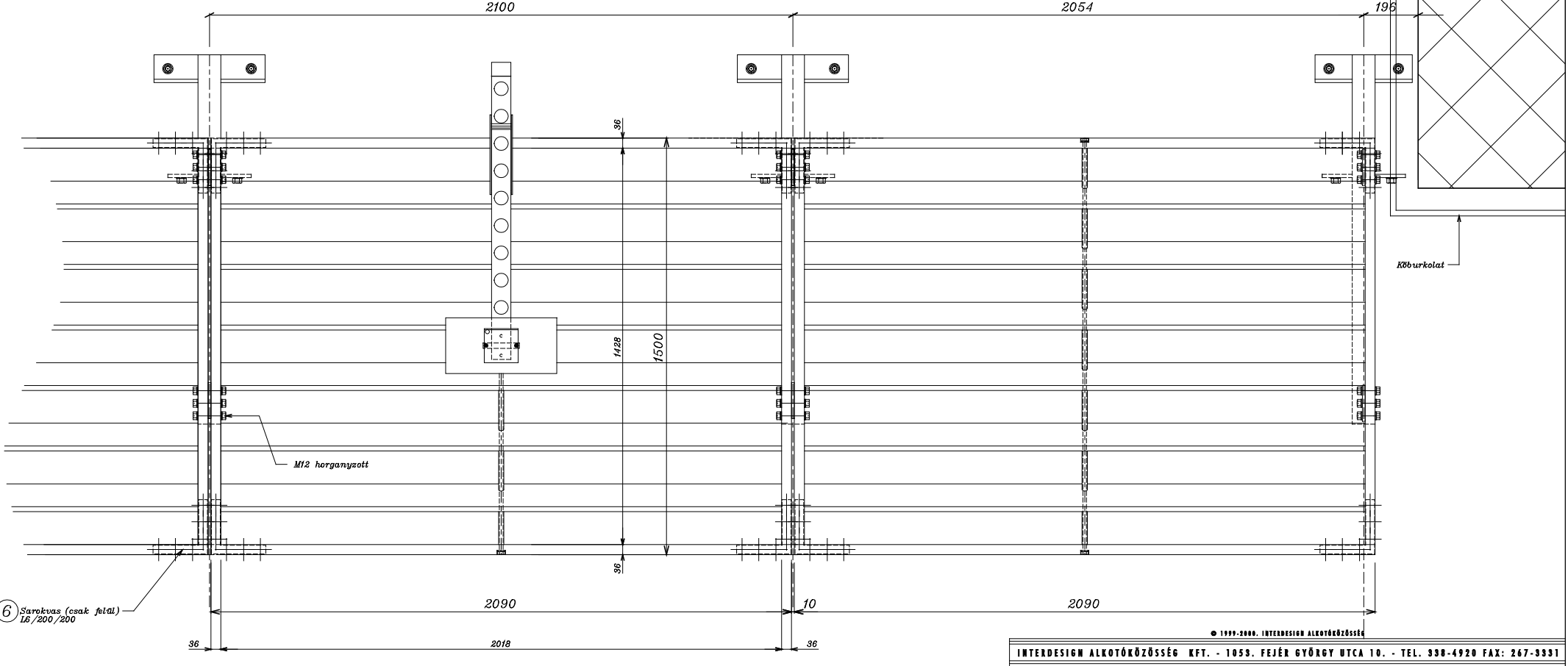
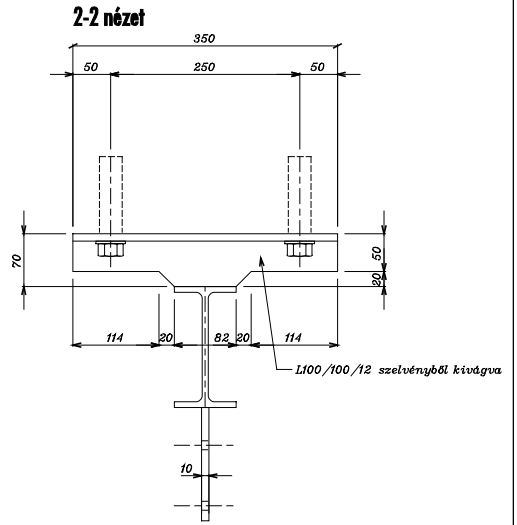
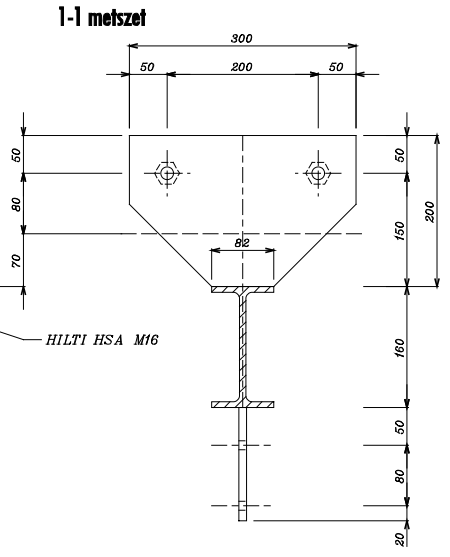
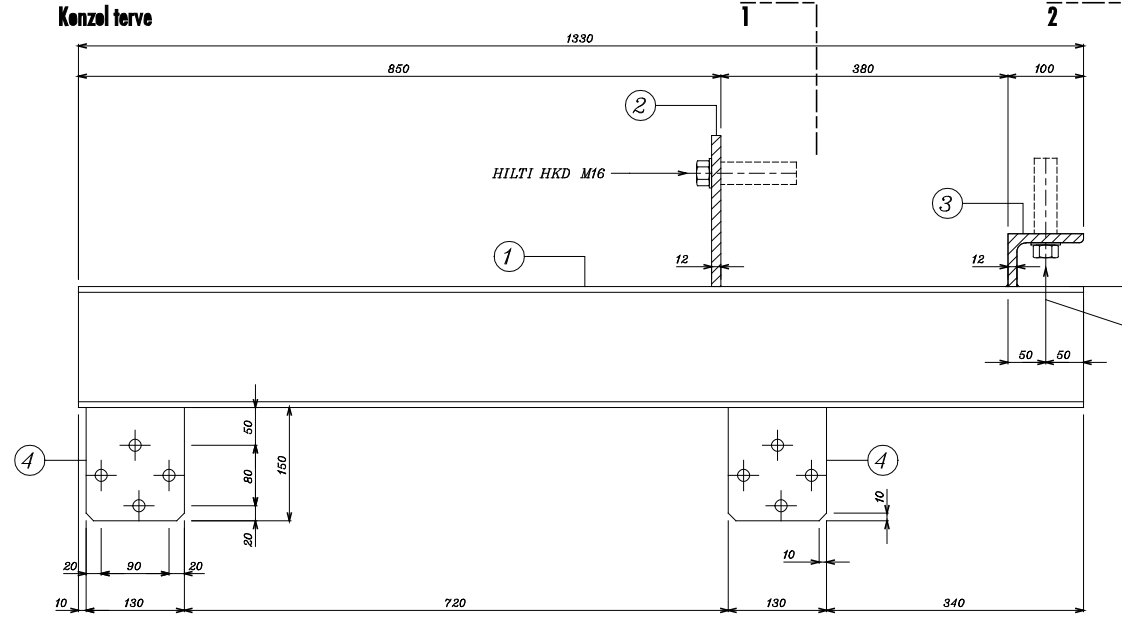
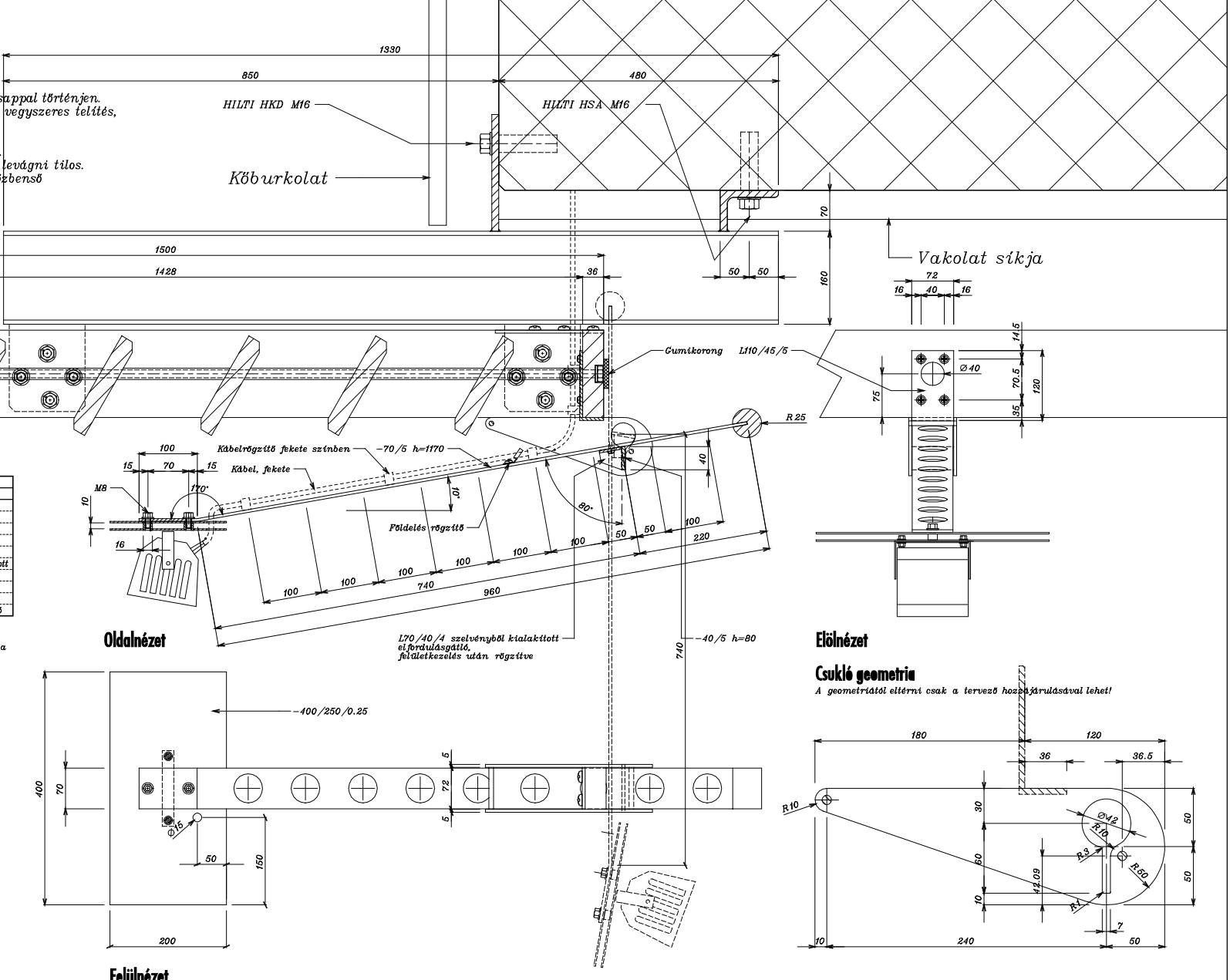
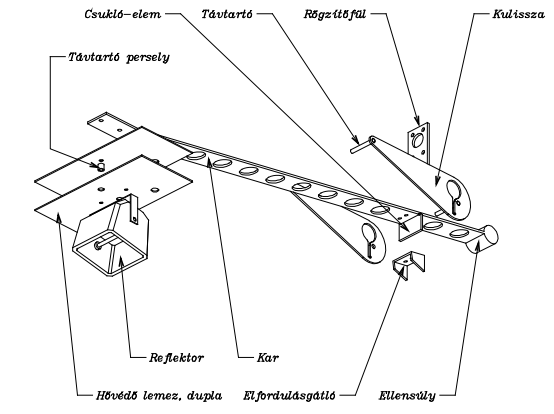
219.02

2000. február 15.

Megjegyzések:

A nem jelölt sarokvarratok mérete a=4
 Fém szerkezetek felületkezelése: tűzhorganyzás, porszórt befejtéssel, zománcozás tervező által választott színben.
 Faszervezetek anyaga: erdei fenyő, összeépítése saját és köldökszáppal történjen.
 Faszervezetek felületkezelése: láng- és gombaállóságát biztosító vegyszerezés, lakkoltás tervező által választott színben és viaszolás.
 Lámpatartó az MSZ érintésvédelmi előírásai szerint készüljön.
 A konzolokat szintezni szükséges, és csak utána lehet rögzíteni.
 Az M12 csavarokat megfelelő hosszúságúra kell gyártani, utólag levdgni tilos.
 A fa és fém felületek között (felüggesztés) plasztikus kittel közbeeső bevonatot kell kialakítani.

ELEMJEGYZÉK						
sz.	db	megnevezés	hossz(mm)	súly/db	súly	megnevezés
1	10	IPB 160	1330			Európa szelvény
2	10	-12/200	300			
3	10	L100/100/12	400			
4	20	-10/150	190			
5	36	-10/150	190			
6	36	-6/200/200	190			Sarokvas, tűzhorganyzott
		HKD M16				HILTI ábél
		HSA M16				HILTI ábél
		M12				horganyzott
4		Lámpatartó				Készlet: + 1 db protó

© 1999-2000. INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG

INTERDESIGN ALKOTÓKÖZÖSSÉG KFT. - 1059. FEJÉR GYÖRGY UTCA 10. - TEL. 338-4920 FAX: 247-3331

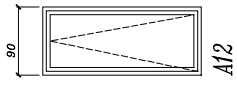
LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

ÁRNYÉKOLÓ ÉS LÁMPATARTÓ TERVE

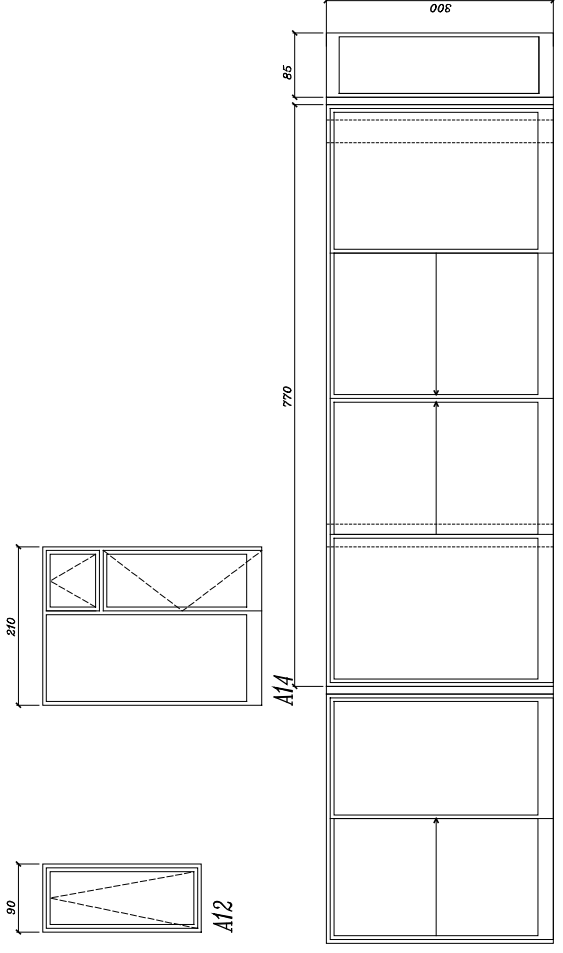
221.02

Feladók neve:	Építész:	Szerkesztő:	Ábrákészítő:	Villanytervező:	Építészeti terv:
Batta Imre	Bécsér Pál	Korbai Béla	Révhegyi F.		

2000. február 15.

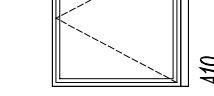

A12

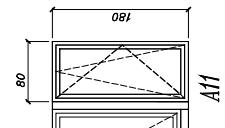

A14

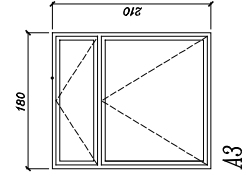
A5 üvegtípus megnevezés

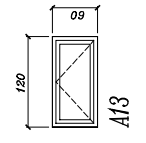
A10

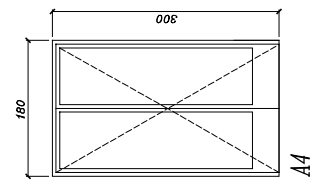
A11

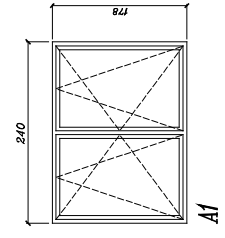
A3

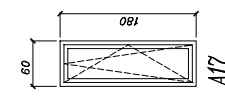
A13

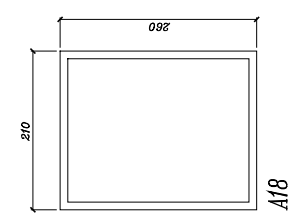
A4

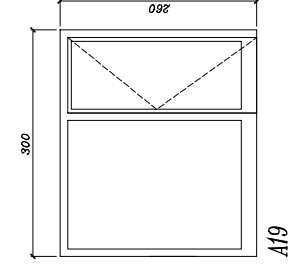
A1

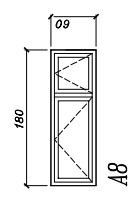
A17

A18

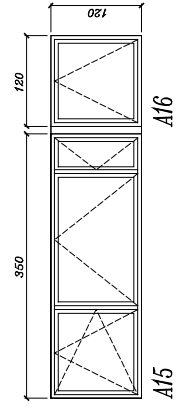
A19

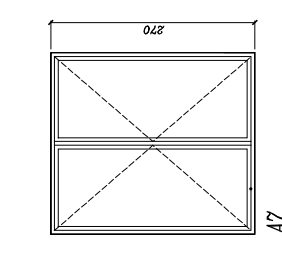
A8

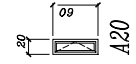
A9
Az osztó szívnélkül
Az aljpermetű, kőzetes szírnél

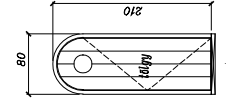
A15

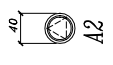
A7

A20

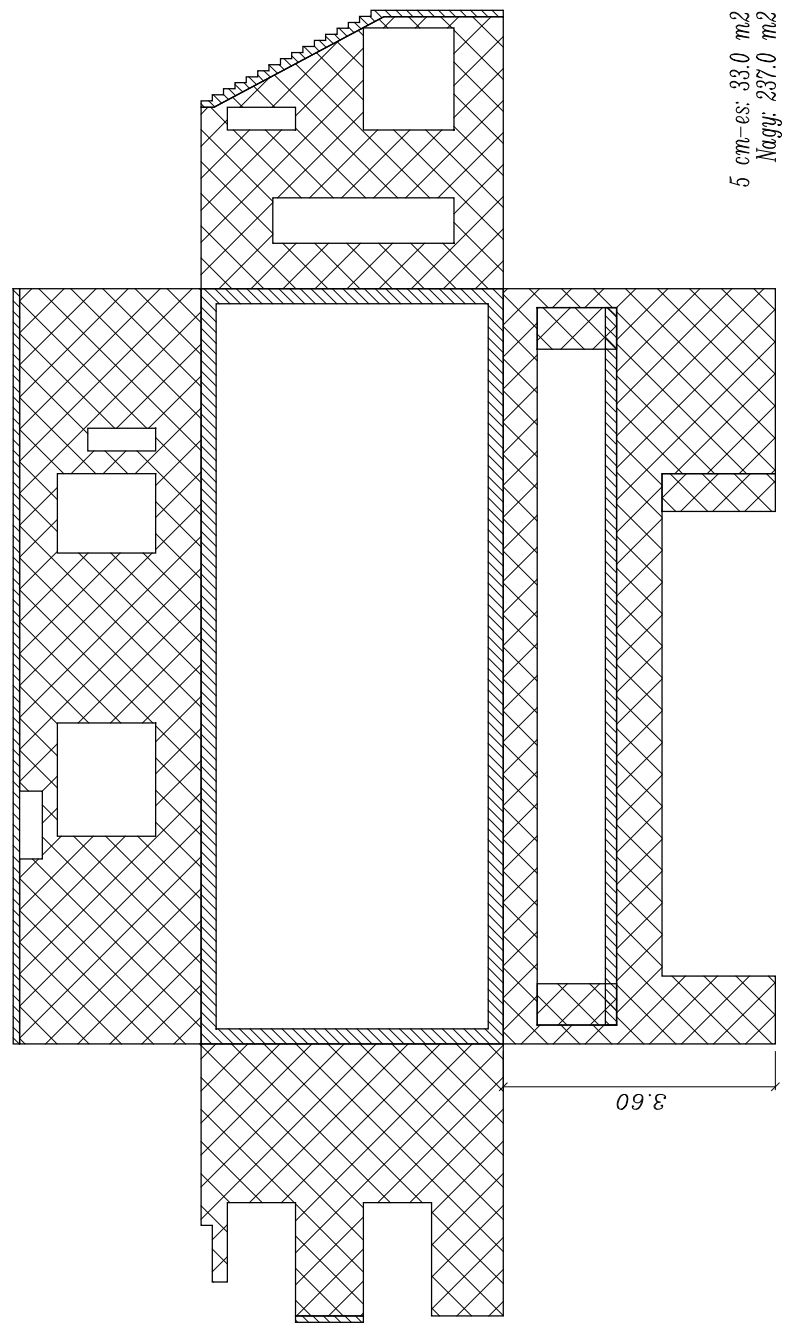
A21

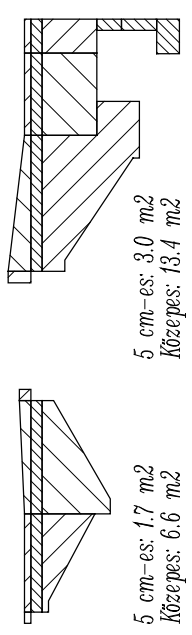
A2

Megjegyzés:
Tudatni kell, hogy a beépítés helyén, felülről becsúszni.
A beépítés során a keretnek kell lennie az épület falában.
A helyettesítésre a kész külső keret (lehetőleg) kerüljenek.

Üvegtípus	Szám	Méret	Összesen
A1	1	178x210	36,8
A2	1	60x40	2,4
A3	1	210x180	37,8
A4	1	300x180	54,0
A5	1	770x210	161,7
A6	1	630x210	132,3
A7	1	270x270	72,9
A8	1	60x180	10,8
A9	1	180x60	10,8
A10	1	80x180	14,4
A11	1	80x180	14,4
A12	1	90x210	18,9
A13	1	120x60	7,2
A14	1	770x210	161,7
A15	1	120x350	42,0
A16	1	120x180	21,6
A17	1	60x180	10,8
A18	1	210x280	58,8
A19	1	280x300	84,0
A20	1	60x20	1,2
A21	1	80x210	16,8
Összesen			1088,9

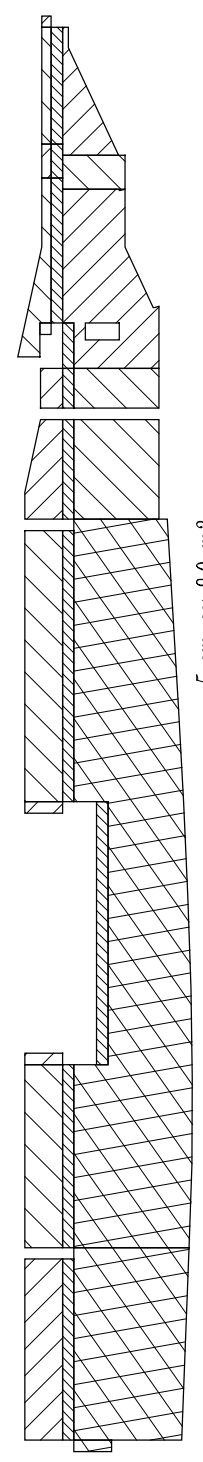

5 cm-es: 33.0 m²
Nagy: 237.0 m²

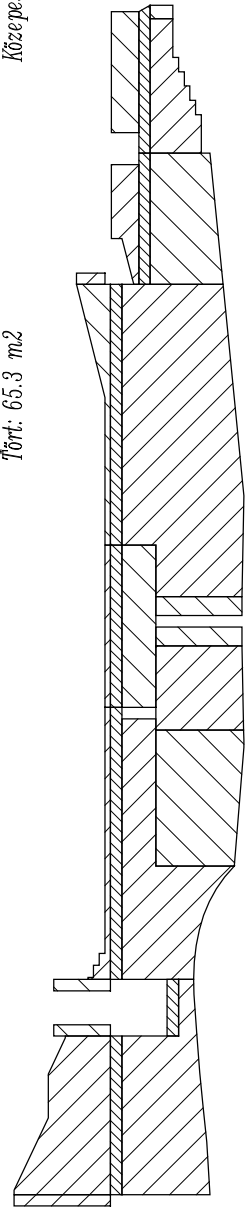
5 cm-es: 1.7 m²
Közepes: 6.6 m²

5 cm-es: 3.0 m²
Közepes: 13.4 m²

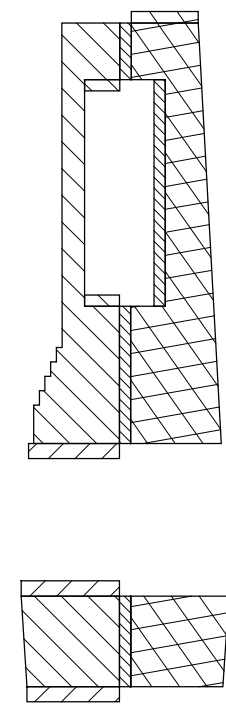

5 cm-es: 8.0 m²
Közepes: 25.6 m²
Tört: 65.3 m²

5 cm-es: 3.0 m²
Közepes: 18.9 m²

5 cm-es: 9.4 m²
Közepes: 90.7 m²

5 cm-es: 0.7 m²
Közepes: 7.6 m²
Tört: 6.0 m²

5 cm-es: 3.4 m²
Közepes: 14.3 m²
Tört: 18.3 m²

• 1171-000. INTÉRSZAKASZ ALKOTÁSBÓRÍTÁS

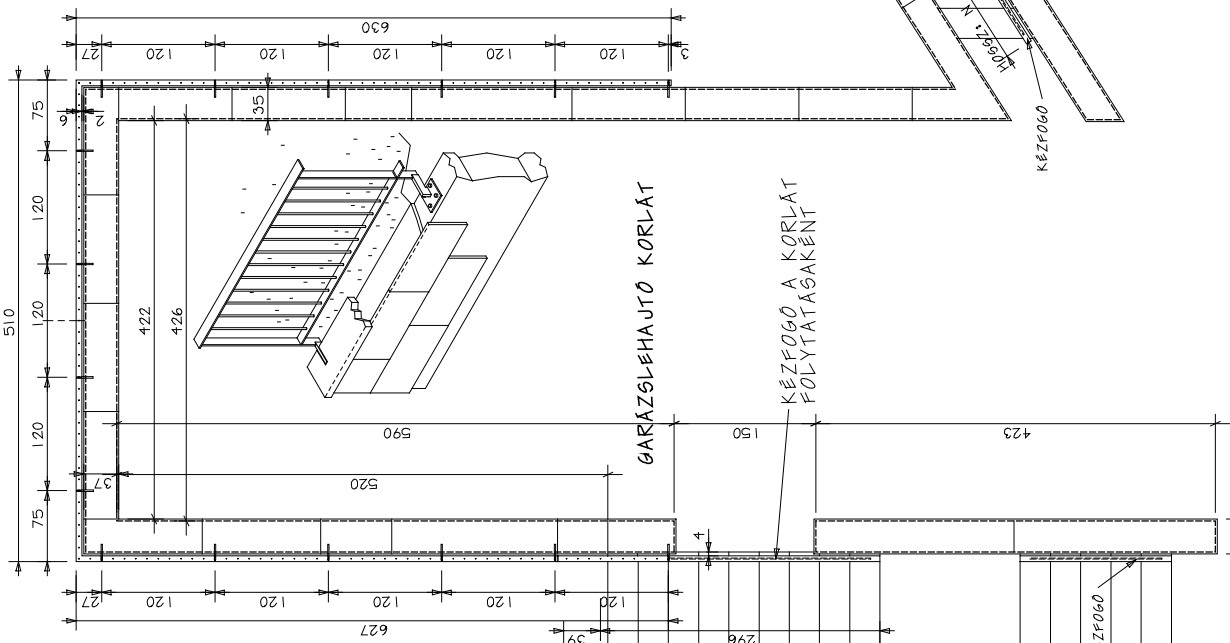
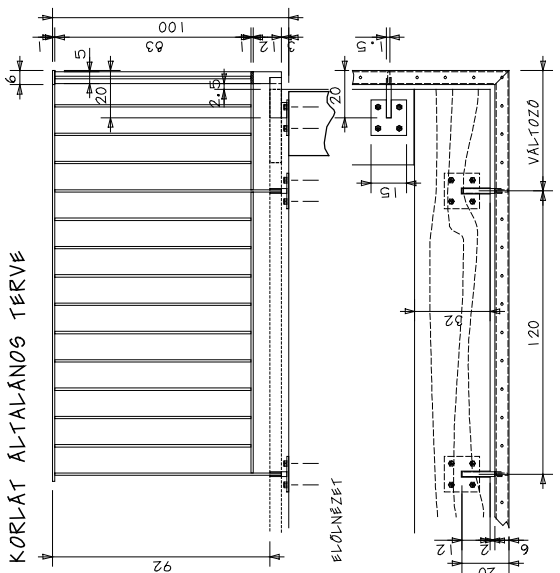
INTERSZAKASZ ALKOTÁSBÓRÍTÁS KFT. - 1053. PÉTER VYBÍNY UTCA 10. - TEL. 308-4920 FAX: 247-3331

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

220.02

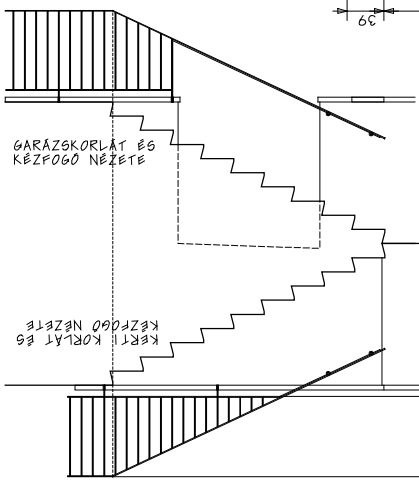
Elkészítve:	Béres Ferenc	Ellátás:	Béres Ferenc	Tervezte:	Béres Ferenc	Tervezte:	Béres Ferenc
Ábrák:	Béres Ferenc	Előzetes:	Béres Ferenc	Ellátás:	Béres Ferenc	Tervezte:	Béres Ferenc

KORLÁT ÁLTALÁNOS TERVE

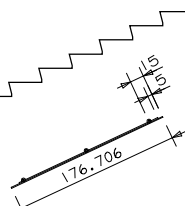

1. GARAZSKORLÁT
2. BALOLDALI FELSŐ KORLÁT
3. JOBBOLDALI FELSŐ KORLÁT
4. JOBBOLDALI FÉL-OLDALIS KORLÁT
5. KÉZFÓGO / OLDAL-LEPCSŐ /
6. KÉZFÓGO / ALSÓ LEPCŐS JOBBOLDALI /
7. KÉZFÓGO A GARAZSKORLATHOZ CSATL.
8. KÉZFÓGO A JOBBOLDALI FELSŐ KORLATHOZ CSATL.
9. KÉZFÓGO A JOBBOLDALI FELSŐ KORLATHOZ CSATL.
10. KÉZFÓGO A JOBBOLDALI FELSŐ KORLATHOZ CSATL.
11. KÉZFÓGO AZ ÉSZAKI TERASZFELJÁRÓHOZ

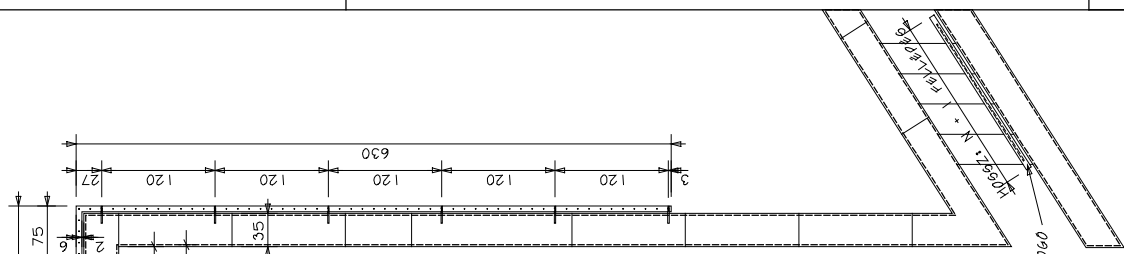
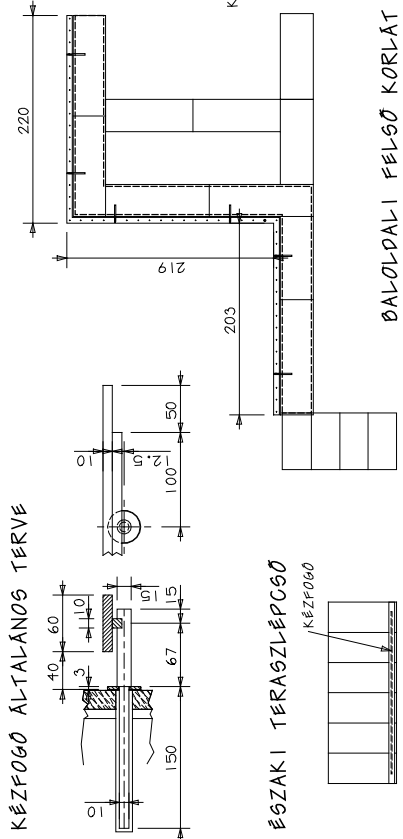
GARAZSKORLÁT ÉS KÉZFÓGO NÉZETE

KERTI KORLÁT

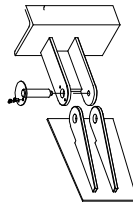

KÉZFÓGO ÁLTALÁNOS TERVE

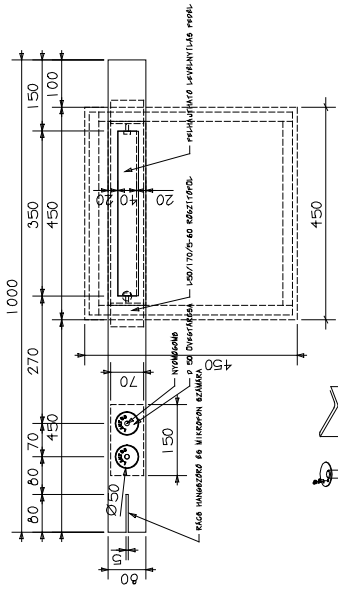

GARAZSLEHAJTO KORLÁT

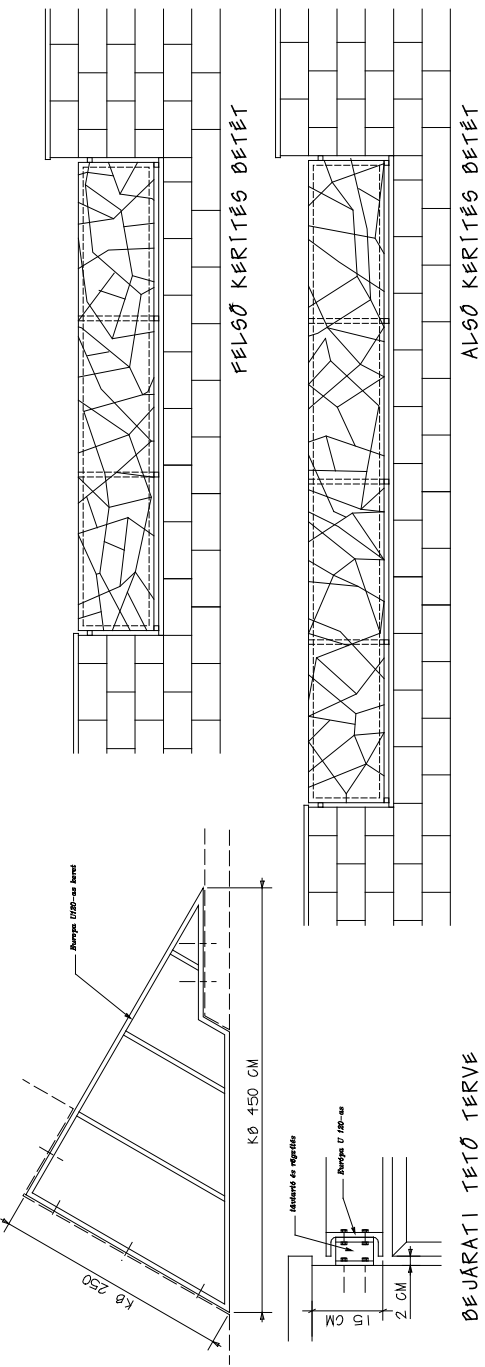
KÉZFÓGO A KORLÁT FOLYTATÁSAKÉNT

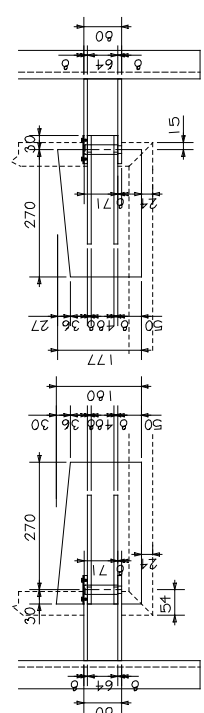
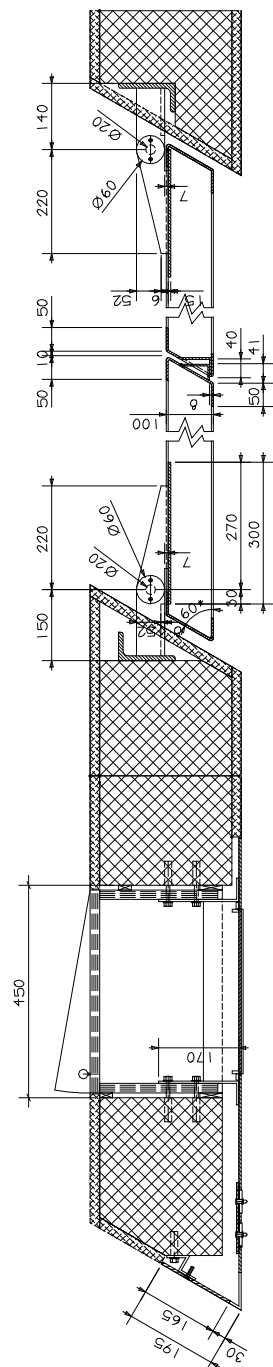
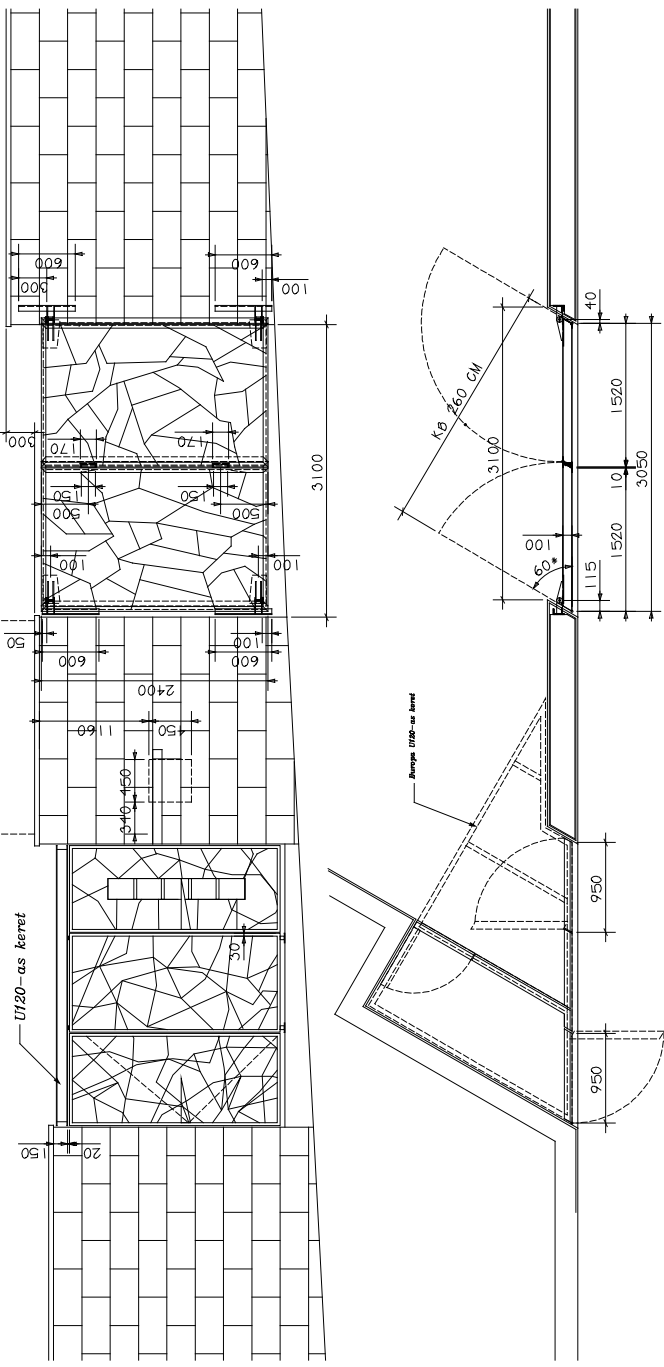
KAPUPÁNT

POSTALÁDA TERVE

KUKATÁROLÓ, SZEMÉLYBÉJÁRO, GÉPKOCSI KAPU TERVE

© DR. INTERDESIGN ALKOTÁSBÁRIS

INTERDESIGN ALKOTÁSBÁRIS KFT. - 1053. PÉTER SYRBY UTCA 10. - TEL. 388-4920 FAX: 267-3331

KÖRNYELMI TERV

223.02

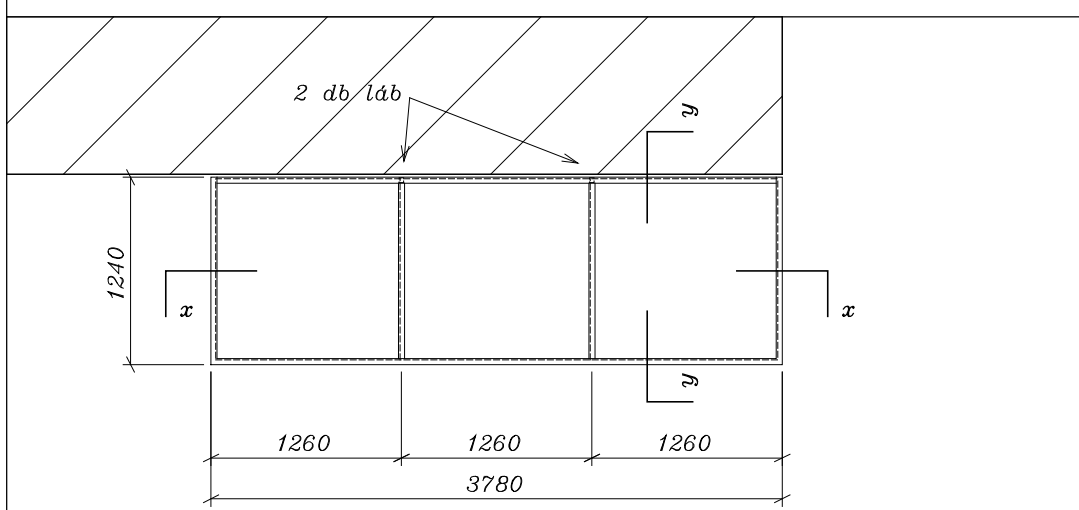
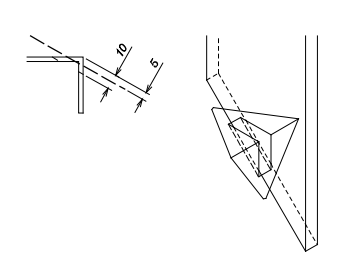
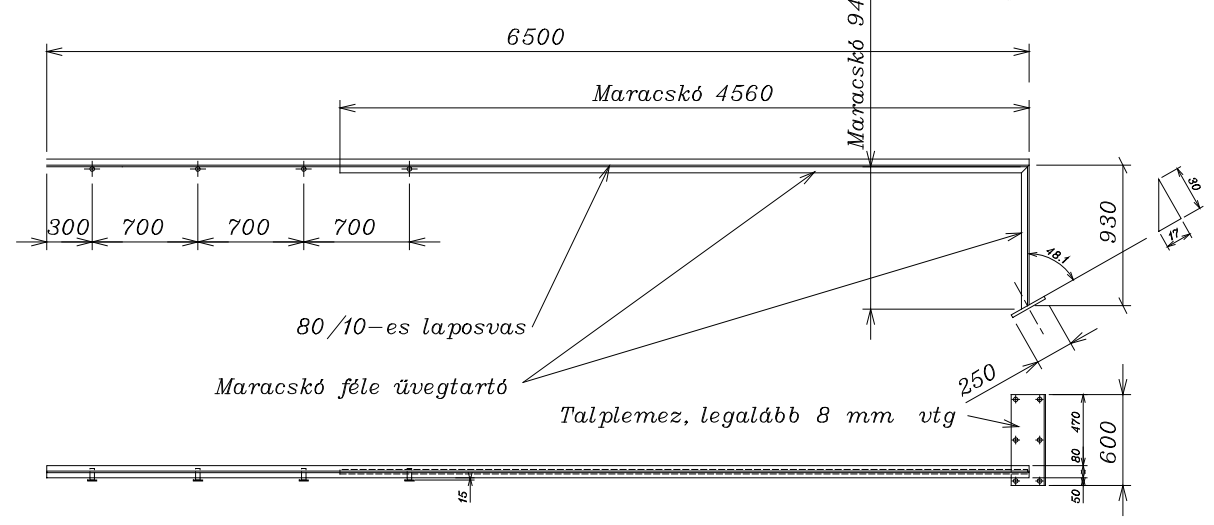
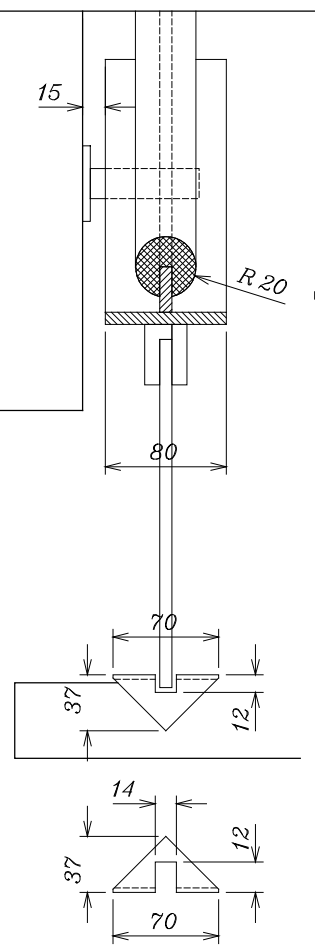
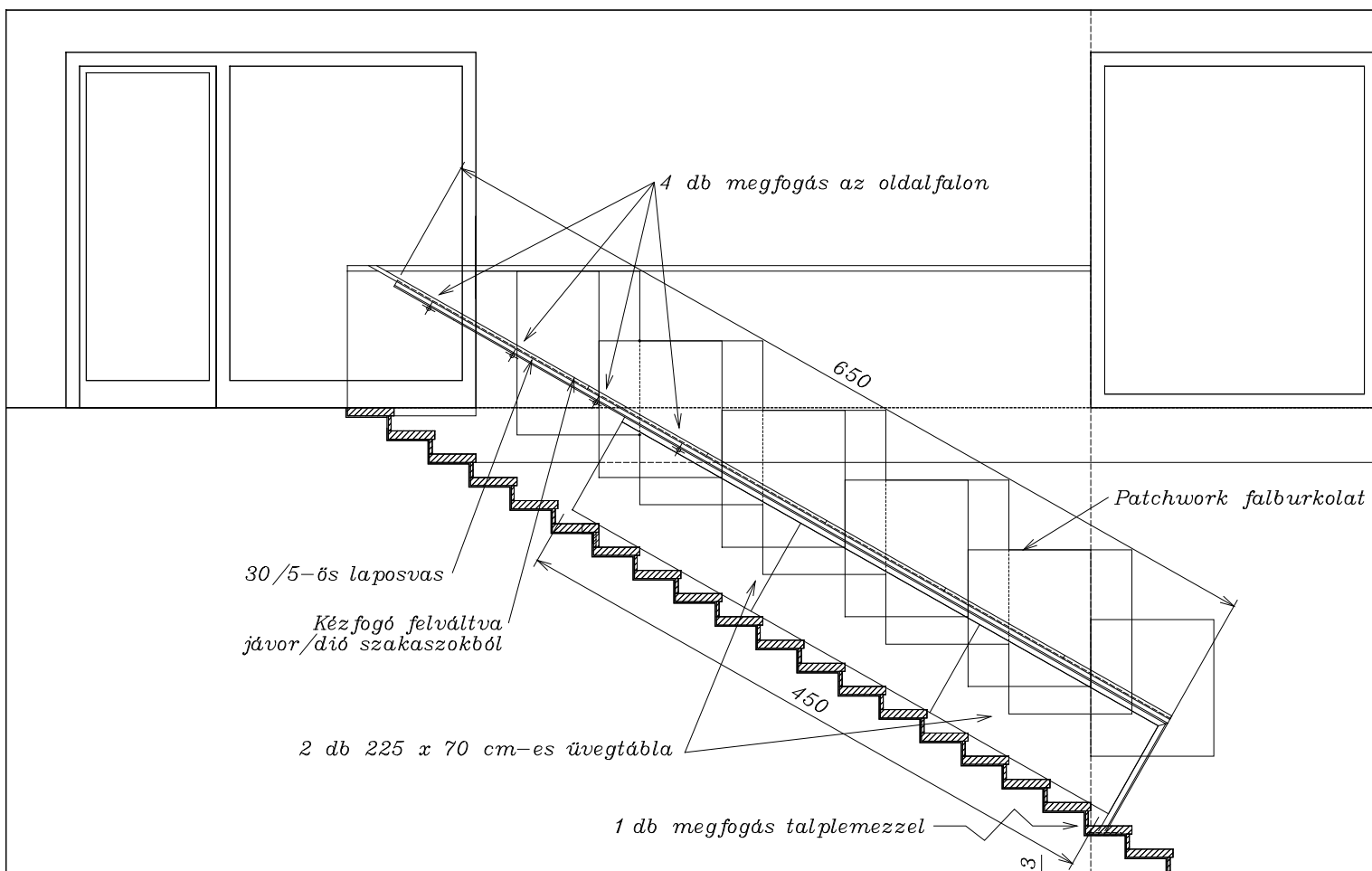
LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

Környelvi tervezés

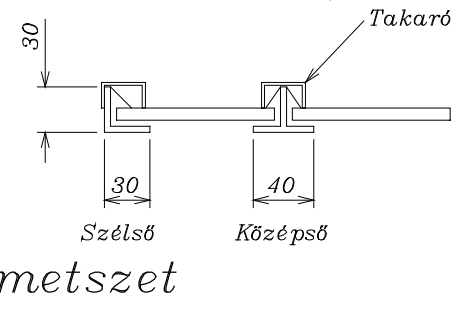
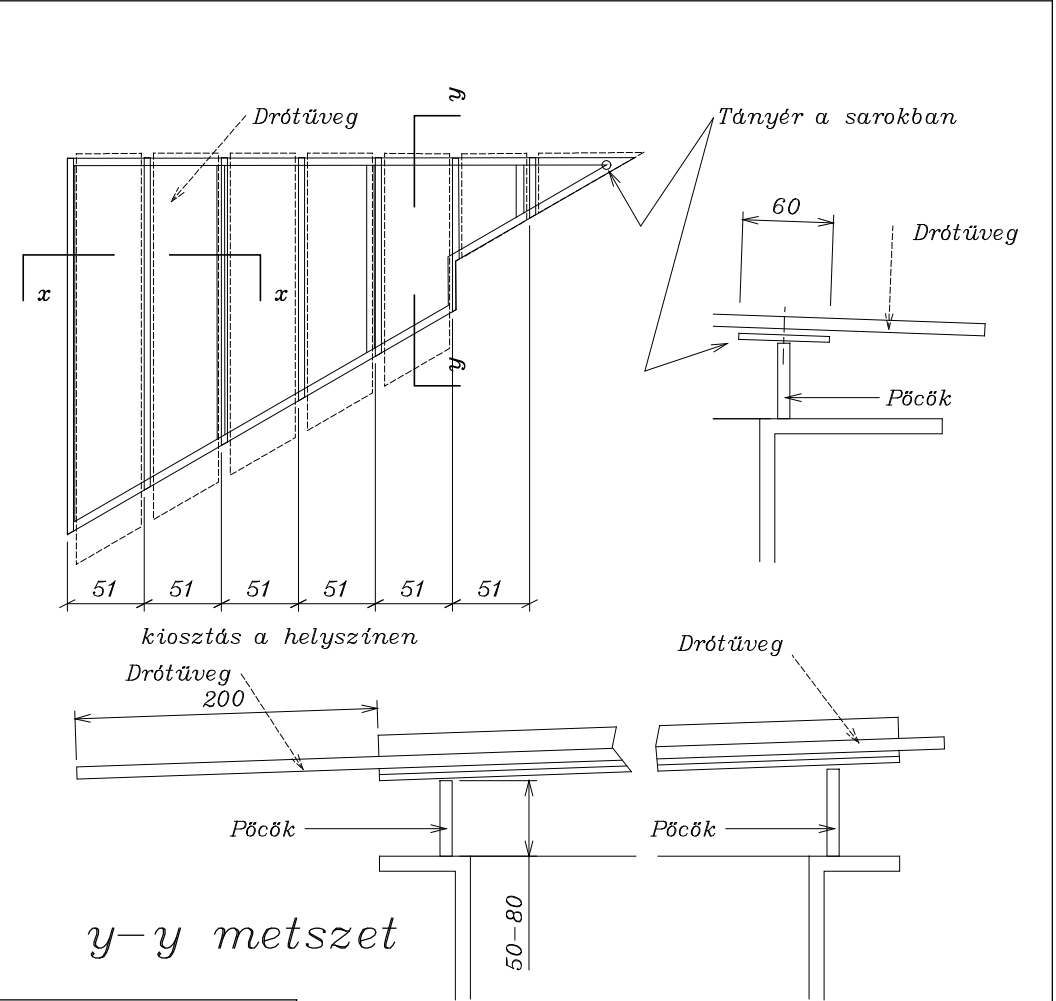
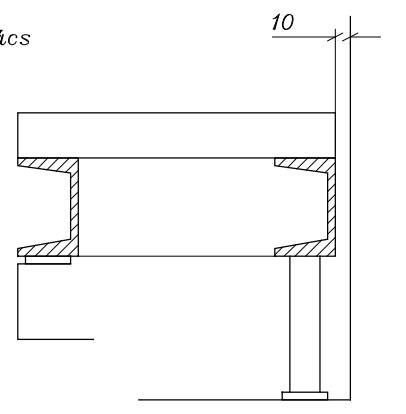
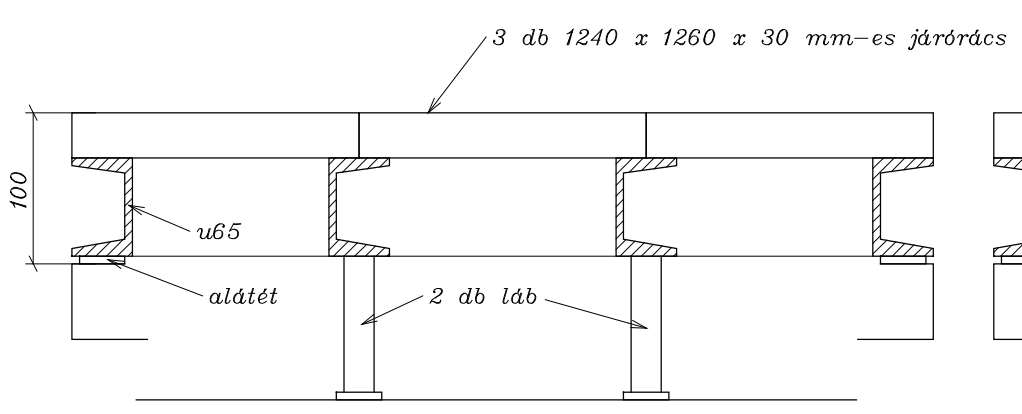
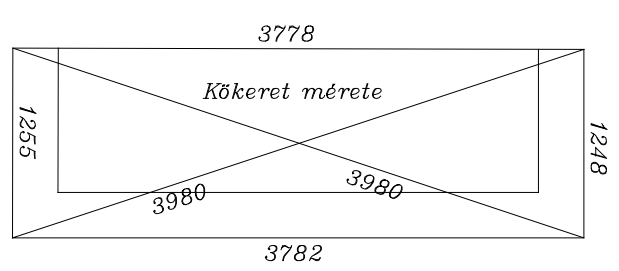
Tervező: ...

Ellátott: ...

2001. augusztus 16.

Angol-akna járórács kerettel:
 készül
 1 db 1240 x 3780 mm-es keret U65 mh. profilból
 2 db lábbal és 5 mm-es alátét lemezekkel
 +
 3 db 1260 x 1260 x 30 mm lábrács.
 Teherbírás gyalogos forgalom.
 Felületkezelés: horganyzás.
 Méretek a helyszínen ellenőrizendők.

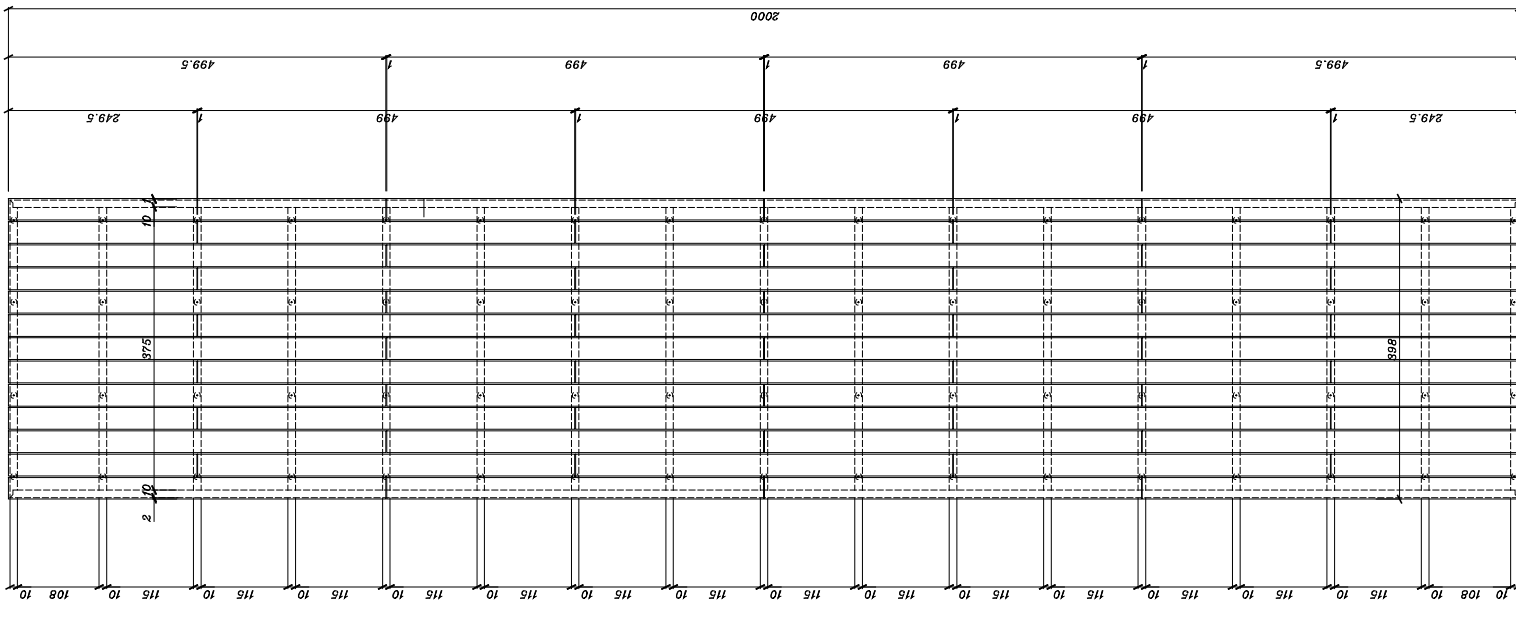

© 1999-2002. INTERDESIGN ALKOTÓTÖRSÉG

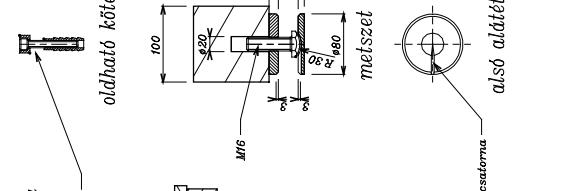
INTERDESIGN ALKOTÓTÖRSÉG KFT. - 1059. FEJÉR GYÖRGY UTCA 10. - TEL. 338-4920 FAX: 247-9331

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

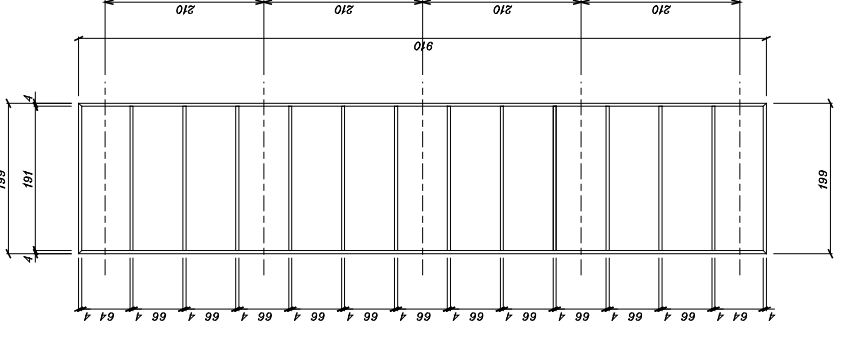
Egyéb lakatos szerkezetek					336.00
Feladókészítette:	Építész:	Szerkesztte:	Ábrázolta:	Villany:	KIVITELI TERV
Batta Imre					2002. február 15.

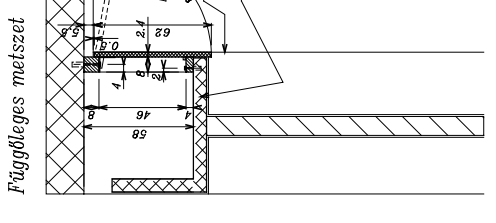
Élem neve: PADLÓBÜRKÖLAT (nagyterasz)
Méret: 999 x 2000 x 14 cm
Részletek: lásd a 246.02 sz. térven.
Élem: 1/2 cm-es palló, erősítő fűző
összerakás: szűk csappal, külső sarokban takart
 - M12-30 becső kulcsnyílás, hornyozott
 - szondát acélmennyező csatlakozó
 - 190-6 talp 190-es keménységgel
 - 190-12 talp 12-es keménységgel
Felületkezelés:
 - színes pcc. teraszó alátöltésű színenben
 - viaszozás

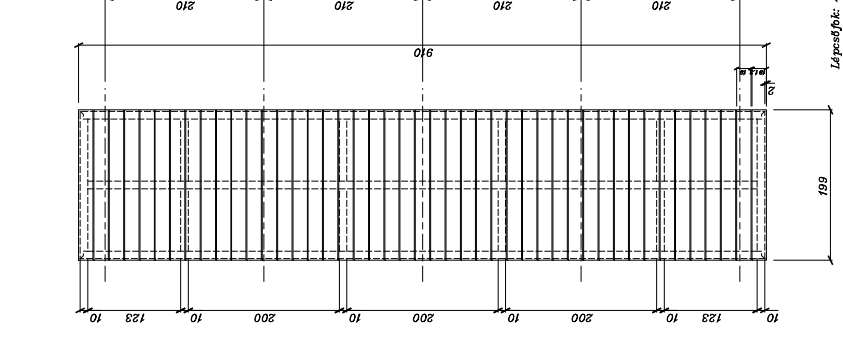
oldható kötés
alsó alátölt
színterő csatorna

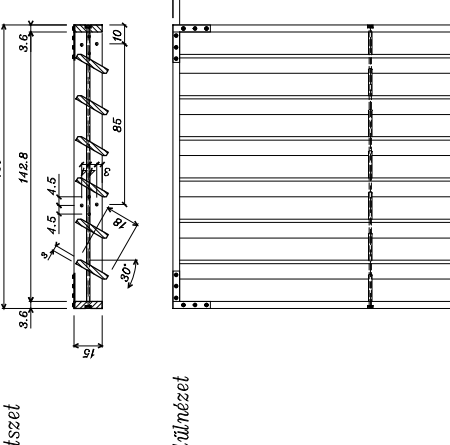
Élem neve: PERCOLA (hátsó terasz)
Méret: 199 x 910 x 19 cm
Részletek: lásd a 219.02 sz. térven.
Élem: 10/10 cm-es palló, erősítő fűző
 - M12-es hornyozott
 - szondát acélmennyező csatlakozó
 - 190-6 talp 190-es keménységgel
 - 190-12 talp 12-es keménységgel
Felületkezelés:
 - színes pcc. teraszó alátöltésű színenben
 - viaszozás

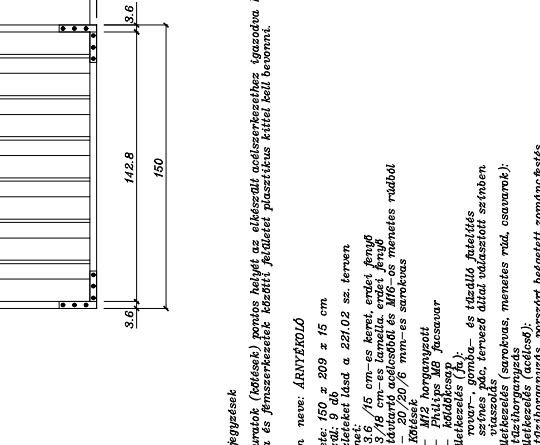
Függőleges metszet
Előtér
Vízszintes metszet

Élem neve: PADLÓBÜRKÖLAT (hátsó terasz)
Méret: 199 x 910 x 19 cm
Részletek: lásd a 219.02 sz. térven.
Élem: 10/10 cm-es palló, erősítő fűző
 - M12-es hornyozott
 - szondát acélmennyező csatlakozó
 - 190-6 talp 190-es keménységgel
 - 190-12 talp 12-es keménységgel
Felületkezelés:
 - színes pcc. teraszó alátöltésű színenben
 - viaszozás

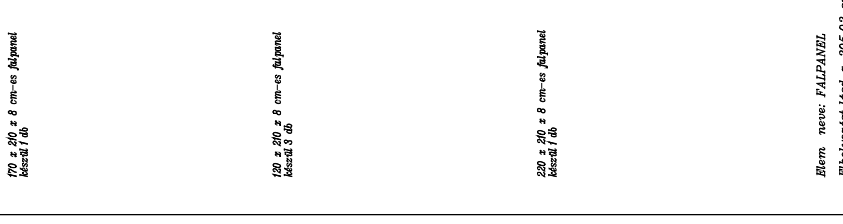

Metszet
Felület

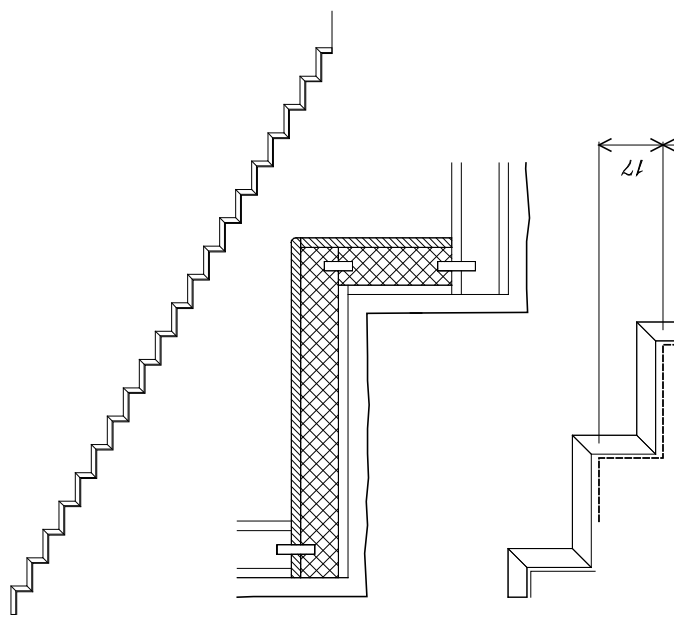

Megfigyelések
 A Fűrészelt (Kő) ponthelyét az elkészült acélszerkezethez igazodva kell elkészíteni.
 A fű és fűszerkezetek közötti zárólet plasztikus kitért kell betenni.

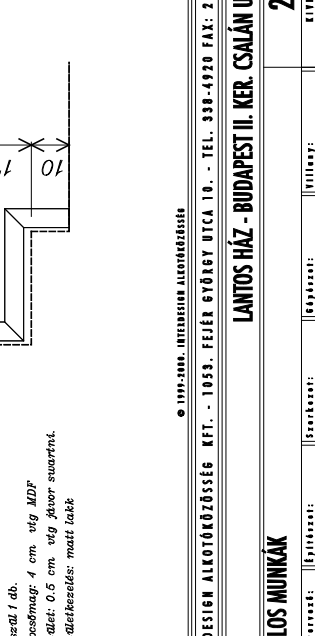
Élem neve: ARNYÉKOLÓ
Méret: 150 x 209 x 15 cm
Részletek: lásd a 227.02 sz. térven.
Élem: 9/15 cm-es beton, erősítő fűző
 - M12-es hornyozott
 - szondát acélmennyező csatlakozó
 - 190-6 talp 190-es keménységgel
 - 190-12 talp 12-es keménységgel
Felületkezelés:
 - színes pcc. teraszó alátöltésű színenben
 - viaszozás

Élem neve: FALPANEL
Részletek: lásd a 205.02 sz. térven.
Élem: 1/2 cm-es falpanel, erősítő fűző
 - M12-es hornyozott
 - szondát acélmennyező csatlakozó
 - 190-6 talp 190-es keménységgel
 - 190-12 talp 12-es keménységgel
Felületkezelés:
 - színes pcc. teraszó alátöltésű színenben
 - viaszozás

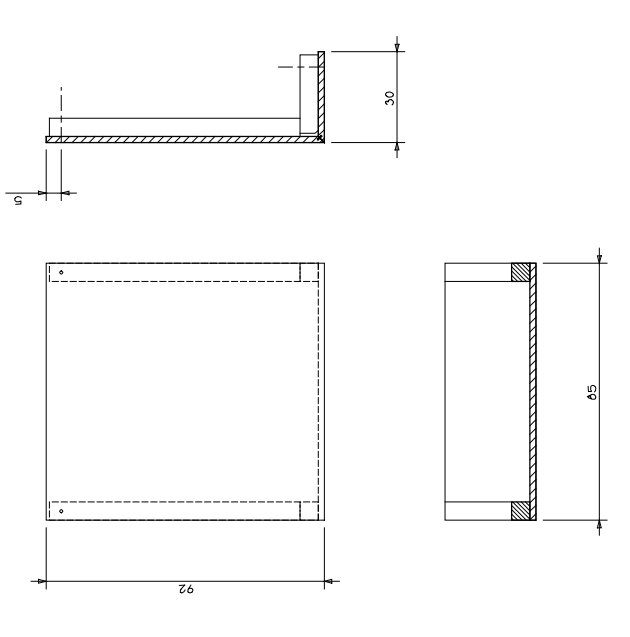

Metszet
Felület

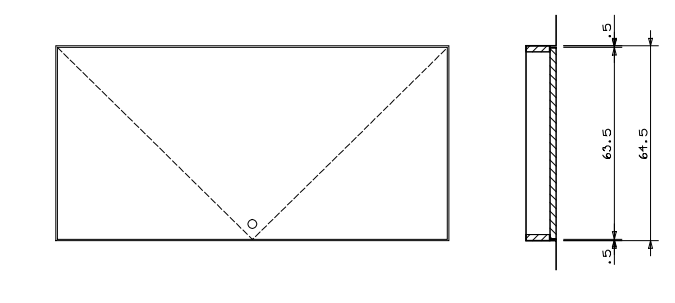
Lépcső
Részletek: lásd a 222.02 sz. térven.
Lépcsőmag: 4 cm, vég MDF
Felület: 0.5 cm, vég fehér színnel.
Felületkezelés: matt lack

1

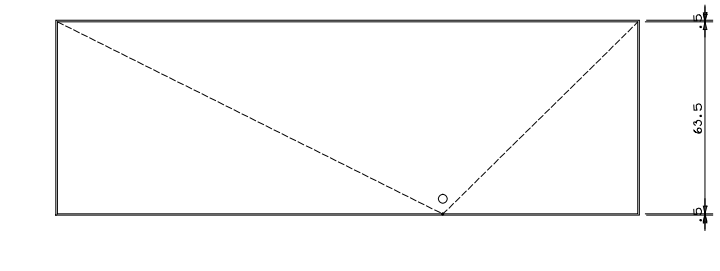
Leszerelhető Pan-Célt burkolat
 Részlet 1 db.
 Anyag: 4 db. beépítéskor MB belső kárpotnyílások
 érintkezési csomópont + menetes fém támasz.
 Felület: fehér színnel melamine laminát (dekor) burkolat
 Rögzítés: két oldaltól 5 x 5 cm-es fémű fogó
 Alsó díj: gőrével védett üveg csapás illesztés.
 Helyeztetni: felmérés szerinti.
 Helyeztetni: illesztve.

2

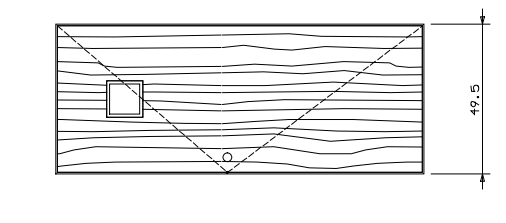
Párhuzamosított Pan-Célt burkolat
 Részlet 1 db.
 Felület: fehér színnel melamine laminát (dekor) burkolat
 Rögzítés: 2 mm. vég mértéggel.
 Vasalat: cilindrikus rájárat.
 Helyeztetni: felmérés szerinti.
 Helyeztetni: illesztve.

3

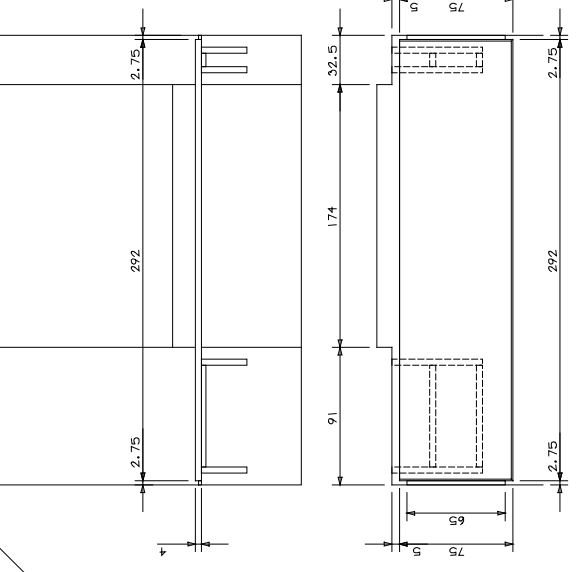
Pince kapcsolószekrény
 Részlet 1 db.
 Felület: fehér színnel melamine laminát (dekor) burkolat
 Rögzítés: 2 mm. vég mértéggel.
 Vasalat: cilindrikus rájárat.
 Helyeztetni: felmérés szerinti.
 Helyeztetni: illesztve.

4

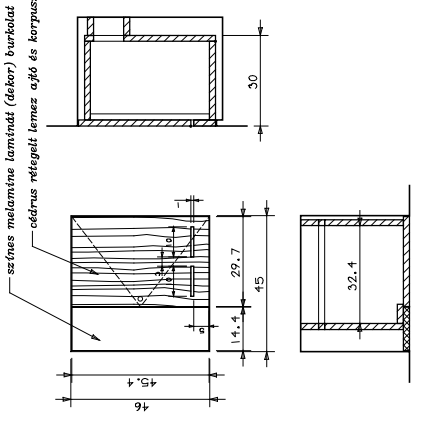
Külteri kapcsolószekrény
 Részlet 1 db.
 10/70 cm-es üvegablakkal.
 Felület: fehér színnel melamine laminát (dekor) burkolat
 Rögzítés: 2 mm. vég mértéggel.
 Vasalat: cilindrikus rájárat.
 Helyeztetni: felmérés szerinti.
 Helyeztetni: illesztve.

5

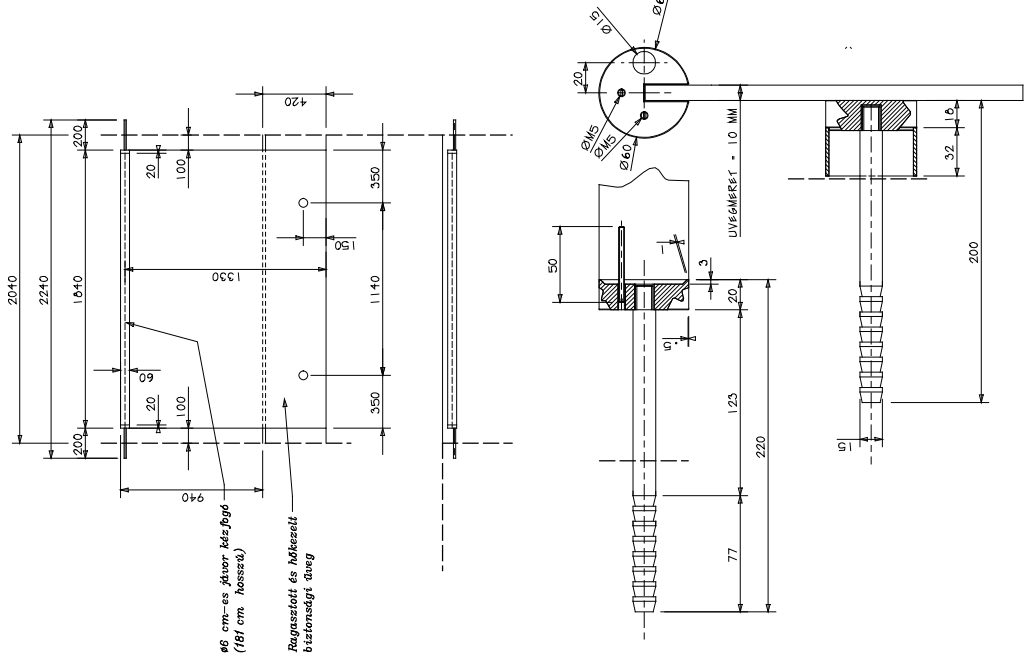
Rögzített panel
 Részlet 1 db.
 Anyag: 1 db 292 x 75 cm-es panel 4 mm. vég MDF panelből
 melamine laminát (dekor) burkolattal,
 három oldalon melamine laminát illesztéssel,
 hátoldalán dekor burkolattal.
 - 2 db 3/8 x 65 cm-es végfogó, gőszelől támasztól támasztva.
 - 2 db páros koronázó fogó.
 Rögzítés: felmérés szerinti.
 Helyeztetni: illesztve.

6

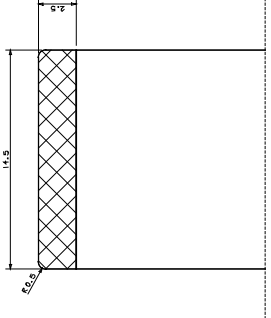
Rögzített panel
 Részlet 1 db.
 Felület: fehér színnel melamine laminát (dekor) burkolat
 Rögzítés: 2 mm. vég mértéggel.
 Vasalat: cilindrikus rájárat.
 Helyeztetni: felmérés szerinti.
 Helyeztetni: illesztve.

7

181 cm. hosszú 46 cm-es átvor készítő
 Felület: fehér színnel melamine laminát (dekor) burkolat
 Rögzítés: 2 mm. vég mértéggel.
 Vasalat: cilindrikus rájárat.
 Helyeztetni: felmérés szerinti.
 Helyeztetni: illesztve.

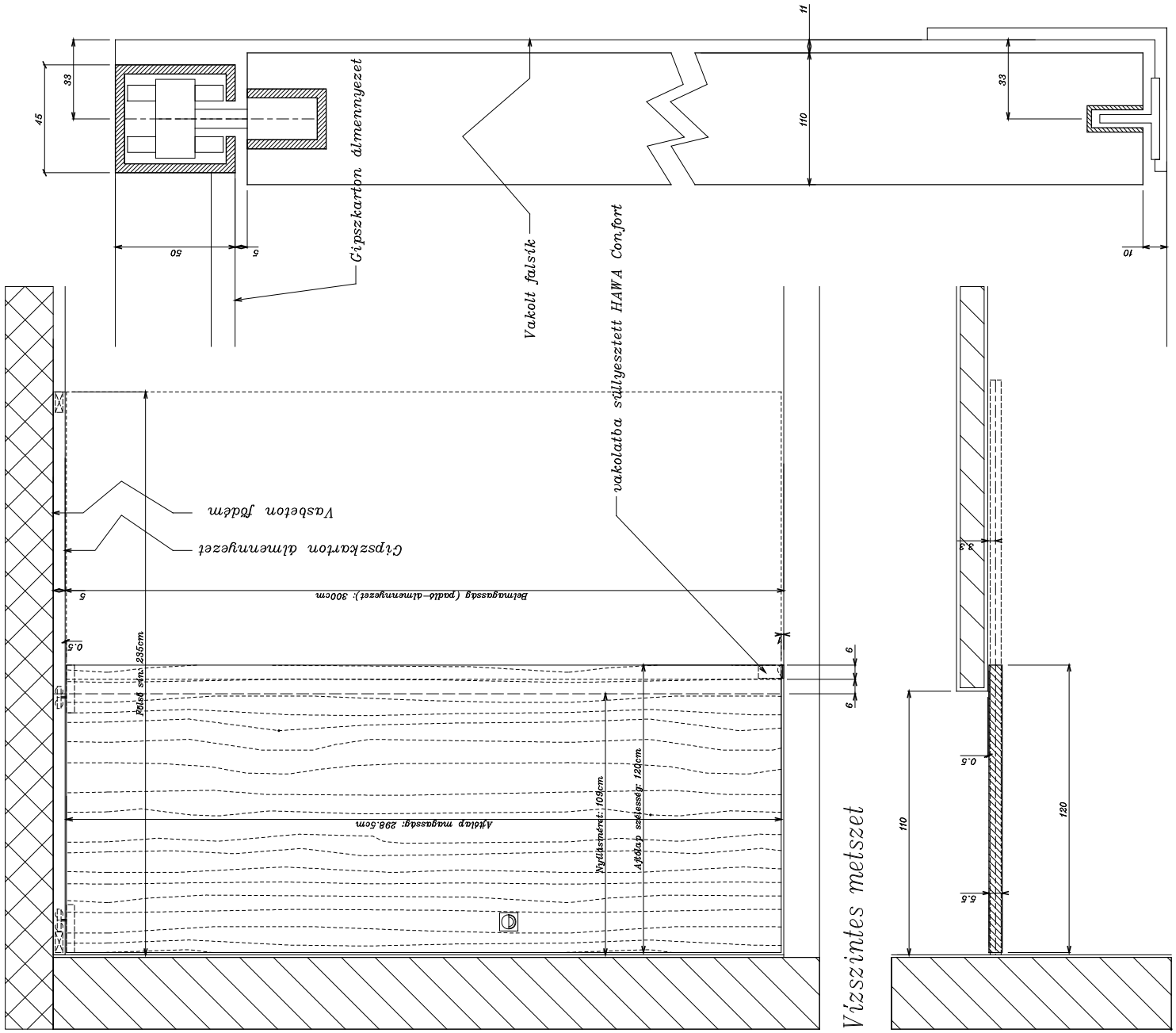
8

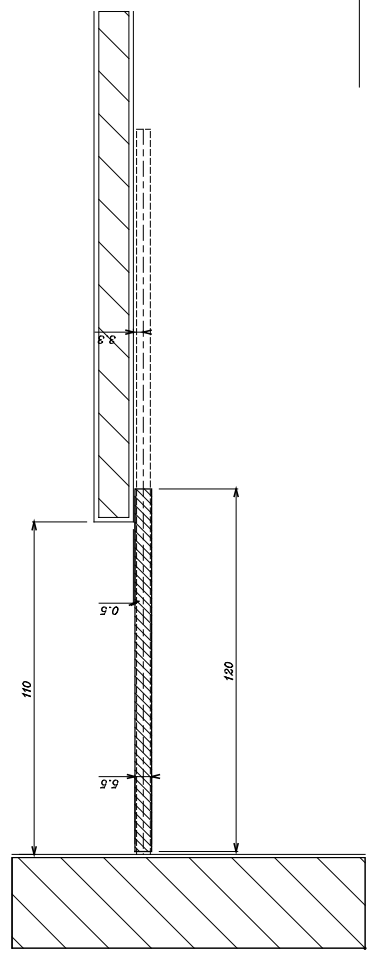
845 cm. hosszú korlátdiagram
 MDF burkolatból készült színnel melamine laminát burkolat
 súlym. fémű, fehér festéssel, felületkezeléssel
 az üveg támaszra.

INTEKON ALKOTÓVÁZSOLÓ KFT. - 1053. PÉTER VYBÉNY UTCA 10. - TEL: 388-4920 FAX: 267-3331
 • HÍVÓSZÁM: 1169
Asztalos munkák - 2.
 ELŐZETES MÉRÉS: Balázs Árpád
 TERVEZÉS: Balázs Árpád
 TITKOSÍTÁS: Balázs Árpád
 ÁLLAPOT: Részlet F.
334.00
LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 10.
 2001. május

Függőleges metszet

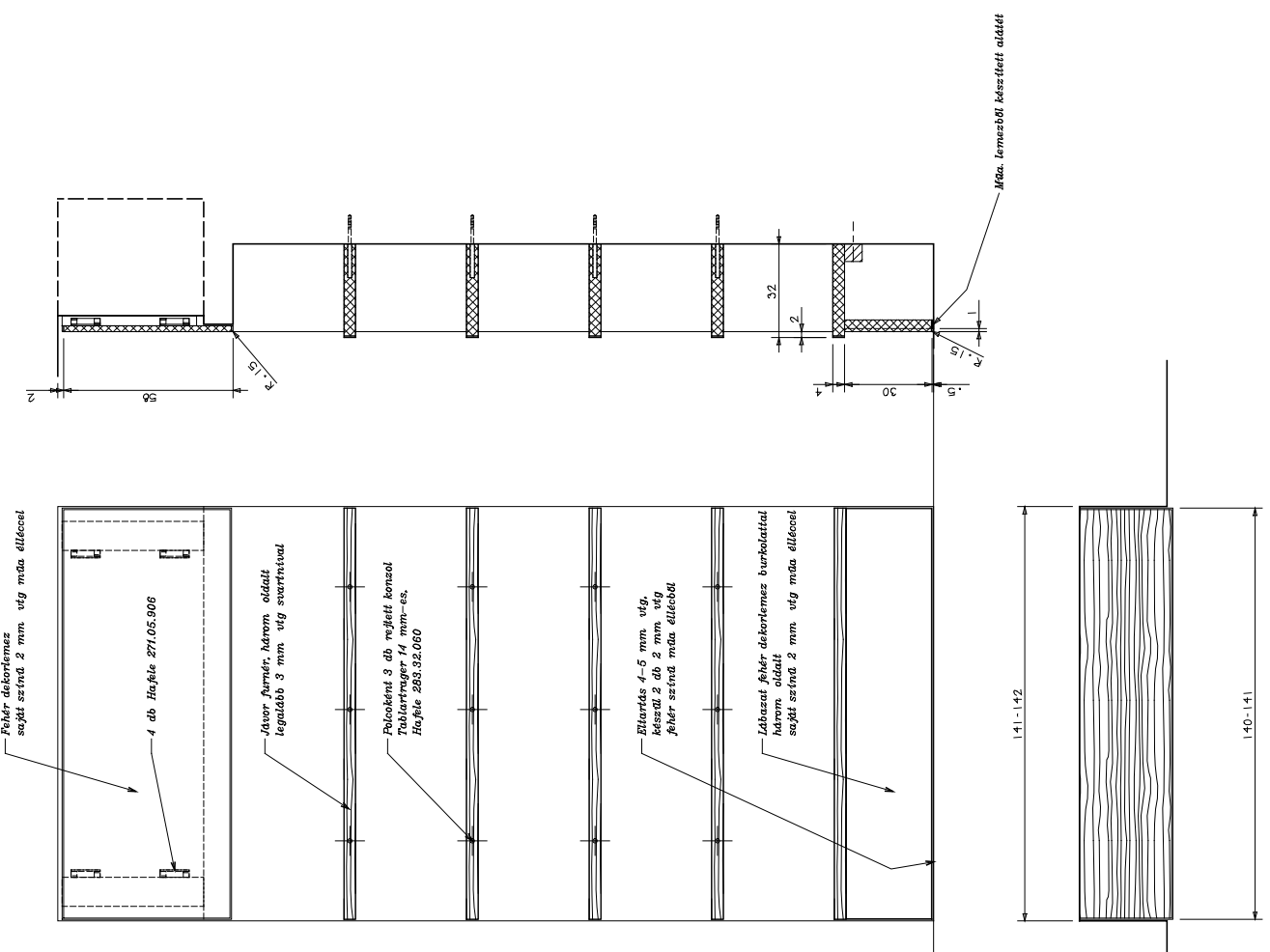
Vízszintes metszet

TOLOAJTÓ (konyha-étkező)
Készül 1 db

Felső vasalat: Hafele HAWA Junior 120/B
 Alsó vasalat: Hafele HAWA Confort
 Az ajtótálcát a vasalat alapján kell elkészíteni!
 Ajtólap súlya: max. 110 kg.
 Ajtólap vagy HC melamine laminát unicolor színben (Formica, Resopal, Max)
 Húzófogbot és a felületképző anyagokat a tervező választja ki.

Méretet a helyszínen ellenőrizendők.

- Berendezett polc és leemelhető lap a folyosón.
- Készül 2 db.
- Zemleklépcső:
- Lelemez:
- leemelhető alsó polc,
- közbenső polcok rejthető rögzítéssel
- leemelhető burkolat
- Felületék
- Fehér melamine laminát (dekor) lemez
- Jávor színfurnér
- Zöldárvás
- 16 mm. oldalú réteg vastagság: legalább 3 mm. vég-lap
- hátréteg: 16 mm. oldalú réteg vastagság: legalább 3 mm. vég-lap
- Vasalat:
- 4 db sarokösszehúzó, Hafele 271.05.906
- 12 db rejthető konzol, Hafele 283.32.060
- Elvárás a futólápadtól 5 mm vég- táblaszárni z 2 mm vég- má. lemezzel.
- Helyszíni felmérés szerinti.
- Helyszínen ellenőrizendők.

• TITELI LAP

INTERDESIGN ALKOTÓVÁZSÓKÉP ÉFT. - 1993. PEIER SYRBY UTCA 10. - TEL: 308-4920 FAX: 267-3531

• TITELI LAP

Asztalos munkák - 3.

Értékelés: Balcz Róbert

Elkészítette: Balcz Róbert

Tervezte: Balcz Róbert

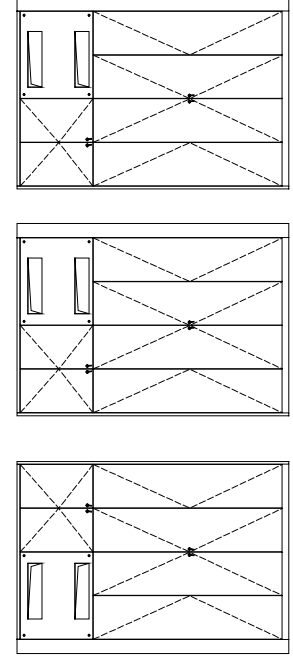
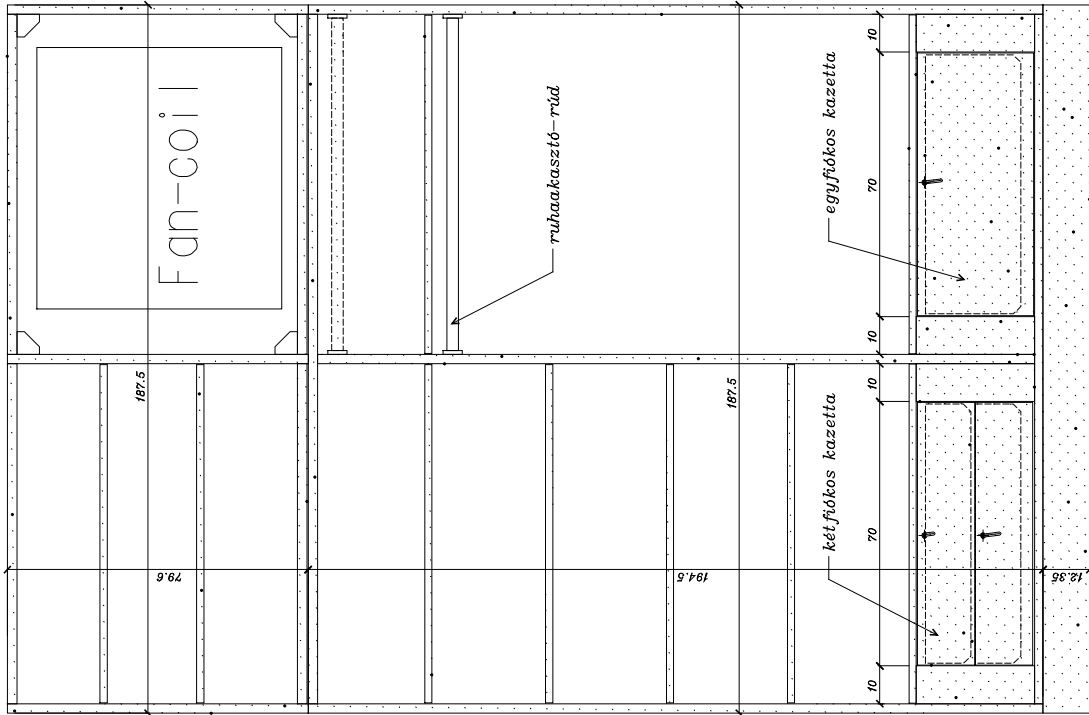
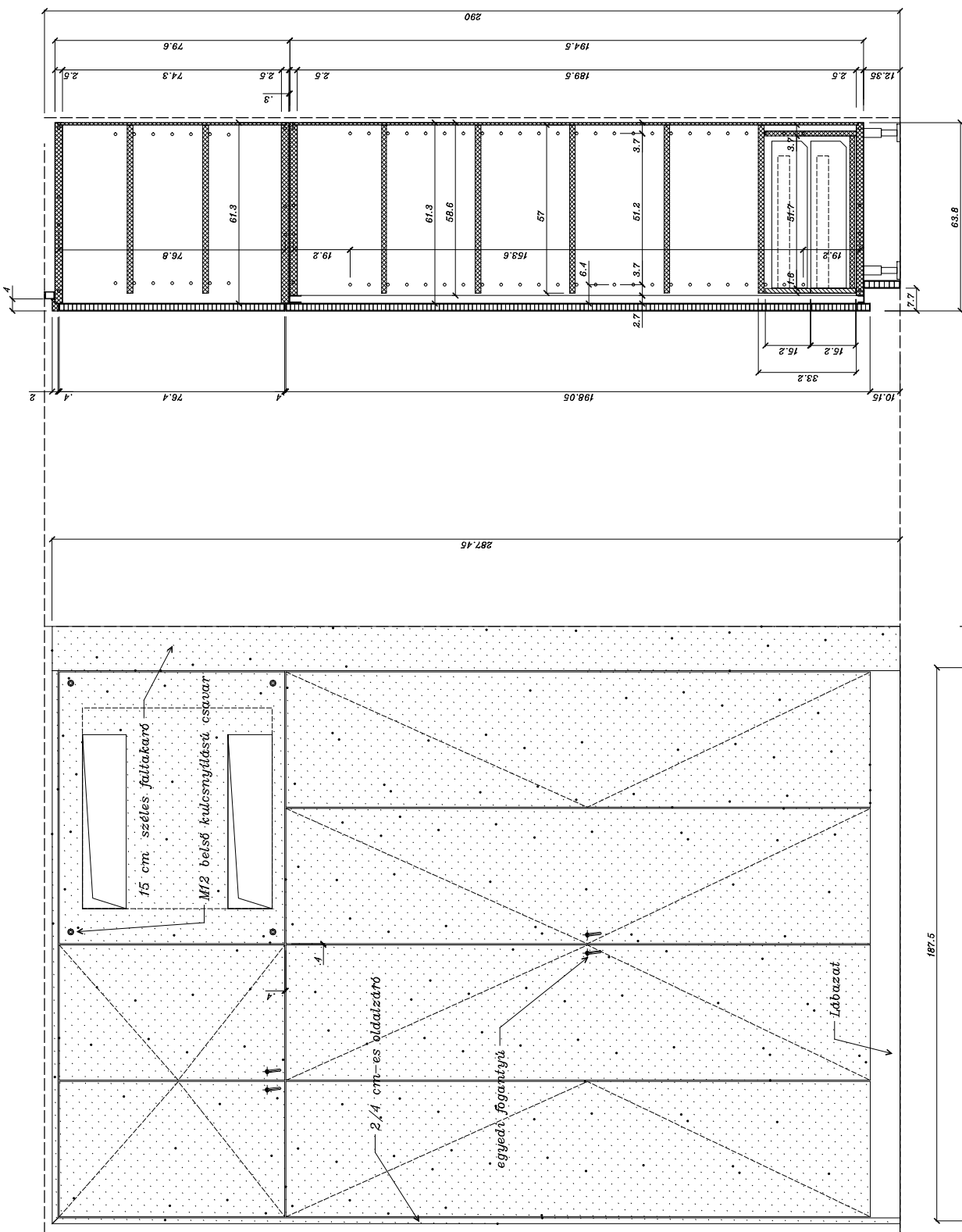
Vezető tervező: Balcz Róbert

Feladat: 2001. május

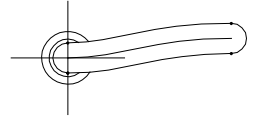
Projekt címe: LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 10.

335,00

ENTERTI TEL

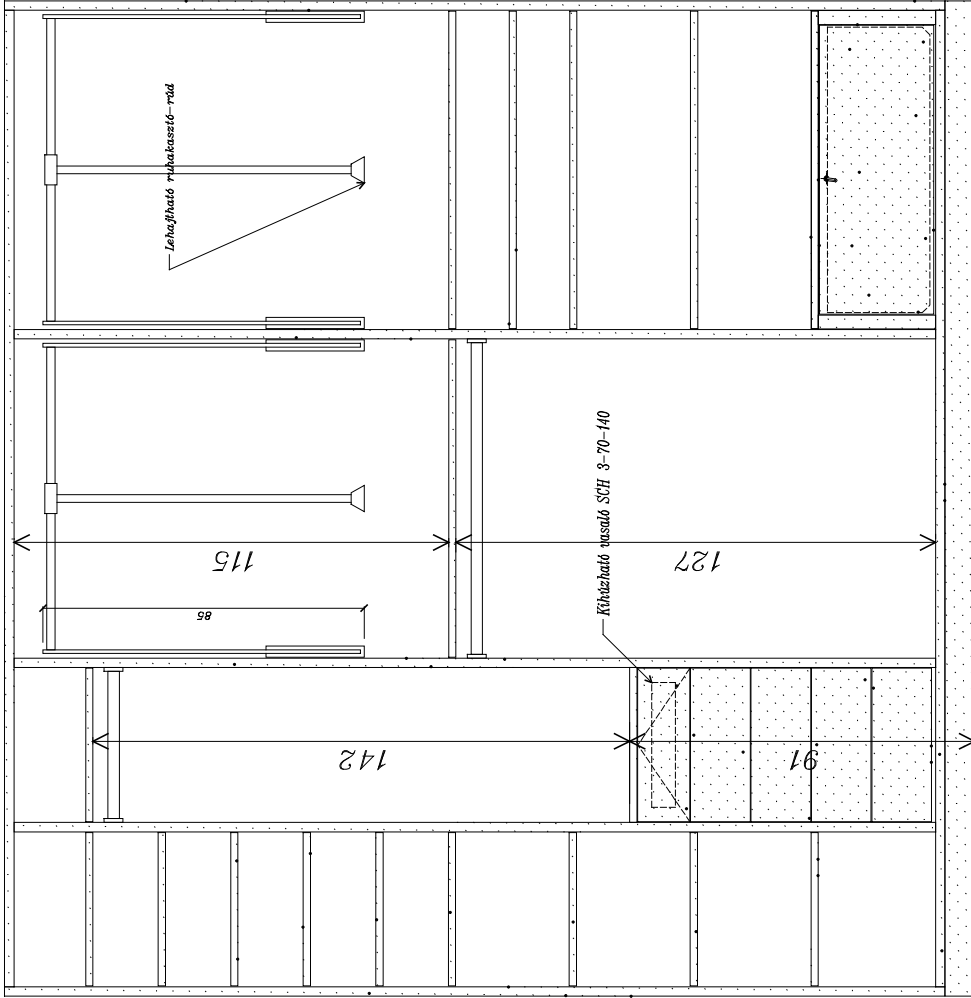
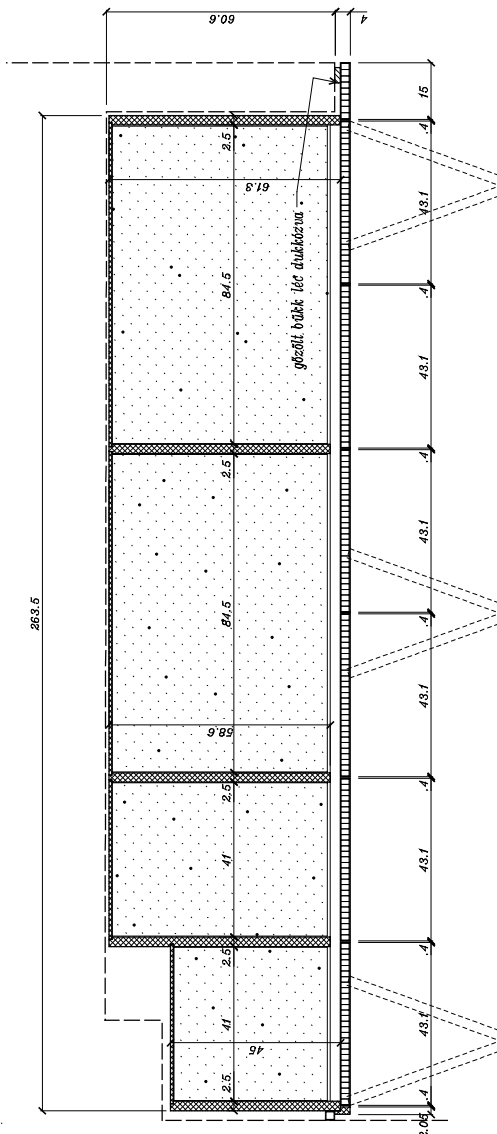
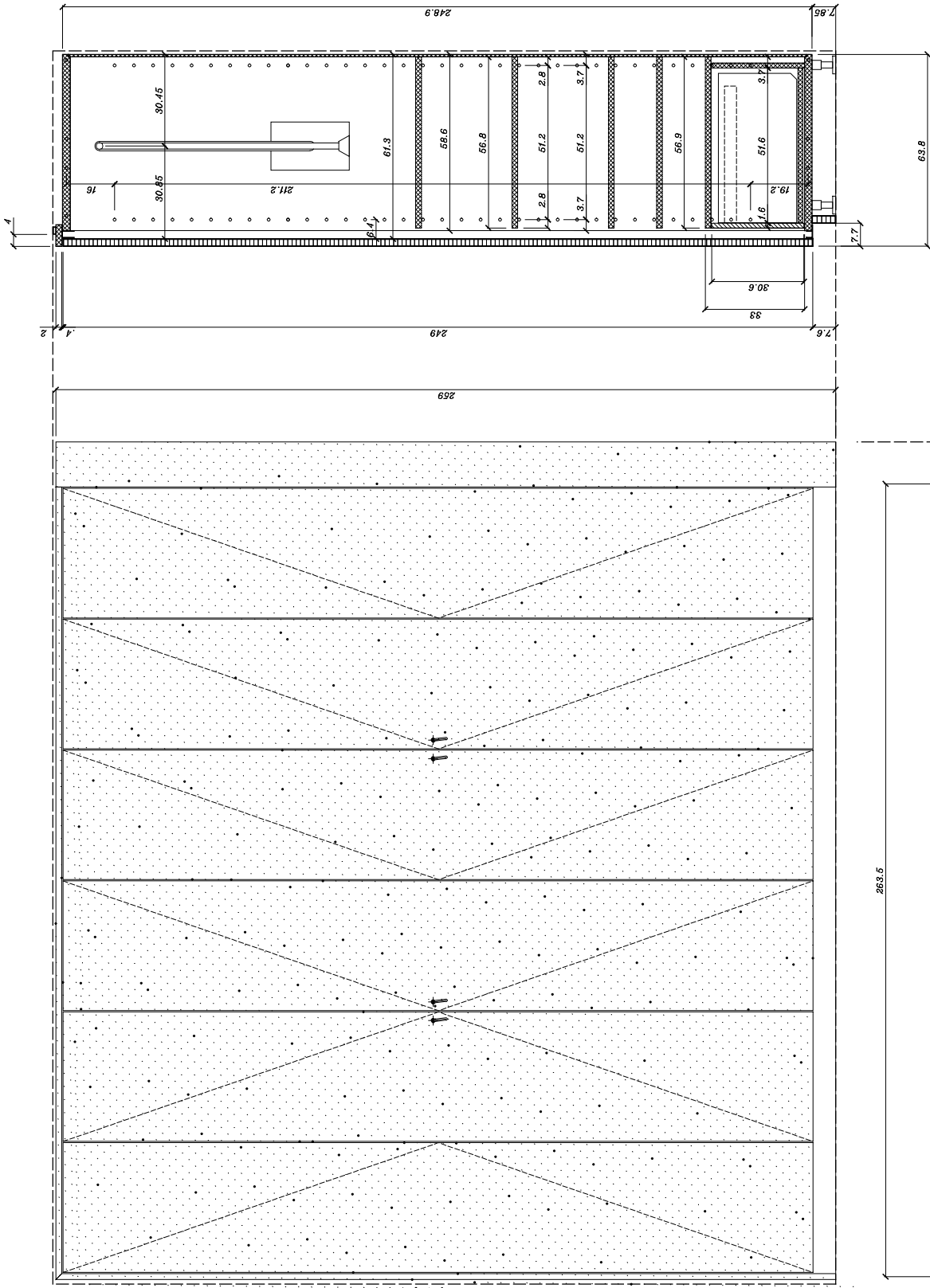
1 db 1 db 1 db

- Belföldi szerény igényeknek**
- Almék:**
- 1. 1 db fűző korpusz
 - 2. 1 db alsó korpusz
 - 3. 1 db kétfiókos kazetta
 - 4. 1 db egyfiókos kazetta
 - 5. 1 db homlokfal
 - 6. Tartozékok
 - 2 x 2 db harmonika ajtó
 - 1 x 2 db nyílászáró
 - 1 db fű lap
 - 1 db lábazat
 - 7. Tartozékok
 - 7 db polc
 - 1 db ruhaakasztó-rúd
 - 1 db ruhaakasztó burkolatok
 - 2,9 fm 15 cm széles falkaró
 - 2,9 fm 1,2/5 szegélyléc
 - 5,0 fm 2/4 oldalazó
 - 5,0 fm téglazáró
 - 8. Vasalatok
 - 6 db Hagler vagy Sch állítósavar (10-19 cm)
 - 1 db Hava-Multifid 30 komplett oldalfalhoz esztétikusított, függőleges részekben, fehér színű gumiprofilal (a két ajtó között is) összehúzó vasalat szükséges számban.
 - 4 db egyedi fogantyú
 - 28 db polcartáró
 - 1 pár 50 kg-os fűk támaszpól
 - 2 pár 30 kg-os fűk támaszpól
 - 4 db M12-es belső kulcsnyílású csavart csavar sziljesztve
 - 9. Fan Coil rúd (a megrendelő szolgálatán.)

- Kivételként utasítások:**
- Készül a helyszínen összeszerelve köldökcsapokkal és Hagler vagy Sch összehúzó vasalatokkal.
- Felállítás:**
- dukkezés: ajtó, lábazat, esztétikusított elemek, kazetta homlokfal varrása, burkoló és szélő színekben.
- lamina: korpusz, polcok, kazetta korpusz, hűtőfal
- tervező által választott színekben
- Élezés:**
- élekmélység: ajtó, 15 cm széles falkaró mélység élle (legalább 2 mm vég) korpusz, polcok.
- Szerelési vastagságok:**
- 25 mm vég: korpusz, fű oszlop
 - 22 mm vég: ajtó, fű lap, lábazat
 - 19 mm vég: polcok
 - 16 mm vég: kazetta
 - 8 mm vég: hűtőfal
- Az ajtóhoz csatlakozó 2/4 cm-es oldalazó profil MDP-06 készletben. Előfűtő nem használható.
- Az élekmélység kialakításánál tekintettel kell lenni a gumiprofil számára. Belsőpanel mélységét a tervezővel egyeztetni kell.
- Az élekmélység kialakításánál tekintettel kell lenni a gumiprofil számára. Kialakításnál horgoztatni.
- Méretét a helyszínen ellenőrizendő.
- Műhelytervet jóváhagyás céljából a tervezőnek be kell mutatni.

- Kivételként utasítások:**
- A 2/4-es oldalazó profilhoz csatlakozóknak kell lenni, hogy az alsó korpusz és harmonika ajtó illeszkedjen a fűző korpusz és a nyílászáró közötti távolság felé.
 - Festékvastagság az ajtóknál: 0,3 mm.
 - Ruhaakasztó-rúd két magasságban legyen rögzíthető.

Befektetett szerelvény

Készülék 1 db.

Elemek

1. 1 db korpusz

2. 3 db fűk

3. 1 db vasaló

4. 1 db egyfűkös kazetna

5. 1 db homlokfal

— 9 x 2 db harmonika ajtó

6. Tartozékok

— pólc

— pólc megrendelő szerint

— 1 db rubinasztás-rúd

7. Csatlakoztató burkolatok

— 2,6 fm 15 cm széles faltakardó

— 2,6 fm 1,2/5 szegélyléc

— 5,2 fm 2/1 oldalzáró

— 5,2 fm légszűrő

8. Vasalatok

— 10 db Hárfia vagy Sch állítószer (10-13 cm)

— 1 db Híva-Multifid 30 komplett oldalhoz csatlakoztatva,

függőleges résben, fekete színű gumiprofilal (a két ajtó között is)

— összevont vasaló szerelvény számban

— 4 db egyfűkű fogantyú

— polisztiro megrendelő szerint

— 3 darab 30 kg-os fűk telesztúp

— 1 darab 50 kg-os fűk telesztúp

— 2 db Hárfia vagy Sch léghézag rubinasztás rúd

— 1 db külsővárató vasaló SCH 3-70-140

Külsővárató vasalók:

Készülék a helyszínen összezerelve köldökcsapokkal és

Hárfia vagy Sch összevont vasalókkal.

Felállítás:

dukkezés: ajtó, lábazet, csatlakoztató elemek, kazetna homlokfal

szegélyléc színe

lazítók: korpusz, pólcok, kazetna korpusz, hárfia

tervező által válassza el a szerelvényeket

Előzetes:

előmérés: ajtó, 15 cm széles faltakardó

mindkét oldal (legalább 2 mm szög) korpusz, pólcok.

Szerelési vastagságok:

25 mm szög korpusz oldal és kábelenek, további vízszintes esedékek

22 mm szög ajtó, lábazet

19 mm szög pólcok

16 mm szög kazetna

8 mm szög hárfia

Az ajtóhoz csatlakozó 2/1 cm-es oldalzáró profil MDP-06 készletben.

Hífia nem használható.

Biztonság: a csatlakoztató elemeket a tervezési egységnyi kell.

Az előmérésre a csatlakoztató elemeket kell lenni a gumiprofil számára

kialakításához szükséges.

Méret: a helyszínen ellenőrizendő.

Műhelytervet jóváhagyás céljából a tervezőnek be kell mutatni.

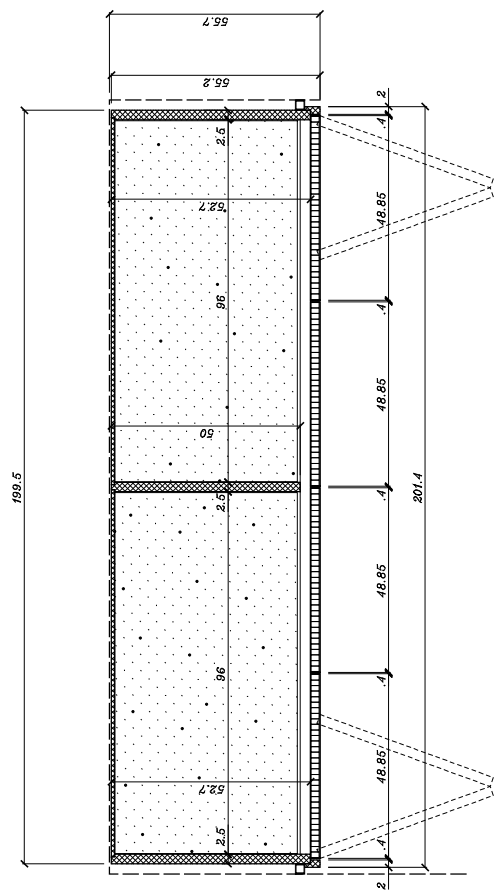
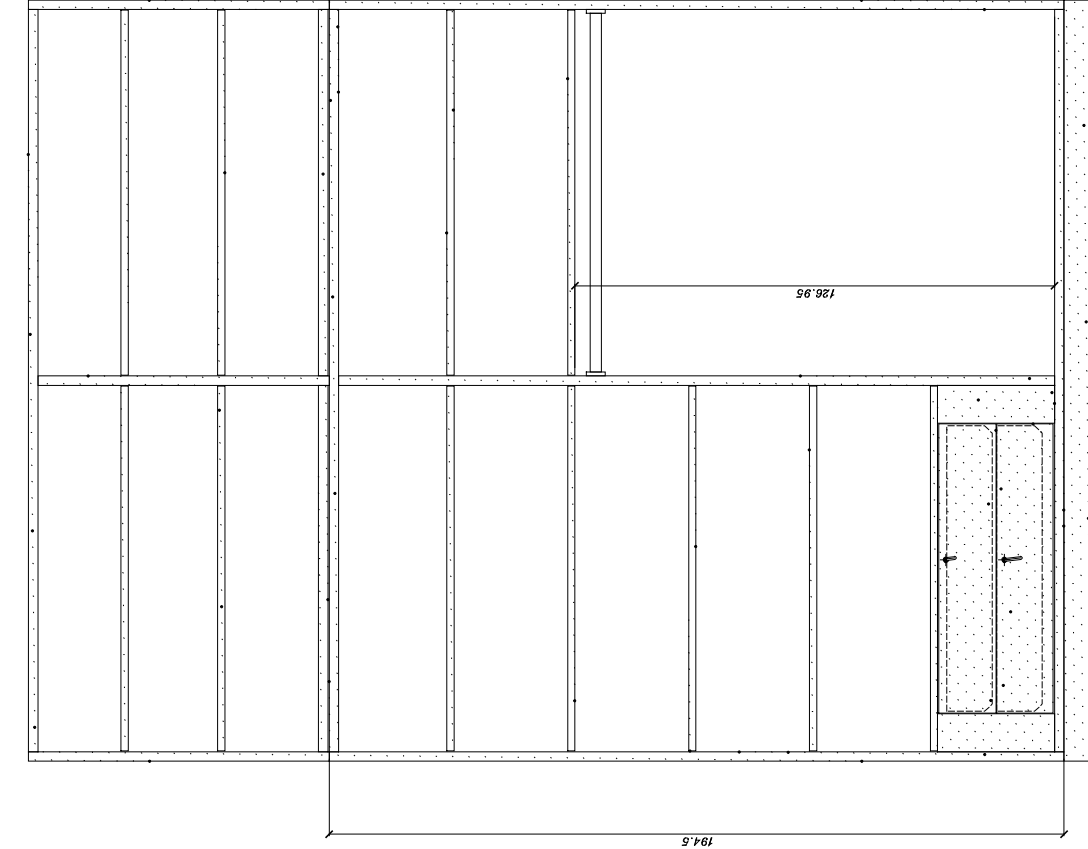
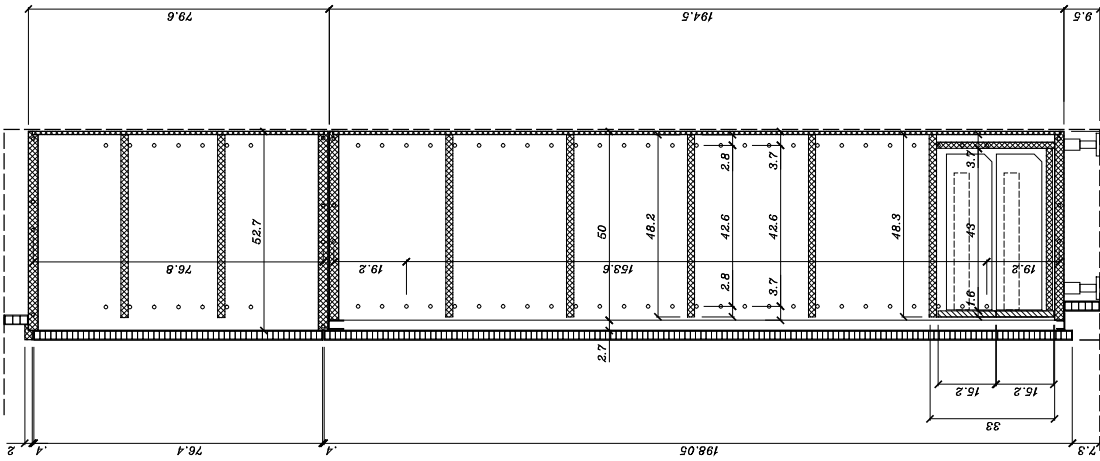
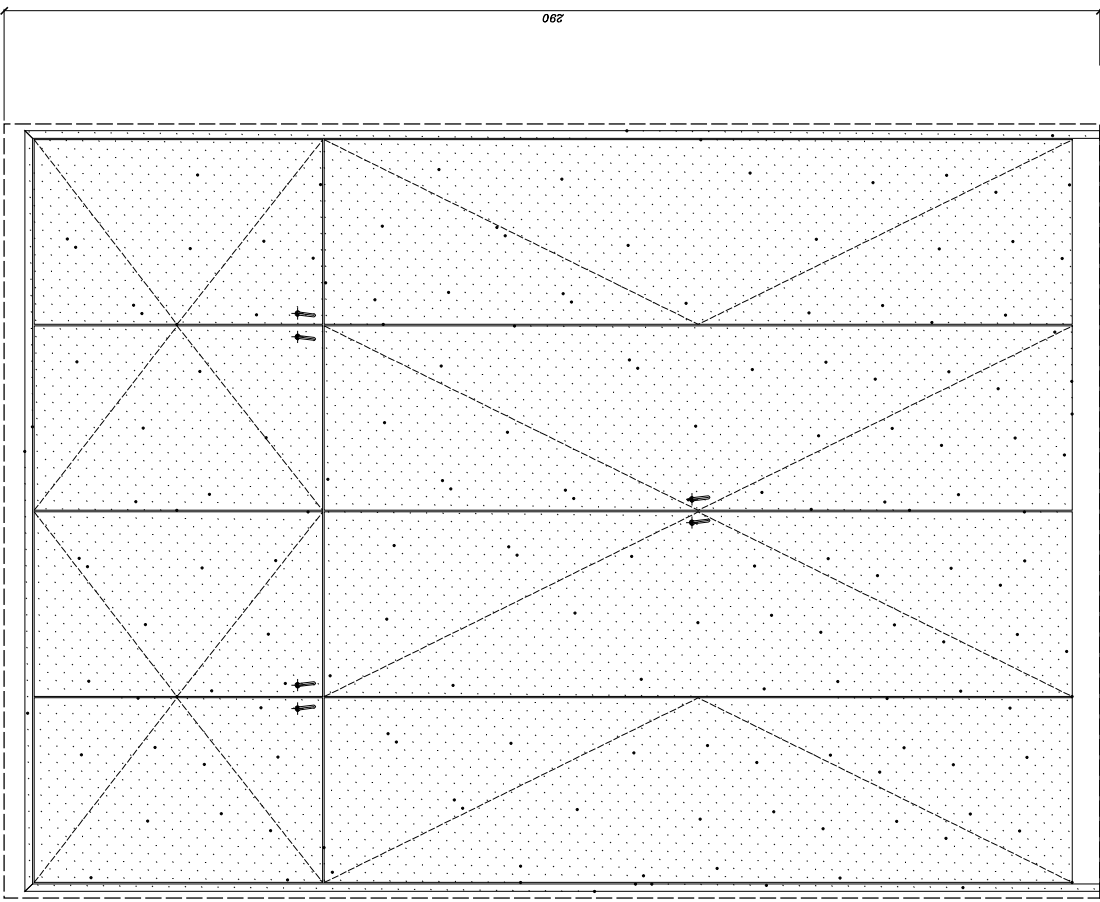
• HÍV. INTERIÉRIUM ALKOTÓVÁSÁR

INTERIÉRIUM ALKOTÓVÁSÁR KFT. - 1053. PEIER SYRBY UTCA 10. - TEL. 388-4920 FAX: 267-3531

BEÉPÍTÉS SZÁMÁRA A 23. SZÁMÚ HELYSÉGBEN (emelő)

329.00

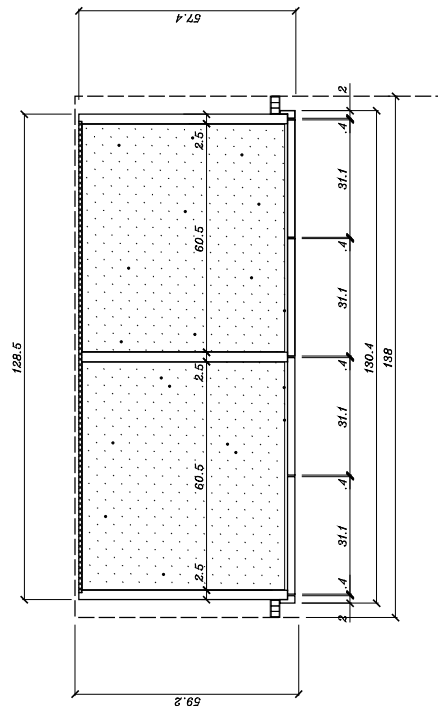
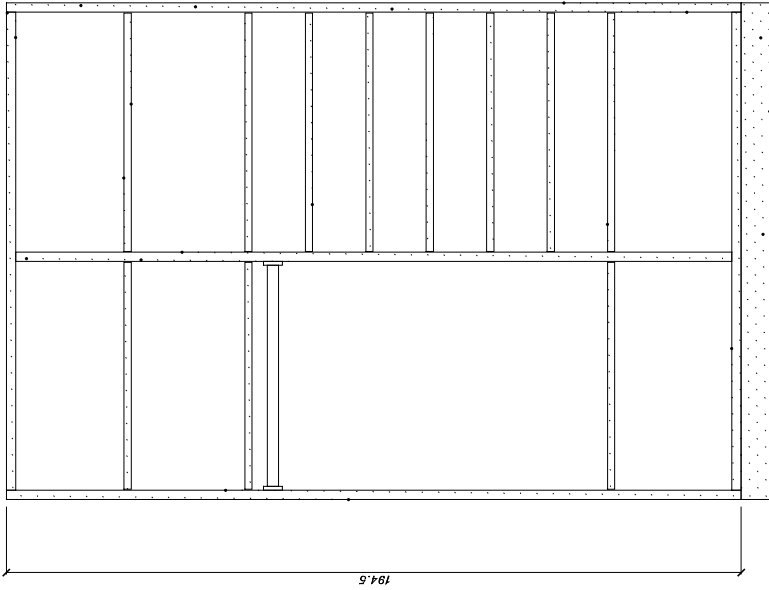
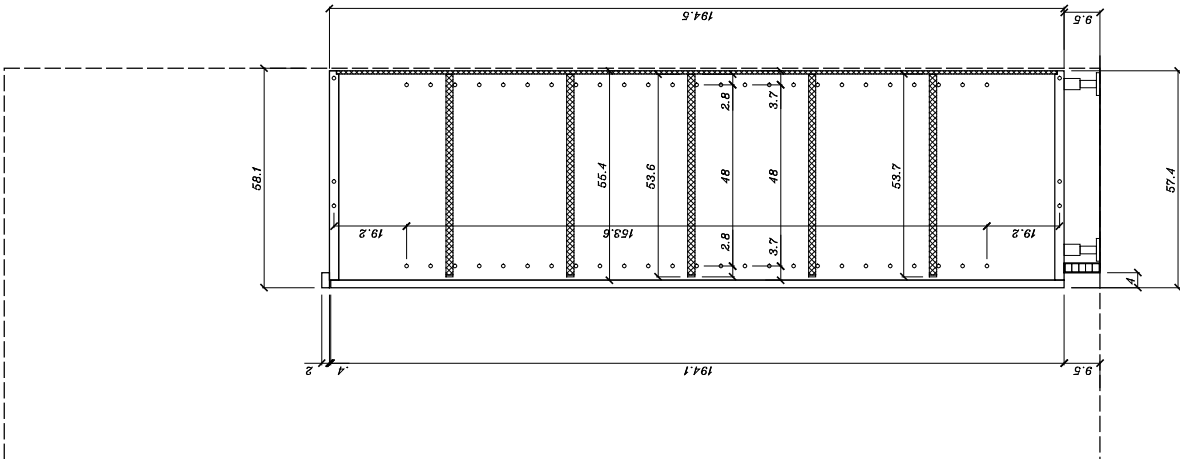
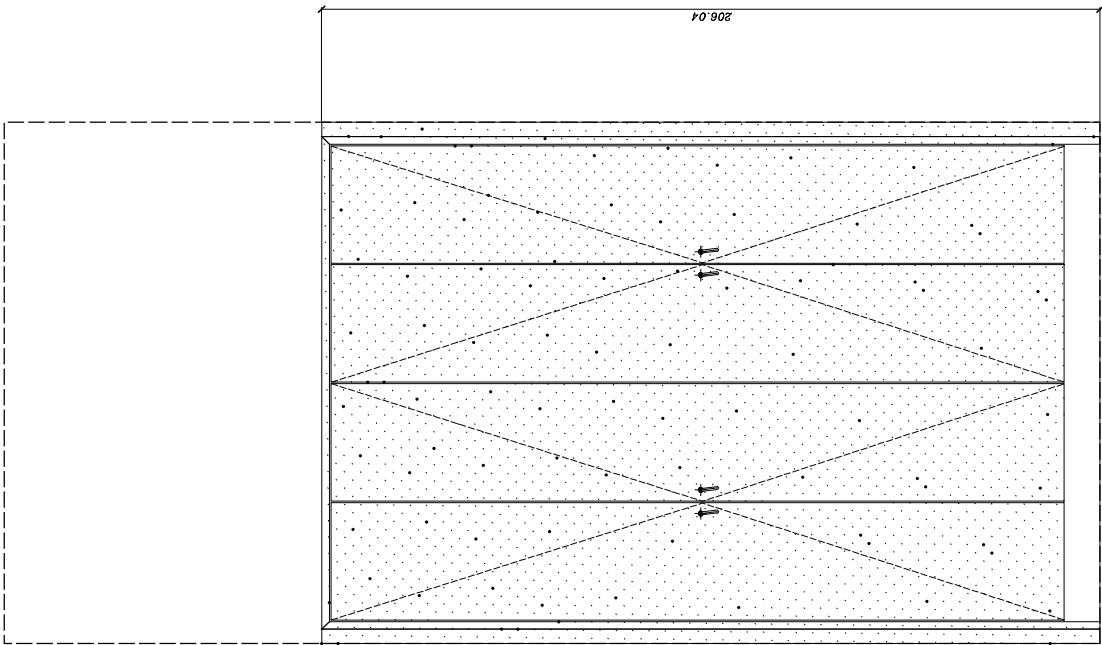
2001. május

Befejezett szerkező
Készít 1 db.
+ Elemek

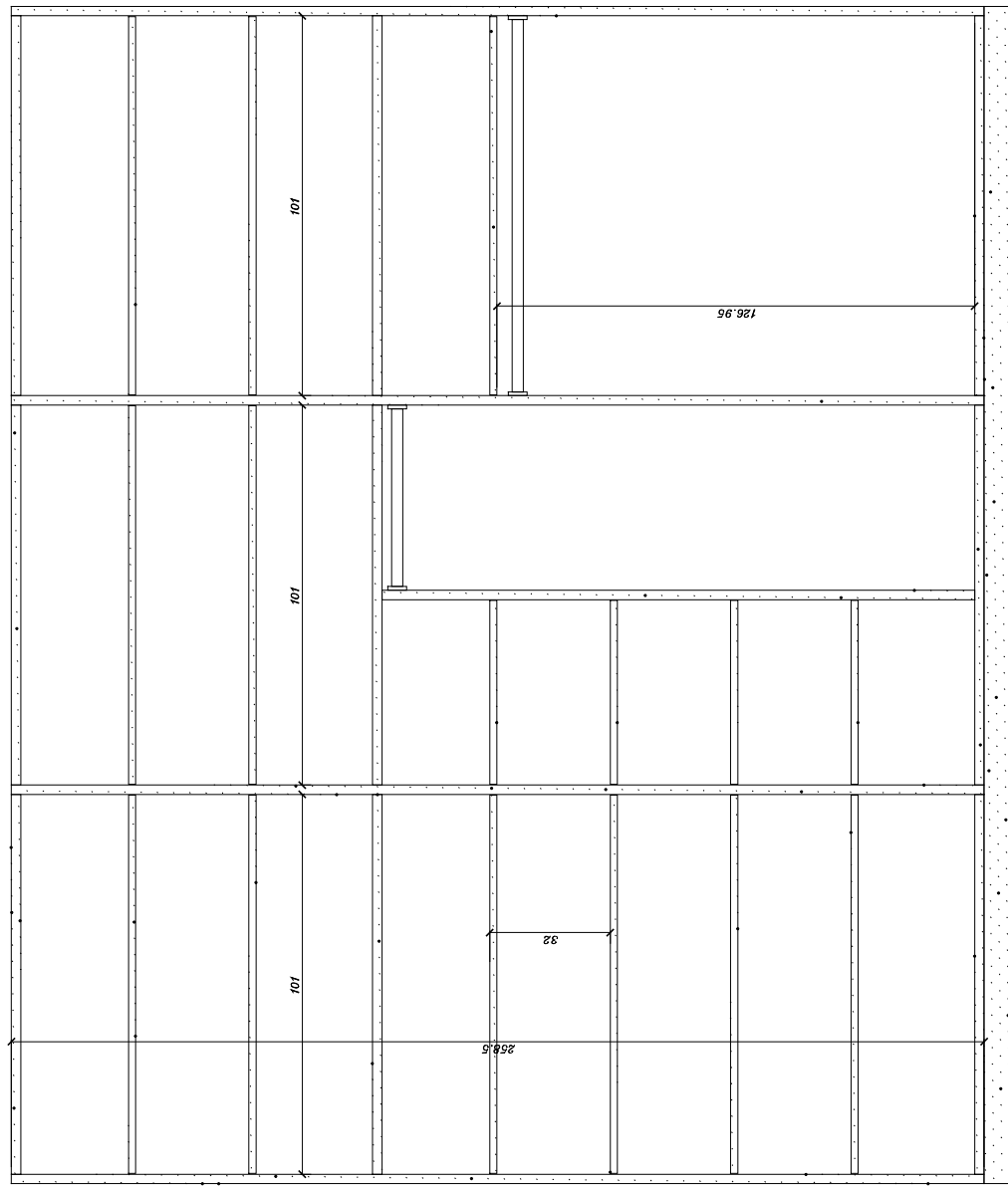
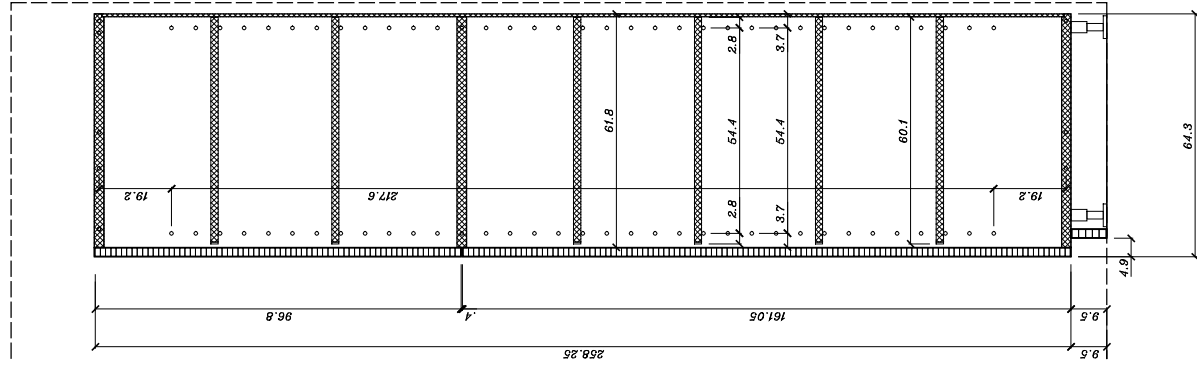
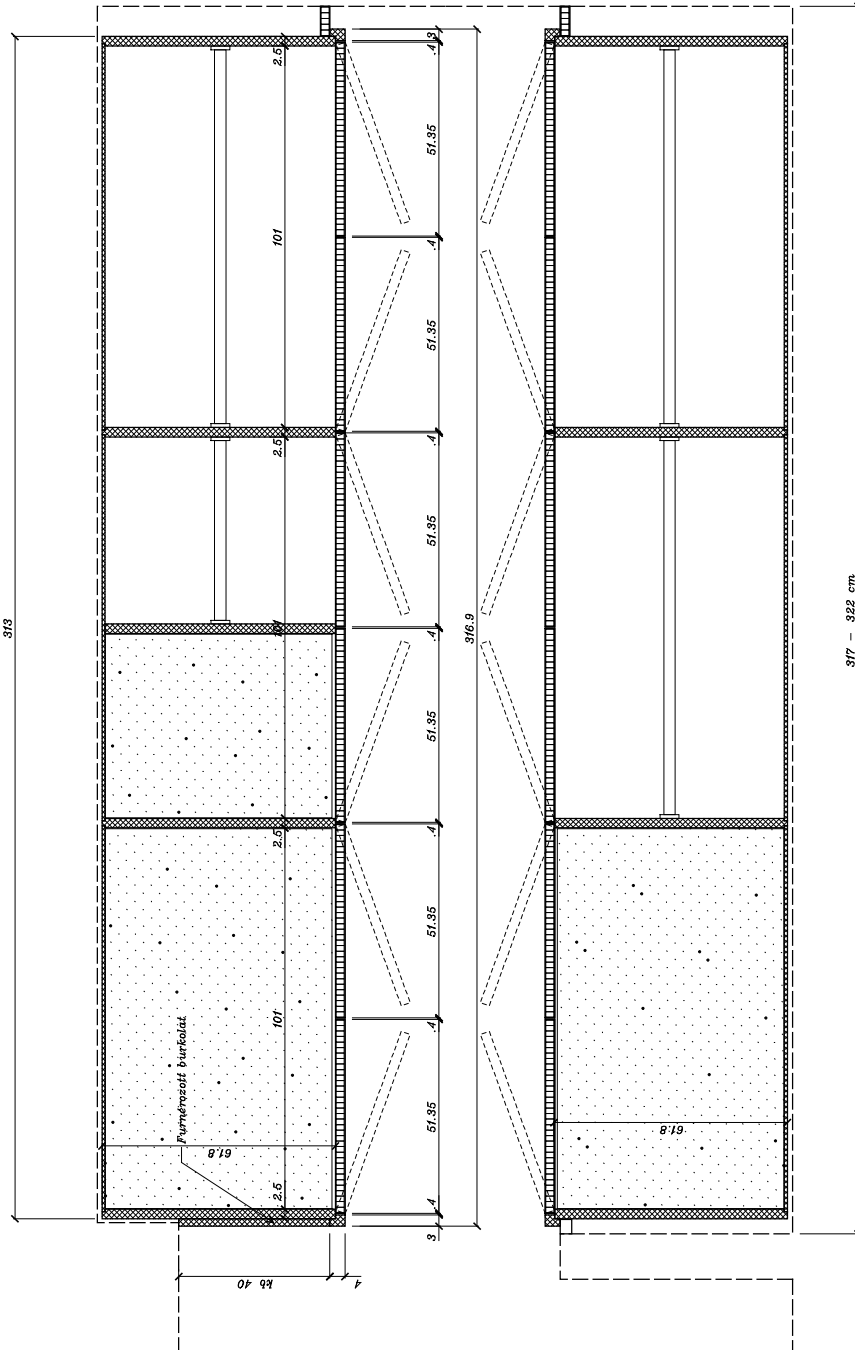
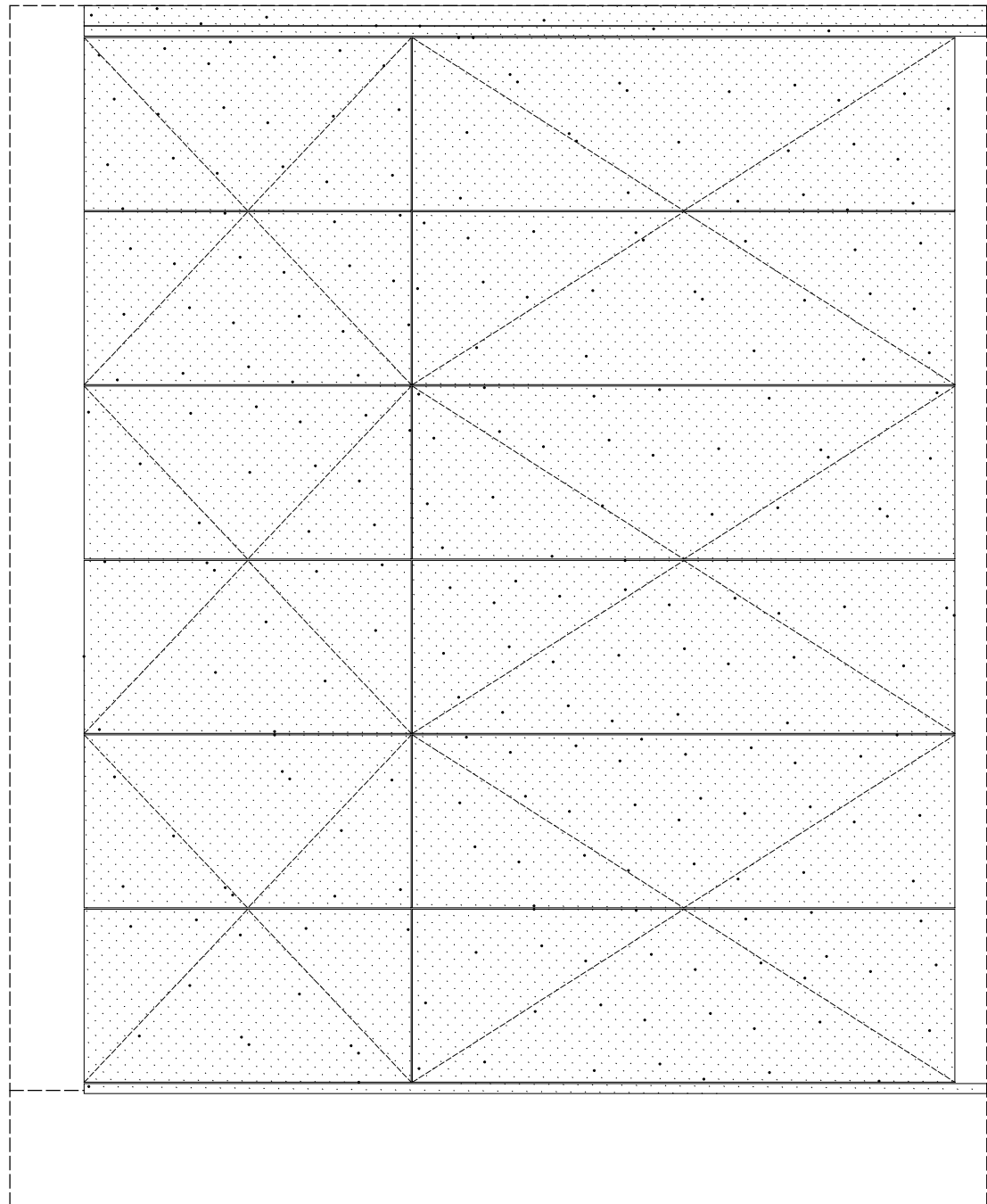
- 1 db alsó korpusz
 - 1 db felső korpusz
 - 1 db kőfélcso csuszta
 - 2 x 2 db harmonika ajtó
 - 2 x 2 db kiegészítő nyílásjűző
 - 1 db lábazat
- + Fúrások
- 10 db poic
 - 1 db Akasztórúd
- + Csatlakoztató burkolatok
- 8 fm 2/4 cm-es oldalazó
 - 8 fm Mészagránó
- + Vastalok
- 6 db Hőfűle vagy Sch előlépcső (9-13 cm)
 - 1 db Hossz-Hajtású 80 kiegészítő oldalrúdosz csatlakoztatva,
 - függőleges részében, jobbról szírián guminyílással (a két ajtó között is)
 - összehajló vasalat szükséges számban
 - 6 db egyedi Jpennyi
 - 40 db polc tartó
 - 2 pár 30 kg-os fűk teleszkóp

- Kivételként utasítások:**
- Készít a megasztum összeszerelnie káddákosponckal és Hőfűle vagy Sch összehajló vasalattal.
- Felépítkezési:**
- HC melaminé laminát: ajtók, lábazat, fűk homlokfal,
 - szín ugyanaz mint az ajtóburkolat Rasopal Sunny
 - laminát: korpusz, polcok, csuszta korpusz, hűfűlentracsit szárba
 - dukkkadás: oldalazó profil, csuszta homlokfal
 - szín mint az ajtó
 - laminát: korpusz, polcok, csuszta korpusz, hűfűl
 - tervező által választott szímben
- Élezés:**
- élkémény: ajtók, 15 cm széles fűlakard
 - márnagy él: (legalább 2 mm vég) korpusz, polcok.
- Szerkezeti vastagságok:**
- 25 mm vég: korpusz, fűz osztások
 - 22 mm vég: ajtók, fűz lap, lábazat
 - 19 mm vég: polcok
 - 16 mm vég: csuszta
 - 8 mm vég: hűfűl
- Az ajtóhoz csatlakozó 2/4 cm-es oldalazó profil MDF-ből készült, Élfűle nem használható.
- Biztonságát mindenképp a tervezővel egyeztetni kell.
- Az élkéményfa kialakításánál tekintettel kell lenni a gumityűprofil számára kialakított hornyokra.
- Mérések a helyszínen ellenőrizendő.
- Műanyagot közhagyás eljűből a tervezőnek be kell mutatni.

- Béépítési eszközny**
 Készülék db. -
 + Záróelemek:
 .1 db korpusz
 - 2 x 2 db nyílólyuk
 - 1 db lábazat
 + Tartozékok
 - 11 db polc
 - 1 db rubakészítő-rúd
 + Csatlakozási burkolatok
 - 2/4 oldalazó
 - házagrató
 + Vasalások
 - 6 db felfüggesztő vagy Sch. állíttámasz (8-19 cm)
 - kivetélpánt
 - 2 db egyéni fémnyíló
 - polcátartó

- Külföldi készítmények:**
 Készülék a helyszínen beszerzésre kiválasztott anyagokból és
 felfüggesztő Sch. csatlakozó vasalásokból.
Felületkezelés:
 fenyőfa színyűmű: ajtók, lábazat, házagrató
 laminát: korpusz, polcok, hálójel
 fémre: alátét választókat színből
Előzetes:
 előkészítés: ajtók, 15 cm széles felfüggesztő
 málymag élle: (legalább 2 mm vége) korpusz, polcok.
 Szerelési vastagságok:
 25 mm vége: korpusz, fém oszlopok
 22 mm vége: ajtók, lábazat
 19 mm vége: polcok
 Az ajtóhoz csatlakozó 2/4 cm-es oldalazó nyíló bontott fenyőből készült.
 Előre nem használható.
 Belsőpanel minőségét a tervezéssel egyeztetni kell.
 Az előkészítés kivételével a kivételről készített kézzel a gumiprófil számára
 kiválasztandó helyre.
 Mérések a helyszínen elvégezandók.
 Műanyagot jó minőségű anyagból a tervezésnek be kell mutatni.

Bépfaltó szerelvény
 Készlet 2 x 3 db sorozat
 1. Elemek:
 1 db korpusz
 1 db alsó készletnyíló nyílófogó
 1 db felső készletnyíló nyílófogó
 1 db táblaszt
 2. Faszalatok
 4 db állítósavár (8-12 cm) kivételként szabályos számban
 összesítő vasalat szabályos számban
 alumíniumes rubázt
 alumíniumesár
 2 db fogantyú
 3. Tartozékok
 6 db pánc
 1 db rubakészítőkártya
 4. Csatlakoztató burkolatok
 5.4 fm. oldalzár (3/4)
 2.7 fm. fennrakott burkolat (30-40 cm szélességben)
 5.4 fm. légszigetelő

Kivételként utasítások:
 Készítse a helyszínen összeszerelve kiállításnapoktól 48 óráig vagy Soh későbbiek vanatokkal.
 Felállítás:
 Föld mérés: ajtókat
 dűbösök elhelyezését színtérben: táblaszt, csatlakoztató elemek
 laminált korpusz, páncolat, kazetta korpusz, határoló
 megrendelő által választott színtérben
 Felállítás:
 Alkalmazandó: ajtókat
 mélységig illesztendő 2 mm víz) korpusz, páncolat
 Szerelési utasítások:
 22 mm víz) korpusz, fűző elemek
 19 mm víz) páncolat
 8 mm víz) határoló
 Az ajtóhoz csatlakoztató oldalsó 3/4-es profil MDF-ből készült.
 Felhívás nem használható.
 Belső felrakott burkolat a tervezéssel egyeztetni kell.
 Méretek a helyszínen ellenőrizendők.
 Műanyagot felrakás előttől a tervezésnek be kell mutatni.

• HÍV. INTÉZMÉNY ALKOTÓVÁZSOLÓ

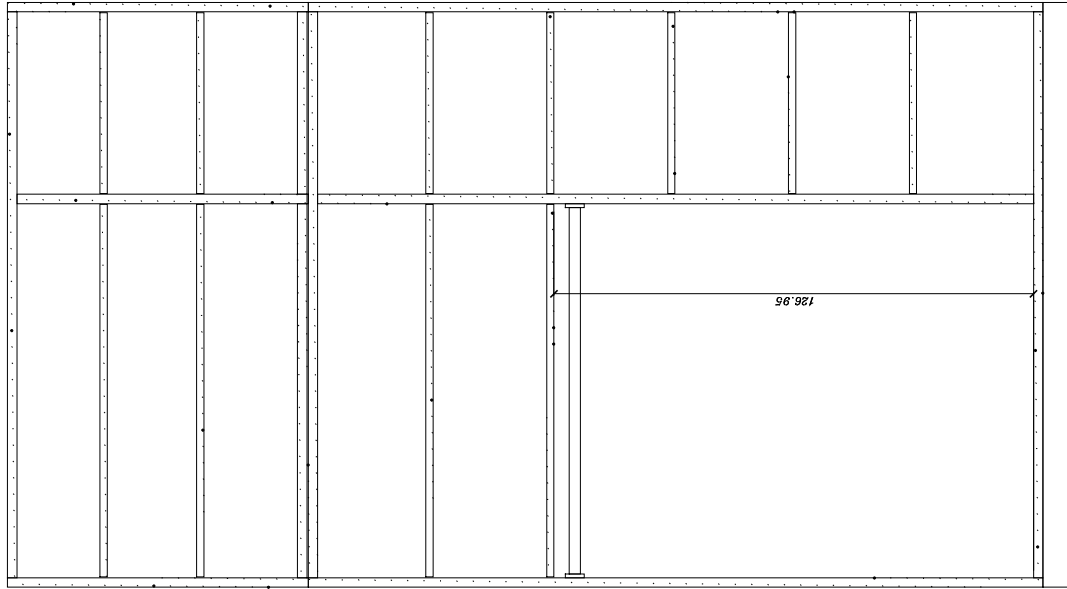
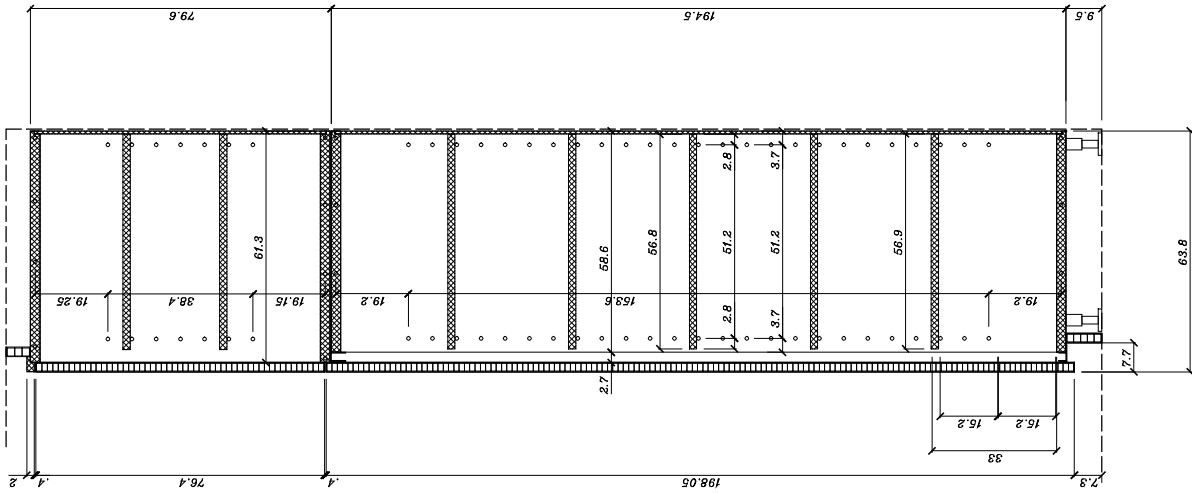
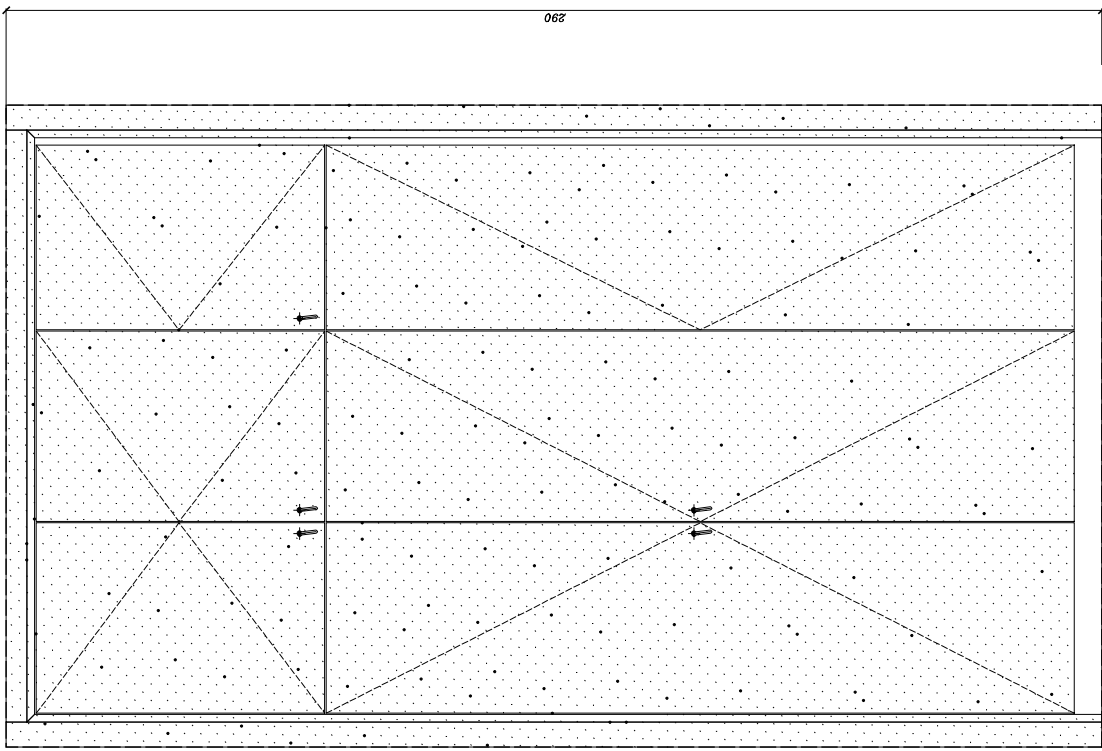
INTERDESIGN ALKOTÓVÁZSOLÓ KFT. - 1053. PEIER SYRBY UTCA 10. - TEL. 308-4920 FAX: 267-3331

LANTOS HÁZ - BUDAPEST II. KER. CSALÁN UTCA 13.

2 x 3 db sorozat bépfaltó szerelvény a 12. számú raklóból

332.00

Előfizető: BÉPFALTO
 Záró díj: 2001. mft/év

- Belföldi szerény
Készít: 1 db.
+ Elemek
- 1 db alsó korpusz
 - 1 db felső korpusz
 - 1 x 2 db harmonika ajtó
 - 1 x 1 db nyílásjég
 - 1 x 1 db kétszárnyú nyílásjég
 - 1 x 1 db nyílásjég
 - 1 db lábazat
 - + Tavaszkók
 - 10 db polc
 - 1 db Akasztórúd
 - + Csatlakoztató burkolatok
 - 8 fm 2/4 cm-es oldalazó
 - 8 fm Mészazó
 - + Tavaszok
 - 6 db Hőfűtés vagy SCh előtöltéses (9-18 cm)
 - 1 db Hővezető-Műanyag 30 komplett oldalazó csatlakoztatva,
 - Püspökágyas részeken, fekete színű gumiprofilal (a kétféle között is)
 - Összehajló vasalat szükséges számban
 - 6 db egyedi Jögarány
 - polc tartó a szükséges számban

- Kivételként utasítások:
Készít a helyszínen összeszerelve köldökcsapokkal és
Hőfűtés vagy SCh összehajló vasalatokkal.
Felállítás:
dükálás: ajtó, lábazet, csatlakoztató elemek
tervező által választott színben
lamini: korpusz, polcok, kassza korpusz, hűtőfal
tervező által választott színben
Élezés:
előtöltés: ajtó, 16 cm széles falazó
műanyag éléc (legideg 2 mm vég) korpusz, polcok.
Szerkesztéi vastagságok:
25 mm vég: korpusz, fa osztások
22 mm vég: ajtó, fa lap, lábazet
19 mm vég: polcok
16 mm vég: kassza
8 mm vég: hűtőfal
Az ajtóhoz csatlakozó 2/1 cm-es oldalazó profil MDP-ből készüln.
Élezés nem használható.
Műanyag 30 színösszeállítás a tervezővel egyeztetni kell.
Belsőpanel minőségét a tervezővel egyeztetni kell.
Az előtöltés kiválasztásánál tekintettel kell lenni a gumiprofil számára
kiválasztandó hornyokra.
Mérések a helyszínen ellenőrizendők.
Méhelyszínen jóváhagyás céljából a tervezőnek be kell mutatni.

